Urząd Wojewódzki Białostocki
Wydział Bezpieczeństwa Publicznego.

Tygodniowe sprawozdanie sytuacyjne.

1930.

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI

Nr.BB.I-3356/30.T.

Białystok, dnia [illegible] października 193[illegible] r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.41 za czas od dnia 5 do dnia 11-go października 1930 roku.-

T A J N E - P I L N E.

Do

Ministerstwa Spraw Wewnętrznych
Pan Dyrektor Departamentu Politycznego

w W a r s z a w i e.

Przesyłam sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.41 za czas od dnia 5 do dnia 11 października 1930 roku.-

za W o j e w o d ę

/M.Syska/
Naczelnik Wydziału Bezp.Publ.

Odpisy otrzymują:

1/ Pan Wojewoda w Wilnie,
2/ " " w Nowogródku,
3/ " " w Brześciu n/Bugiem,
4/ " " w Warszawie,
5/ " " w Tarnopolu,
6/ " " w Stanisławowie,
7/ " " w Lublinie,
8/ " " w Łodzi,
9/ Pan Prokurator Sądu Apelacyjnego w Warszawie,
10/ " " " " w Wilnie,
11/ " " " Okręgowego w Białymstoku,
12/ " " " " w Grodnie,
13/ " " " " w Suwałkach,
14/ " " " " w Łomży,
15/ Samodzielny Referat Inform.DOK.III w Grodnie,
16/ " " " " IX w Brześciu n/Bugiem,
17/ " " " " I w Warszawie,
18/ K.O.P."Brygada Grodno",
19/ Wszyscy Panowie Starostowie Powiatowi Województwa Białostockiego
20/ Pan Starosta Grodzki w Białymstoku,
21/ Pan Naczelnik Urzędu Śledczego w miejscu.-

M.Z.

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI
Nr.BB.I-3356/30.T.
Białystok, dn.11/X.1930 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.41.
za czas od dnia 5 października do dnia 11 października 1930r.

I. Sytuacja ogólna.

Poza jednym wypadkiem wywieszenia transpawentu z hasłami antypaństwowemi w Grodnie innych przejawów działalności i elementów wywrotowych na terenie Województwa nie dostrzeżono. Co do udziału tychże elementów w akcji wyborczej, to dotychczas bardziej konkretnych materjałów organa bezpieczeństwa nie uzyskały. Stwierdzono jedynie, że w okręgu łomżyńskim przygotowania do akcji wyborczej czynią Zjednoczenie Lewicy Chłopskiej "Samopomoc" i PPS Lewica, które wystawią prawdopodobnie inspirowaną przez KPP listę komunistyczną w tym okręgu. Oczywiście wystawienie i nawet zatwierdzenie tej listy nie stworzy ważniejszych momentów zarówno dla bezpieczeństwa publicznego, jakoteż wogóle sytuacji przedwyborczej, gdyż lista ta w najlepszym wypadku może uzyskać w całym okręgu około 2.000 głosów, w większości oderwanych od Centrolewu. Inaczej przedstawia się sytuacja w okręgach piątym i szóstym, gdzie niewątpliwie zostaną zgłoszone listy Białoruskie Włościańsko-Robotnicze "Zmaganje", które w obu okręgach mają nawet poważne szanse wyborcze. Około tych list zgrupuje się radykalny element białoruski, zaś akcję wyborczą na ich korzyść, co nie ulega wątpliwości, będą kierowali komuniści. W ruchu zawodowym ważniejsze, względnie bardziej charakterystyczne wydarzenia nie zaszły. Sytuacja na rynku pracy nie uległa zmianie, w porównaniu z tygodniem poprzednim.-

.-.-.-.-.-.-

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI

Nr.BB.I-3356/30.T.

Dnia 11 października 1930 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe N.41.

II. Ruch wywrotowy.

a/ Przejawy działalności elementów wywrotowych.

1/ Komunistyczna Partja Zachodniej Białorusi.

Powiat Grodzieński.

W Grodnie dnia 2 b.m. wywieszono transparent z napisem w języku polskim "Niech żyje Polska Radziecka" i w żargonie "Precz z agentami religji kapitalistów, precz z hecą religijną przeciwko Związkowi Radzieckiemu".

B/ Komunistyczna Partja Polski.

W Łomży dnia 8 bm. podczas odprowadzania z więzienia do Sądu Powiatowego oskarżonego o działalność antypaństwową Lejzora Czyżewskiego na rozprawę, tenże Czyżewski oświadczył eskorcie policyjnej, że do Sądu nie pójdzie, a następnie począł wznosić okrzyki "Precz z białym terorem, niech żyje partja komunistyczna". Po odczytaniu wyroku Czyżewski na sali sądowej wznosił okrzyki "Precz z sądami faszystowskimi, precz z białym terorem, precz z katowaniem więźniów politycznych", wobec czego usunięto go z sali siłą i w ten sposób również odprowadzono do więzienia.-

3/ P.P.S. " L e w i c a "

Powiat Łomżyński.

Dnia 2 b.m. w Łomży został zatrzymany za wygłaszanie przemówień antypaństwowych na terenie powiatu ostrołęckiego sekretarz PPS Lewicy w Łomży

3

Modzelewski Aleksander. Przy Modzelewskim znaleziono szereg adresów i notatek, których odpisy zostały do sprawozdania załączone.

Członek wspomnianego Komitetu, Aleksander Hoffman dnia 3 bm. złożył Staroście Powiatowemu w Łomży pisemne oświadczenie następującej treści:" Niniejszym zawiadamiam Pana Starostę, że w dniu 26.IX.30r. wystąpiłem z organizacji PPS Lewicy i do żadnej partji politycznej nie należę, o czem zawiadamiam Pana Starostę i stwierdzam własnoręcznym podpisem z poważaniem".-

b/ Akcja wyborcza elementów wywrotowych.

Powiat Łomżyński.

Według informacyj poufnych, w Łomży powstał Okręgowy Komitet Wyborczy PPS Lewicy narazie bez udziału Zjednoczenia Lewicy Chłopskiej "Samopomoc". W skład tego Komitetu wchodzą: Aleksander Hoffman, który złożył Staroście Powiatowemu w Łomży oświadczenie o wystąpieniu z PPS Lewicy, Aleksander Smolen, Józef Olkowski, Jan Jaroszkiewicz, Aleksander Gos, Kazimiera Pomichowska, Janina Sapońska, Tomasz Turolski i Jan Misera, wszyscy członkowie PPS Lewicy, zamieszkali w Łomży.-

Wspomniany Komitet współpracuje z Komitetem Powiatowym Zjednoczenia Lewicy Chłopskiej "Samopomoc" w Opęchowie, gminy Troszyn w powiecie ostrołęckim, którego kierownictwem jest Antoni Opęchowski. Pracę obu komitetów uzgadnia delegat OK KPP Łomża, ps."Saura".
W dniu 5 bm. w Ostrołęce bawił delegat KC PPS Lewicy Abram Wajsman vel Wassowski, który badał powody aresztowania członków PPS Lewicy w powiecie ostrołęckim.-

Szczegóły co do akcji wyborczej elementów wywrotowych w piątym i szóstym okręgach wyborczych zostały uwzględnione w sprawozdaniu do Ministerstwa z dnia 9. b.m. Nr.BB.II-3338/30.T.

Akcją tą kierują w okręgu piątym Budnik Helena, zaś w okręgu szóstym Michał Kiziewicz, instruowani przez Józefa Balickiego z Wilna.-

o-o-o-o-o

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI
Nr.BB.I-3356/30.T.
Dnia 14 października 1930r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.41.

III. Ruch zawodowy.

a/ Centralne Zrzeszenia Związków Zawodowych.

Związek Szoferów Kresów Wschodnich.

W Białymstoku dnia 5 b.m. na walnem zebraniu członków Związku prezes Wileńczyk stwierdził, że akcja organizacyjna Związku napotyka na cały szereg trudności z powodu obszernego terenu działania i wysokich składek członkowskich.

Na jego wniosek obniżono dotychczasowe składki o 50% i wybrano delegację /Wileńczyk, Skowroński i Jabłoński/, która przedstawić ma Wojewodzie żądanie Związku co do ograniczenia wydawania zezwoleń na prawo prowadzenia pojazdów mechanicznych w związku z silnem bezrobociem szoferów /42/.-

b/ Klasowe Związki Zawodowe.

Związek Zawodowy Robotników Przemysłu Drzewnego.

W Białymstoku dnia 7 b.m. na zebraniu bezrobotnych robotników fabryki dykty Hasbacha wybrano Tomasza Kapitułkę i Piotra Zdrowomysława jako delegatów, którym polecono interwenjować w PUPP w sprawie przedłużenia okresu zapomogowego dla wspomnianych robotników /100/.-

W m.Porzeczu, powiatu grodzieńskiego, odbyło się zebranie członków miejscowego oddziału Związku przy udziale około 60 osób. Przemawiał prezes oddziału Wasilewski Czesław, w sprawach organiza-

cyjnych i finansowych. Z oświadczenia jego wynika, że stan finansowy oddziału jest bardzo zły.-

Z.Z.K.

Wobec zakazu przez Ministerstwo Komunikacji potrącania przy wypłacie poborów składek członkowskich dla związków zawodowych, zarząd oddziału ZZK specjalną odezwą wezwał swych członków do wpłacania składek bezpośrednio skarbnikowi oddziału.-

c/ Polskie Związki Zawodowe.

W Grajewie dnia 5 b.m. odbyło się zebranie członków oddziału ZKP. w sprawach pragmatyki dla pracowników kolejowych, emerytalnych i innych. Nadto wybrano na prezesa Zarządu oddziału Jana Makachowskiego, starszego kancelistę Agencji Celnej w Grajewie.-

d/ B e z r o b o c i e.

Według danych statystycznych z dnia 10 października b.r. na terenie Województwa Białostockiego pozostawało bez pracy w tym dniu 5077 osób, a mianowicie:

Powiat:	Ilość: Bezrobocia dn. 3.X.1930 r.	Zmniejszenie	Wzrost	Pobiera zapomogi
Augustowski	55	55	-	-	50
Białystok-miasto	2228	2265	37	-	746
Białostocki	744	688	-	54	287
Grodzieński	1480	1486	6	-	238
Łomżyński	200	200	-	38	27
Bielski	175	169	-	6	164
Ostrowski	9	8	-	1	9
Ostrołęcki	22	12	-	10	2
Suwalski	22	22	-	-	18
Sokólski	45	45	-	-	25
Szczuczyński	86	94	8	-	51
Wołkowyski	16	16	-	-	11
		Wzrost:	12		

5
4a

Powiat Białostocki

W Supraślu dnia 4 b.m. w fabryce włókienniczej Cytrona z braku zamówień ograniczono pracę do jednej zmiany, wskutek czego bez pracy pozostało 38 robotników.-

Białystok-miasto.

Magistrat m.Białegostoku zatrudniał przy robotach publicznych, prowadzonych za państwowe fundusze na zatrudnienie bezrobotnych, około 200 bezrobotnych każdodziennie.-

Fabryki sukna Amiela Kulikowskiego, oraz Grynberga unieruchomiły drugie zmiany. Bez pracy pozostało 31 robotników.-

Powiat Ostrowski.

W tartaku państwowym w Dalaki[illegible] gminy bramskiej czyli w powiecie ostrowskim, zatrudniającym około 100 robotników, została wstrzymana praca z powodu remontu kotła.-

Akcja cennikowa.

Powiat Bielski.

Dnia 3 b.m.w Bielsku-Podlaskim odbyły się pertraktacje pomiędzy robotnikami chrześcijańskimi i żydowskimi w sprawie nadargu o roboty wyładunkowe na stacji kolejowej w Bielsku, o które prowadzą od dłuższego czasu spór Związki Transportowców: żydowski, pozostający pod wpływami "Bundu" i chrześcijański, ulegający wpływom P.P.S. Związek żydowski, prowadzący prace wyładunkowe na stacji kolejowej od kilku lat, nie chce dopuścić pracy nowoutworzonemu związkowi chrześcijańskiemu. Na wspomnianych pertraktacjach uczestniczyli w charakterze rozjemców

6

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI
Nr.BB.I-3356/30.T.
Dnia 11 października 1930r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.41

IV. S T R A J K I.

N e g a t y w n e.

-.-.-.

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI

Nr.BB.I-3356/30.T.

Dnia 11 października 1930r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe NR.41

V. Stan Bezpieczeństwa publicznego.

a/ Ważniejsze wydarzenia.

W Korycinie, powiatu sokólskiego dnia 5 b.m. miało miejsce czynne wystąpienie bojówki Stronnictwa Chłopskiego przeciwko policji. Szczegóły w tej materji zostały uwzględnione w sprawozdaniu do Ministerstwa z dnia 10 bm. Nr.BB.II 3311/30.T. Wspomniani w tem sprawozdaniu Czesław i Henryk Sawiccy bracia b.posła Sawickiego, którzy początkowo zbiegli przed aresztowaniem, zostali w dniu 8 bm. aresztowani i przekazani z materjałami oskarżenia władzom sądowym.-

b/ Ważniejsze przestępstwa kryminalne.

W Kleszczelach, powiatu bielskiego dnia 7 bm. z Urzędu Pocztowego z kasetki żelaznej skradziono 1400 zł. gotówki, rekwizyta i stemple pocztowe, kilka listów poleconych i kilka wartościowych, w tem jeden na nazwisko Borwicza na sumę 100 zł. i drugi na nazwisko Borzyma na 60 franków, oraz około 80 sztuk weksli, których waluta nie została ustalona. Zachodzi podejrzenie, że kradzież była zymulowana.-

Dnia 3 bm. w Hajnówce, powiatu bielskiego podczas kłótni na tle nieporozumień rodzinnych Józefa Kęsko poraniła ciężko siekierą swego męża, który zmarł w szpitalu. Józefę Kęsko aresztowano.-

87

Dnia 4 bm. we wsi Bżulinowo-Lipskie w gminie Szulborze-Koty, powiatu ostrowskiego podczas bójki na tle majątkowem Stanisław Zaręba uderzył kilkakrotnie orczykiem w głowę Stefana Jaźwińskiego, który wskutek odniesionych ran zmarł dnia następnego. Zarębę aresztowano.-

Tegoż dnia we wsi Zebry-Laskowiec, w gminie Nur, powiatu ostrowskiego, Franciszek Wojtkowski zadał ciężkie uszkodzenie ciała Stanisławowi Laskowskiemu, poczem zbiegł. -

W Sokółce dnia 3 bm. w czasie bójki Zaleski Aleksander zastrzelił swego ojczyma, Bolesława Zakiewicza, a następnie oddał się w ręce policji.-

W Suwałkach dnia 5 bm. nieustaleni dotąd żołnierze 41 p.p. zadali kilka kłutych ran bagnetem Józefowi Chodnickiemu .-

b/ P o ż a r y.

Pożarów 6, w tem 4 wskutek nieostrożnego obchodzenia się z ogniem, 1 z rozmyślnego podpalenia i 1 wskutek wadliwej budowy komina.- Z pośród tych pożarów: 2 wyrządziły straty każdy do 5.000 zł., 1 - 7.000 zł. i 1 - 30.000 zł. Przybliżone straty wynoszą około 57.000 zł.

We wsi Wdzieńkoń, powiatu suwalskiego, dnia 3 bm. spłonęły 4 domy mieszkalne, 2 stodoły i 2 chlewy z inwentarzem martwym i zbiorami. Straty wynoszą około 30.000 zł. Pożar powstał wskutek wadliwej budowy komina.

c/ O c e n a o g ó l n a.

Stan bezpieczeństwa publicznego we wszystkich powia

tach Województwa, zarówno pod względem politycznym, jakoteż kryminalnym zmianom nie uległ i może być oceniany jako dobry.-

o=o-.-o=.-o

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.41.

Nr.BB.I-3356/30.T.

dnia 11 października 1930r.

VI. Sprawy graniczne.

Powiat Szczuczyński.

Dnia 16 września b.r. został aresztowany przez władze niemieckie w Prostkach i osadzony tamże w areszcie mieszkaniec miasta Grajewa Lenkiewicz, którego następnie przewieziono do Ełku, a po 13 dniach przymusowo wydalono do Polski. Ponieważ przetrzymywanie Lenkiewicza w aresztach było bezpodstawnem, przeto interwenjowali u władz niemieckich Starosta Powiatowy w Grajewie i Konsulat w Ełku. Skutek odniosło dopiero zagrożenie aresztowaniem obywateli niemieckich przez polskie władze graniczne.-

Powiat Augustowski.

Dnia 29 ub.m. u mieszkańca wsi Horaczki, gminy Wołkowiszowce, Januleiwicza Adolfa znaleziono kilka kilo gramów sacharyny, pochodzenia litewskiego. Sprawę przeciwko Januleiwiczowi skierowano do władz sądowych.-

Powiat Ostrołęcki

Żandarmerja niemiecka w Rozogach wydaliła do Polski Ejsak Franciszkę ze wsi Cyk, gminy Myszyniec w powiecie ostrołęckim, Franciszka Tyczę ze wsi Wejdo i Franciszka Bacławskiego ze wsi Plewki, obie miejscowości w gminie Łyse, powiatu kolneńskiego. Sprawę przeciwko wymienionym za nielegalne przekroczenie granicy skierowano do władz sądowych.-

-.-.-.-.-

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI

Nr.BB.I-3356/30.T.

Dnia 11 października 1930 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe N.

VII. Szpiegostwo, dywersja, sabotaż.

N e g a t y w n e .-

.-.-.-.

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.41.

Nr.BB.I-3356/30.T.

Białystok dnia 11 października 1930r.

VIII. V A R I A.

W Suwałkach dnia 2 bm. został zatrzymany i przekazany władzom sądowym Józef Janowicz, rolnik, zamieszkały stale w Suwałkach, który dnia 27 września br. w stanie nietrzeźwym kilkakrotnie w miejscach publicznych oświadczał m.in.:" Precz z Rządem, który nie umie rządzić, precz z Marszałkiem Piłsudskim i jego dyktaturą. Zwolnić aresztowanych posłów z Dębskim na czele." Władze sądowe postawiły Janowicza w stan oskarżenia z art.154 część II K.K.

-.-.-.-.-.-

76

O d p i s z odpisu.

Z proletarjackim pozdrowieniem

Ostrołęka, 4.IX.30r.

za Zarząd Z.L.Ch."Samopomoc"
/-/Opęchowski, sekretarz

Do

Tow.Arocha, Zjazd 7.

Szanowny Towarzyszu.

W dniu 18.IX.r.b. zostaliście wybrani przez ogólne zebranie na kierownika koła z tow.Czarneckim.

Z proletar.pozdrowieniem
/-/ A.Modzelewski, sekretarz

Łomża, 20.IX.30 r.

/M.P./

1.Aroch Stefan
2.Czarnecki Antoni
3.Bikowski Aleksander, St.Rynek, 15
4.Szczętkowski Heronim, Rybaki, 12
5.Bruszewski Adam, Senatorska, 49
6.Brynk Bolesław, Dworna, 26

/M.P./

Odpis z odpisu.

Miejscowy Komitet
P.P.S.Lewicy
w Łomży

T a j n e.

Do

Miejscowego Komitetu P.P.S.Lewica
w Ostrołęce

Szanowni Towarzysze,

Komunikujemy wam, że w dniu 7.IX.r.b. odbędzie się okręgowa konferencja wyborcza, prosimy o wysłanie do nas swych delegatów na powyższą konferencję celem ustalenia listy kandydatów na posłów do Sejmu.

Łomża

Z proletar.pozdrowieniem /-/A.Modzelewski, sekretarz

Odpis z odpisu.

Do

Zarządu po w.Z.L.Ch."Samopomoc" w Ostrołęce

Szanowni Towarzysze, zawiadamiamy was, iż w dniu 7.X.r.b. odbędzie się okręgowa konferencja wyborcza w Łomży, prosimy o wysłanie swych delegatów.

Z proletar.pozdrowieniem
Za Miejscowy Kom.P.P.S.Lewicy
/-/A.Modzelewski, sekretarz

Łomża, dn.3.X.30r.

/M.P./

10

Odpis z odpisu.

OKRĘGOWY KOMITET WYBORCZY P.P.S.LEWICY W ŁOMŻY

1.Hoffman Aleksander,Św.Michała,5
2.Smolan Władysław,
3.Olkowski Józef,Nowogrodzka 14,
4.Jaroszkiewicz Jan
5.Gost Aleksander,Rybaki,6
6.Pomichowska Kazimiera,Al.Legjonów,38
7.Szpińska Janina
8.Turolski Tomasz,Kieszkowa,89
9.Mirek Jan,Senatorska

/-/ /M.P./

Odpis.

Do
Miejscowego Komitetu P.P.S.Lewicy w Łomży.

Dtodzy towarzysze.W dniu 7 września r.b.odbywa się zjazd powiatowy Ż.L.Ch."Samopomoc" powiatu ostrołęckiego w Opęchowie w lokalu A.Opęchowskiego oraz zjazd okręgowy w dniu 28 września r. Na obydwuch zjazdach będą omawiane sprawy wyborów do Sejmu,wobec czego prosimy o przybycie delegacji z waszego Komitetu na powyże wspomniane zjazdy celem omówienia wspólnej akcji wyborczej.

P.P.S.Lewica Komitet Miejscowy

Odpis z odpisu.

Lista

członków P.P.S.Lewicy

1. Smolan Aleksander,ul.Piękna,26 W zawieszeniu do odwołania
2. " Wanda "
3. Bryn Michał,ul.Dworna,77, Zawieszony
4. Skowroński Zygmunt,ul.Rybaki 25
5. Szyszłowski Stanisław,ul.Polowa,18 Zawieszony do odwołania
6. Hoffman Aleksander,ul.Mikołaja 5.
7. Jaruszkiwicz Felita,ul.Berka Joselewicza 4
8. Bryn Bolesław,ul.Dworna,96,zawieszony
9. Jaroszkiewicz Jan,ul.Berka Joselewicza,4
10. Zagroba Witold,bez mieszkania , zawieszony
11. Michalewska Władysława,ul.Wiejska,1
12. Aroch Stefan, ul.Zjazd,11
13. Bajkowski Stanisław,ul.Zjazd,11
14. Zwieszyński Juljan,ul.Polowa,22
15. " Bolesław,ul.Piękna,18
16. Hoszkowicz Józef,ul.Orzeszkowa,96
17. Zagroba Władysław,bez mieszkania
18. Napiorkowski Leon,adres nieznany
19. Modzelewski Aleksander,ul.Wiejska,1
20. Wróblewski St.,ul.Polowa,18
21. Pardo Gabryel,ul.Piatnica
22. Wajsbort Szymon,ul.Farna,6
23. Arnuta Zygmunt,ul.Kapucyńska,11
24. Szczętkowski Heronim,ul.Rybaki,12
25. Tyborowski Kaz.,ul.Kapucyńska,3,zawieszony
26. Pomichowska Kazimiera,ul.Aleja,25

27. Kuminski Władysław, Piękna, 3
28. Aroch Zofja, Zjazd 7
29. Miszerek Jan, ul. Senatorska,
30. Antuwicz Juljan, ul. Piękna 26
31. Bchowski Aleksander, ul. Stary Rynek, 15.
32. Sachowski Wacław, Łomżyca
33. " Franciszek, Łomżyca
34. Smolan Władysław, ul. Św. Michała, 5
35. Czarnecki Antoni, ul. Zjazd, 3
36. Kołodziejski Wal., ul. Stary Rynek, 15
37. Bielicki Roman, ul. Zielona, 15
38. Lubak Eugenjusz, ul. Rybaki, 43
39. Zukowska Józefa, ul. Zamojska, 7 poprawiono: Zukowska"
40. Zukowski Franciszek,
41. Wojdeko Czesław, ul. Zielona, 1
42. Gosk Aleksander, ul. Rybaki, 6
43. Bruszewski Adam, ul. Senatorska
44. Zaczkowski Aleksander, ul. Nowogrodzka, 14
45. Zawistowski Aleksander, " "
46. Olchowski Józef, " "
47. Rutkowski Franciszek, ul. Farna, 2
48. Arasimowicz Piotr, ul. nieczytelnie
49. Celmer Marjan, Poczajewo
50. Marwit Zorach
51. Baczewski Antoni, ul. Senatorska, d. magistracki
52. Swiderski Sylwester
53. Mokrzyński Stefan, ul. Senatorska
54. Dobrowolski Jan, ul. Długa, 30. Zawieszony
55. " Antoni, ul. Długa, 17. Zawieszony
56. Erynk Jan, ul. Wiejska, 12
57. Rutkowska Antonina, Łomżyca, obok starej cegielni
58. Downarówna Stanisława, Piątnica
59. Turolski Tomasz, Orzeszkowa, 89.

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI

Nr.BB.I-3496/30.T.

Białystok, dn. 20. października 1930 r.

Tajne-pilne.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.42 za czas od dnia 12 do dnia 18-go października 1930 roku.-

Do

Ministerstwa Spraw Wewnętrznych
Pan Dyrektor Departamentu Politycznego
w Warszawie.

Przesyłam sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.42 za czas od dnia 12 do dnia 18 października 1930 roku.-

WOJEWODA:

Odpisy otrzymują:

Pan Wojewoda w Wilnie,
" " w Nowogródku,
" " w Brześciu n/Bugiem,
" " w Warszawie,
" " w Tarnopolu,
" " w Stanisławowie,
" " w Lublinie,
" " w Łodzi,
Pan Prokurator Sądu Apelacyjnego w Warszawie,
" " " " w Wilnie,
" " " Okręgowego w Białymstoku,
" " " " w Grodnie,
" " " " w Suwałkach,
" " " " w Łomży,
Samodzielny Referat Inform. DOK.III w Grodnie,
" " " IX w Brześciu n/Bugiem,
" " " I w Warszawie,
KOP. "Brygada Grodno",
Wszyscy Panowie Starostowie Powiatowi Województwa Białostockiego,
Pan Starosta Grodzki w Białymstoku,
Pan Naczelnik Urzędu Śledczego w miejscu.-

12

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI
Nr.BB.I-3496/30.T.

Białystok, dn.18/X.1930 roku.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.42
za czas od dnia 12 do dnia 18 października 1930 roku.

I. Sytuacja ogólna.

Działalność elementów wywrotowych w ubiegłym tygodniu związana była ze zgłaszaniem okręgowych list komunistycznych, omówionych w punkcie drugim sprawozdania. Bliższe szczegóły, dotyczące tych list, zostaną uwzględnione w oddzielnem sprawozdaniu. Poza tem dostrzegano przygotowania organizacyj komunistycznych do obchodu rocznicy rewolucji listopadowej.

Na rynku pracy notowane były pogarszanie się konjunktury dla przemysłu włókienniczego i drzewnego i związany z tem wzrost bezrobocia, którego skutki łagodziły częściowo trwające roboty polne.

Ruch zawodowy nie nastręczył Urzędowi Wojewódzkiemu bardziej charakterystycznych spostrzeżeń.-

.0.0.0.0.0.0.0.0.0.0.

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI

Nr.BB.I-3496/30.T.

Dnia 18 października 1930r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.42

II: Ruch wywrotowy.

a/ Przejawy działalności elementów wywrotowych.

Akcja wyborcza elementów wywrotowych

Dnia 17 b.m. w Okręgowej Komisji Wyborczej Nr.5 w Białymstoku zostały zgłoszone następujące listy komunistyczne:

1/ lista Białoruskiego Okręgowego Robotniczo-Włościańskiego Komitetu Wyborczego "Zmahanje" z kandydaturami - Gawrylik Józef, b. poseł, Grecki Jan b. poseł, Narewski Gabryel działacz PPS Lewicy - Supraśla powiatu białostockiego, Koreniecki Aleksander działacz BRWK ze wsi Sulkowicze, gminy Szudziałowo w powiecie sokólskim, Budnik Helena, działaczka PPS Lewicy z Supraśla powiatu białostockiego, i Łukaszyk Józef, działacz BWRKP i TSB zamieszkały w Białymstoku;

2/ Lista Związku Pracujących Miast i Wsi /zapasowa dla listy "Zmahanje/ z kandydaturami - Sienkiewicz Aleksander, rolnik ze wsi Zaczerlany, w gminie Choroszcz, powiatu białostockiego, Kuźmin Szymon, prezes Zarządu Okręgowego TSB w Białymstoku, Szczygliński Stefan, rolnik z osady Bojarszczyzna, w gminie Izabelin, powiatu wołkowyskiego Olszewski Miron, rolnik ze wsi Rogacze, w gminie Nowy-Dwór, powiatu sokólskiego CHoromanda, rolnik ze Świsłoczy w powiecie wołkowyskim, i Siemieniczuk Włodzimierz ze wsi Potok, w gminie Zabłudów, powiatu białostockiego, obie do Sejmu, oraz

3/ lista "Zmahanje" do Senatu z kandydaturami - Wołyniec Flegont, b. poseł, Łukaszyk Józef, działacz BWRKP i TSB z Białegostoku, Przytycki Paweł, działacz BWRKP i PPS Lewicy w Starosielcach, powiatu białostockiego i Grześ Aleksander, komunizujący działacz TSB ze wsi Piemieczaniki w gminie Gródek, powiatu białostockiego.

13
193
12

Na podstawie zgrup[illegible]nych przeciwko wszystkim z wyjątkiem b. posłów kandydatom wymien[illegible]nych list materjałów oskarżenia zostali oni za zgodą władz prokuratorskich zatrzymani dnia 18 b.m. pod zarzutem działalności antypaństwowej, która ogólnie przedstawia się następująco:

1/ Przytycki Paweł, kandydat z listy komunistycznej do Sejmu i Senatu w roku 1928 - był do ostatniej chwili czynnym działaczem KPZB.

2/ Grycuk Mikołaj, kandydat do Sejmu i Senatu z listy komunistycznej w roku 1928 - był działaczem komunistycznym w organizacjach TSB.

3/ Łukaszyk Józef, kandydat do Sejmu i Senatu z listy komunistycznej w roku 1928 - mąż zaufania BWRKP i działacz KPZB.

4/ Sołowicz Konstanty, poszlakowany silnie o działalność komunistyczną w TSB. wszyscy zamieszkali w Białymstoku.

5/ Romanowicz Piotr, kandydat do Sejmu i Senatu z listy komunistycznej w roku 1928, czynny działacz KPZB.

6/ Petelski Mikołaj, czynny działacz KPZB, był kilka razy zatrzymywany pod zarzutem działalności antypaństwowej.

7/ Grześ Al[illegible]ander, działacz KPZB, był kilka razy zatrzymywany i więziony za działal[illegible]ość komunistyczną.

8/ Budnik Helena, czł nek Komitetu PPS Lewicy w Supraślu, powiatu białostockiego i b. mą zaufania b. BWRKP, czynna działaczka KPZB.

9/ Reduta Jan, b. działacz NPCh. w okasie legalnego jej istnienia, później zaś działacz KPZB.

10/ Narewski Gabryel, prezes Komitetu PPS Lewicy w Supraślu, powiatu białostockiego, był kilka razy aresztowany i więziony za działalność komunistyczną, ostatnio pozostawał pod dozorem policji, wszyscy zamieszkali w powiecie białos[illegible]kim.

11/ Rusel Jan, ze wsi Szudziałówka,gminy Szudziałowo w powiecie sokólskim, kandydat do Sejmu i Senatu w roku 1928 z listy komunistycznej, działacz komunistyczny.

12/ Choromanda Józef, b.działacz komitetów kongresowych /Europejski Kongres Chłopski w Berlinie/, członek KPZB.

13/ Bakach Mikołaj, poszlakowany silnie o należenie do KPZB.

14/ Czyżyński Jan, poszlakowany o należenie do KPZB.

15/ Szczygliński Stefan, jeden z wybitniejszych komunistycznych działaczy białoruskich w powiecie wołkowyskim.

Wszystkich przekazano dnia 19 bm. z materjałami oskarżenia władzom sądowym, które zastosowały względem nich jako środek zapobiegawczy areszt bezwzględny.

W okręgu szóstym została zgłoszona lista Jedności Robotniczo-Chłopskiej z kandydaturami:

1/ Poczobut Wiktor,robotnik z Grodna,

2/ Prusak Stefan, robotnik z Grodna i

3/ Walejko Tomasz, rolnik ze wsi Brzostowiczany,w gminie Wielka-Brzostowica, powiatu grodzieńskiego.

Poczobut Wiktor, działacz PPS Lewicy,karany był rocznem więzieniem przez Sąd Okręgowy w Grodnie z art.102 K.K. Prusak Stefan jest czynnym członkiem KPZB. Walejko Tomasz nie brał wprawdzie dotąd czynnego udziału w ruchu wywrotowym, ni niej jednakże sympatyzował z działalnością córki swej Walejko Wiery,jednej z wybitniejszych działaczek komunistycznych w powiecie grodzieńskim, b.organizatorki lokalnych komitetów kongresowych w Grodzieńszczyźnie. Pełnomocnik listy Treszczan Lejzor, zamieszkały w Grodnie, pozostaje pod śledztwem z art.102 K.K.

14

W okręgu siódmym zostały zgłoszone dwie listy komunistyczne, a mianowicie:

1/ lista PPS Lewicy z kandydaturami: Cwik Tadeusz, robotnik z Krakowa, karany za działalność wywrotową dwuletniem i czteroletniem więzieniem, oraz więziony pod zarzutem szpiegostwa,

2/ Białowiejski Stanisław, robotnik z Warszawy, nieznany bliżej na terenie Województwa Białostockiego,

3/ Jaroszkiewicz Feliks, członek majowej roku bieżącego obsady OK KPP Łomża, pozostający pod śledztwem z art.102 K.K. i

4/ Pomiechowska Kazimiera, działaczka PPS Lewicy w Łomży.

2/ lista Jedności Robotniczo-Chłopskiej; której pierwszy kandydat Fiszman Józef, nauczyciel z Zambrowa, karany jako działacz KPP; a drugi Fąlkowski Bolesław, b.instruktor Wojewódzki Zjednoczenia Lewicy Chłopskiej "Samopomoc", karany był rocznem więzieniem przez Sąd Okręgowy w Łomży za wystąpienia przeciwko władzom z racji działalności komunistycznej.

W okręgu czwartym zostały zgłoszone cztery listy komunistyczne:

1/ lista Jedności Robotniczo-Chłopskiej, której kandydaci Giermaniuk Grzegorz, rolnik ze wsi Nowosady, w gminie Masiewo, powiatu bielskiego i Stocki Nikita, rolnik z Hajnówki, w powiecie bielskim, dotychczas czynnego udziału w ruchu wywrotowym nie brali.

2/ lista Jedności Robotniczo-Chłopskiej z kandydaturami: Zusman Josek, przebywający od czterech lat w więzieniu śledczem w Łomży /art.102 K.K./ i Zasłona Stanisław, rolnik ze wsi Białe-Błoto, gminy Brańszczyk, w powiecie ostrowskim, nieznany dotąd z działalności komunistycznej.

3/ lista "Lokalna" Robotniczo-Chłopska. Obaj kandydaci tej listy, Bezczyński Józef,robotnik z Hajnówki w powiecie bielskimi Czerniawski Teodor, rolnik ze wsi Niekrasze,w gminie Orla,powiatu bielskiego nie brali dotąd czynnego udziału w ruchu wywrotowym.
4/ lista Białoruskiego Okręgowego Włościańsko-Robotniczego Komitetu Wyborczego /Zmahańje/, obaj kandydaci tej listy, Osipiuk Wasyl, rolnik ze wsi Krzywa,w gminie Pasynki,powiatu bielskiego i Prystupnik Piotr, rolnik ze wsi Szczyty,w gminie Orla,powiatu bielskiego są działaczami TSB niezaangażowanymi bardziej w ruchu wywrotowym.

Dostrzeżone przejawy komunistycznej akcji wyborczej w okręgu szóstym zostały uwzględnione w specjalnych sprawozdaniach do Ministerstwa. Wskazują one, że kierownictwo tej akcji spoczywa w ręku Balickiego Józefa, b.męża zaufania b.BWRKP, zamieszkałego w Wilnie, który opiera się całkowicie na znanych organom bezpieczeństwa publicznego i częściowo już skompromitowanych działaczach komunistycznych.

W okręgach czwartym i piątym akcja wyborcza elementów wywrotowych nie wykraczała dotąd poza ramy czynności, związanych ze zgłoszeniem list okręgowych.

W okręgu siódmym akcję wyborczą prowadziły PPS Lewica i Zjednoczenie Lewicy Chłopskiej "Samopomoc", inspirowane oczywiście przez KPP. Ośrodkiem tej akcji jest powiat ostrołęcki, ponieważ kierownictwo jej spoczywa w ręku posiadającego pewne fundusze komitetu powiatowego Zjednoczenia Lewicy Chłopskiej "Samopomoc" na powiat ostrołęcki z siedzibą w Opęchowie, Kierownikiem Komitetu jest Antoni Opęchowski. Omawiana akcja nie ma narazie określonego nastawienia. Intensywnie ma być ona prowadzona dopiero po zjeździe działaczy PPS Lewicy w Warszawie dnia 7 listopada b.r. który odbyć się ma w lokalu przy ul.Żelaznej 75-a.-

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI. Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.42.

Nr.BB.I-3496/30.T.

nia 18 października 1930r.

III: Ruch zawodowy.

a/ Klasowe Związki Zawodowe.

W Białymstoku dnia 13 bm. odbyło się zebranie zorganizowanych w Związku Zawodowym Robotników Przemysłu Metalowego robotników fabryki Gotliba w sprawie zaległych zarobków bieżących za ostatnie cztery tegodnie. Po dyskusji postanowiono zwrócić się do zarządu fabryki z żądaniem uregulowania należności i żądanie to ewentualnie poprzeć strajkiem.-

b/ Bezrobocie:

Według danych statystycznych z dnia 17 października b.r. na terenie Województwa Białostockiego pozostawało bez pracy w tym dniu 5006 a mianowicie:

Powiat:	Ilość:	Bezrobocie dn.16.X.1930.	Zmniejszenie	Wzrost	Pobiera zapomogi.
Augustowski	55	55	-	-	50
Białystok-Miasto	2148	2228	80	-	571
Białostocki	750	744	-	6	220
Grodzieński	1439	1436	-	3	324
Łomżyński	200	200	-	-	31
Bielski	175	175	-	-	163
Ostrowski	9	9	-	-	9
Ostrołęcki	18	22	4	-	3
Suwalski	24	22	-	2	18
Sokólski	43	45	2	-	26
Szczuczyński	78	86	8	-	49
Wołkowyski	17	16	-	1	12
		Zmniejszenie	71		

Białystok-Miasto.

Magistrat m.Białegostoku zatrudniał przy robotach publicznych, prowadzonych za państwowe fundusze na zatrudnienie bezrobot-

nych, około 100 bezrobotnych każdodziennie.

W ubiegłym tygodniu wstrzymana została praca w czterech fabrykach włókienniczych, wskutek czego bez pracy pozostało 157 robotników.-

Powiat Białostocki.

Z dniem 31 bm. Zarząd Tartaków Państwowych w Czarnej-Wsi wymówić ma pracę 160 robotnikom.-

Powiat Szczuczyński.

Magistrat m.Grajewa zatrudniał przy robotach publicznych kilkudziesięciu bezrobotnych, przeważnie robotników nieczynnej huty szklanej "Janina".-

!:!:!:!:!

15 16

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI

Nr.BB.I-3196/30.T.

Białystok 18 października 1930r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.42.

IV. S T R A J K I .-

N e g a t y w n e .-

I:I:I:I:I:I

WOJEWODA BIAŁOSTOCKIEGO — Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.42.

Nr.BB.I-3896/30.T.

Dnia 18 października 1930r.

V. Stan Bezpieczeństwa Publicznego.

a/ Ważniejsze przestępstwa kryminalne.

Powiat Bielski.

Dnia 9 b.m. we wsi Kowały, gminy Narew na zabawie tanecznej podczas bójki został zabity bagnetem Omeljaniuk Aleksander, lat 23. Sprawców zabójstwa Tarasiewicza Marka i Matuszewskiego Aleksandra zatrzymano i przekazano z materjałami oskarżenia władzom sądowym.-

W nocy z dnia 15 na 16 b.m. we wsi Rajs, gminy Wyszki podczas snu został zamordowany sztyletem Czerniak Stefan, mieszkaniec tejże wsi. Sprawców dotychczas nie ujawniono.-

b/ Wystąpienie przeciwko szeregowemu P.P.

Białystok-Miasto.

Dnia 17 bm. w czasie kontroli aresztu policyjnego przy I-ym Komisarjacie P.P. osadzony w tymże areszcie Kajewski Rudolf uderzył pięścią w nos posterunkowego P.P.Lachowicza Stanisława, w celu ułatwienia sobie ucieczki z aresztu. Posterunkowy Lachowicz nie dopuścił do ucieczki Kajewskiego.-

c/ W y p a d k i.

Powiat Grodzieński.

Dnia 10 bm.na stacji kolejowej Grodno podczas przetaczania wagonów na tor zapasowy dwa wagony towarowe zderzyły się z pociągiem manewrowym, wskutek czego spadły z szyn i przewróciły się. Wypadku z ludźmi nie było.-

16 17

Powiat Wysoko-Mazowiecki.

Dnia 18 bm. na polach wsi Olsza, w gminie Sokoły wylądował przymusowo balon wojskowy, którego obsadę stanowili płk. Grabowski, por. Garski, Zawadzki i Czech. Lądowanie odbyło się bez wypadku.-

d/ Ujęcie niebezpiecznego przestępcy.

Powiat Ostrowski.

Dnia 15 bm. w Zarębach-Kościelnych został zatrzymany znany organom bezpieczeństwa m. stoł. Warszawy niebezpieczny oszust i przestępca, Długołęcki Stanisław, którego przekazano Urzędowi Śledczemu w Warszawie.-

e/ Ocena ogólna.

Stan bezpieczeństwa publicznego w poszczególnych powiatach Województwa, zarówno pod względem politycznym, jakoteż kryminalnym był dobry.-

0-0-0-0

2

WOJEWÓDA BIAŁOSTOCKI

Nr.BB.I-3496/30.T.

nia 18 października 1930r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.42.

VI. Sprawy graniczne.

Powiat Szczuczyński. Dnia 5 bm.w Szczuczynie została zatrzymana Brodzińska Marjem,przy której znaleziono 10½ kilograma sacharyny, przemycanej z Niemiec. Brodzińską wraz z przemytem przekazano Urzędowi Celnemu w Grajewie.-

-:-:-:-

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI

Nr.BB.I-249-1/30.T.

a 18 października 1930r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.42.

VII. Szpiegostwo, dywersja, sabotaż.

powiat Augustowski. Według informacyj, pochodzących od ludności, w przygranicznem pojawili się osobnicy, którzy informują ludność w strefie przygranicznej, że prowadzona przez Związek Strzelecki akcja antyniemiecka jest nieusprawiedliwiona, gdyż Pomorze było i zostanie niemieckie i, że kwestja odzyskania ziemi pomorskiej przez Niemcy jest tylko kwestją czasu. Zarządzenia zostały wydane.-

powiat Ostrołęcki. Dnia 9 bm. władze niemieckie wydały Posterunkowi P.P.w Myszyńcu w punkcie przejściowym Dąbrowa Władysława Suchockiego, podejrzanego o szpiegostwo, który w czerwcu b.r. zbiegł do Niemiec w uniformie komisarza akcyzy i oświadczył władzom niemieckim, że jako major Straży Granicznej zbiegł z Polski ze względów politycznych. Oświadczenia Suchockiego były w czerwcu i lipcu b.r. przedmiotem wystąpień prasy niemieckiej przeciwko Polsce. Suchockiego, wydanego władzom polskim naskutek zabiegów Urzędu Wojewódzkiego, przekazano dnia 10 b.m. Sędziemu Śledczemu w Ostrołęce, który osadził go w więzieniu do dyspozycji Prokuratora Sądu Okręgowego w Łomży.-

0-0-0

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI

Nr.BB.I-3896/30.T.

Dnia 18 października 1930r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr,42.

VIII. V A R I A .

a/ Zatarg o ziemię;

Dnia 8 bm. powstał zatarg o ziemię majątku Zacherta pod Supraślem w powiecie białostockim pomiędzy administracją majątku i mieszkańcami przedmieścia Supraśla-Brzozówka, który częściowo dzierżawią działki od Zacherta i płacą należny czynsz dzierżawny. We wspomnianym dniu administrator majątku zarządził zaorabie i odebranie dzierżawionych terenów. Powiadomieni o tem mieszkańcy Brzozówki przepędzili fornali i oświadczyli, że nie pozwolą na zaoranie dzierżawionych przez nich działek, a przynajmniej do czasu zapadnięcia wyroku sądowego.-

::!:!:!:!::

19

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI

Nr.BB.I-3646/30.T.

Białystok, dn. 26 października 1930r.

T A J N E - P I L N E.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.43 za czas od dnia 19 do dnia 25-go października 1930 roku.

Do

Ministerstwa Spraw Wewnętrznych
Pan Dyrektor Departamentu Politycznego

w W a r s z a w i e.

Przesyłam sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.43 za czas od dnia 19 do dnia 25 października 1930 roku.-

WOJEWODA

Odpisy otrzymują:

1/ Pan Wojewoda w Wilnie,
2/ " " w Nowogródku,
3/ " " w Brześciu n/Bugiem,
4/ " " w Warszawie,
5/ " " w Tarnopolu,
6/ " " w Stanisławowie,
7/ " " w Lublinie,
8/ " " w Łodzi,
9/ Pan Prokurator Sądu Apelacyjnego w Warszawie,
10/ " " " " w Wilnie,
11/ " " " Okręgowego w Białymstoku,
12/ " " " " w Grodnie,
13/ " " " " w Suwałkach,
14/ " " " " w Łomży,
15/ Samodzielny Referat Inf.DOK.III w Grodnie,
16/ " " " IX w Brześciu n/Bugiem,
17/ " " " I w Warszawie,
18/ K.O.P."Brygada Grodno"
19/ Wszyscy Panowie Starostowie Powiatowi Województwa Białostockiego,
20/ Pan Starosta Grodzki w Białymstoku
21/ Pan Naczelnik Urzędu Śledczego w/m.-

M.Z.

20

19

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI
Nr.BB.I.3646/30.T.
Białystok, dn. 25/X.1930 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.43.
za czas od dnia 19 do dnia 25 październi-
ka 1930 roku.

I. Sytuacja ogólna.

Aresztowanie w piątym okręgu wyborczym pod zarzutem działalności antypaństwowej i osadzenie przez władze sądowe w więzieniu wszystkich kandydatów ze zgłoszonych list komunistycznych sparaliżowało w zarodku komunistyczną akcję wyborczą, tembardziej, że izolowane zostały od niej te radykalne elementy białoruskie, na których KPZB pokładała największe nadzieje. Pod koniec tygodnia, kiedy stało się niemal pewnem, że Okręgowa Komisja Wyborcza ze względów formalnych unieważni wspomniane listy, KPZB rzuciła hasło demonstracyjnego oddawania głosów na listę "Zmahanje". W okręgu grodzieńskim, gdzie również nie ulegało wątpliwości, że Okręgowa Komisja Wyborcza unieważni ze względów formalnych jedyną listę Komunistyczną Jedności Robotniczo-Chłopskiej organizacje komunistyczne otrzymały dyrektywy co do wykorzystania akcji wyborczej do wywołania strajków politycznych w ośrodkach przemysłowych i wystąpień ludności białoruskiej przeciwko władzom.
W okręgu czwartym przejawy akcji wyborczej dostrzegano w Hajnówce i Białowieży. W okręgu siódmym akcję wyborczą prowadziły Zjednoczenie Lewicy Chłopskiej "Samopomoc" i PPS Lewica, której listy zostały zatwierdzone. Nastawienie akcji wyborczej KPP i KPZB zostało scharakteryzowane w sprawozdaniu do Ministerstwa z dnia 23 bm. Nr.BB.II-3585/30.T., dotyczącem zatrzymania w powiecie suwalskim większego transportu literatury wyborczej, przemycanej via Prusy Wschodnie.-
Ruch zawodowy, zresztą mikły w przejawach, bardziej charakterystycznych momentów nie odsłonił. Na rynku pracy notowano poprawę konjunktury dla przemysłu drzewnego i wzrost bezrobocia w związku z zakończeniem robót sezonowych.-

WOJEWÓDA BIAŁOSTOCKI
Nr.BB I-3646/30.T.
Dnia 25 październ.1930 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.43.

II. Ruch wywrotowy.

a/ Komunistyczna Partja Polski.

Organa bezpieczeństwa publicznego KOP w Suwałkach dnia 22 bm. dokonały rewizji w przedziale III klasy pociągu osobowego na linji Suwałki-Grodno, pomiędzy stacjami Szczepki i Augustów, w której wyniku zatrzymały Stasieniuka Wincenta i Kazimierę Markowską, mieszkańców wsi Wasilówka w gminie Kościebór, powiatu suwalskiego, oraz Adolfa Narocia, zamieszkałego stale w Suwałkach. Każda z wymienionych osób była opasana pasem z płótna, jakich używają przemytnicy do przewożenia towarów. Nadto na półce w dwuch oddzielnych paczkach znaleziono takież same dwa pasy. Wszystkie pasy zawierały około 24 kg. następujących wydawnictw komunistycznych: 1/ Biuletynu Informacyjnego KC KPZB Nr.3, datowanego Wilno, październik b.r. i 2/ odezwy bez podpisu p.t. "Iść masą do wyborów z myślą o zbrojnem powstaniu". Tegoż dnia na stacji w Grodnie zostały zatrzymany mieszkaniec Suwałk Trop Mordchel, który jako kurjer oczekiwał na wspomnianej stacji na transport wydawnictw, wiezionych przez Stasieniuka Wilhelma i innych.

W związku z zatrzymaniem omawianego transportu aresztowano w Grodnie właściciela składu aptecznego Izraela Epsztejna. Jak wynika ze zgrupowanych dotąd materjałów i zeznań samego Epsztejna, pracował on w partji od lat dziesięciu, przyczem pełnił w różnych czasach najbardziej odpowiedzialne funkcje. W roku 1928 był chwilowo zawieszony w czynnościach partyjnych ze względów raczej taktycznych, niż formalnych, później pełnił funkcje głównego kierownika i organizatora transportów literatury komunistycznej, przemycanej z Mińska, a po ujawnieniu szlaków transportowania tej literatury przez organa bezpieczeństwa Województw Poleskiego i Wileńskiego - KC KPP powierzył mu zorganizowanie i kierownictwo transportów z Gdańska i Prus Wschodnich. Zarówno zeznania

21
220

Epsztejna, jakoteż poczynione w dochodzeniu spostrzeżenia, a także rysopis Epsztejna - pozwalają wnioskować, że jest on identyczny z ps."Stary", o którym wspominał Guryn Michał. Epsztejn odmawia wszelkich zeznań co do spraw organizacyjnych i personaljów partyjnych, przyznaje się natomiast do działalności w partji i wyraża ubolewanie, że po kilkunastu latach pracy partyjnej dał się ująć na stare lata. Ponieważ nie ulega wątpliwości, że KC KPP powierzył mu ważne funkcje w związku z akcją wyborczą, przeto dochodzenie zostało nastawione na wyjaśnienie istotnej roli Epsztejna w partji w chwili obecnej.-

b/ Komunistyczna Parzja Zachodniej Białorusi.

Białystok-Miasto.

Zostali zatrzymani pod zarzutem działalności antypaństwowej i przekazani z materjałami oskarżenia władzom sądowym Grochowski Rubin, technik KO ZMKZB w Białymstoku i Szkolnik Rachmiel, wybotniejszy działacz zetemkowy, obaj zamieszkali stale w Białymstoku.-

Powiat Białostocki.

W Gródku dnia 19 bm.w mieszkaniu działacza KPZB Proskurowa Mikołaja, b.oficera z armji carskiej i przy udziale Jana Szczerbika, kierownika sekcji dramatycznej miejscowego oddziału TSB. odbyło się zebranie elementów wywrotowych w sprawach wyborczych. Na zebraniu tem postanowiono zastąpić aresztowanych kandydatów z list komunistycznych w piątym okręgu wyborczym innymi działaczami i rozpocząć masową akcję przedwyborczą.-

Powiat Grodzieński.

Dnia 13 bm.we wsi Masztalery,gminy Zytomla znaleziono kilkanaście egzemplarzy, wydanej dnia 19ubm. przez Rewolucyjną Lewicę Związkową w Grodnie odezwy w sprawie strajku robotników niemeńskiej fabryki introligatorskiej w Grodnie.-

Powiat Bielsk-Podlaski.

Akcję wyborczą prowadzą w okręgu białowieskim działacze KPZB Łączuk Nestor, pochodzący w powiatu brzeskiego, Hermaniuk, Beszczyński i Gulko. -

c/ P.P.S. Lewica.

Powiat Ostrołęcki.

Dnia 14 bm. w Ostrołęce bawił delegat KC PPS Lewicy Jerzy Wiślicki, vel Głowacz w sprawach organizacyjnych i wyborczych, zaś dnia 17 bm. delegat KC PPS Lewicy Srokowski wyłącznie w sprawach organizacyjnych.-

d/ Akcja wyborcza elementów wywrotowych.

Dnia 22 bm. w Białymstoku został zatrzymany pod zarzutem działalności antypaństwowej i przekazany z materjałami oskarżenia władzom sądowym Sienkiewicz Aleksander, pierwszy kandydat z listy sejmowej Związku Pracujących Miast i Wsi w białostockim okręgu wyborczym.-Pod zarzutem działalności antypaństwowej zostali zatrzymani w powiecie wołkowyskim Bakacz Mikołaj, Szczygliński Stefan, Osmołowicz Józef, Chorcmanda Józef, Ciżyński Jan, Swistun Paweł, Cielesz Józef, Parfieńczyk Mikołaj, Jurczyk Feliks, Zarzecki Józef, których z materjałami oskarżenia przekazano władzom sądowym. Decyzją tych władz zostali oni z wyjątkiem Cielesza osadzeni w więzieniu.-

Unieważnienie list komunistycznych.

Okręgowa Komisja Wyborcza Nr.4 w Ostrowi-Mazowieckiej unieważniła listę Jedności Robotniczo-Chłopskiej z kandydaturami Hermaniuka Grzegorza i Stockiego Nikity.

Okręgowa Komisja Wyborcza Nr.6 w Grodnie unieważniła listę Jedności Robotniczo-Chłopskiej, jedyną listę komunistyczną, zgłoszoną w tym okręgu.

Okręgowa Komisja Wyborcza Nr.5 w Białymstoku unieważniła listy "Zmahanje" /senacką i sejmową/ Związku Pracujących Miast

i Wsi i Ukraińsko-Białoruskiego Bloku Wyborczego.

Zatwierdzenie list komunistycznych.

Okręgowa Komisja Wyborcza Nr.7 w Łomży unieważniła listę Jedności Robotniczo-Chłopskiej, zatwierdziła natomiast listy PPS Lewicy i Zjednoczenia Lewicy Chłopskiej "Samopomoc".-

Białoruska akcja wyborcza.

Po aresztowaniu pod zarzutem działalności antypaństwowej i osadzeniu w więzieniu kandydatów list komunistycznych w piątym okręgu wyborczym - wśród ludności białoruskiej prowadzona jest agitacja za demonstracyjnem oddaniem głosów na listę "Zmahanje".-

-:-:-:-:-

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI — Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.43

Nr.BB.I-3646/30.T.

Dnia 25 październ.1930r.

III. Ruch zawodowy.

a/ Klasowe Związki Zawodowe.

W Białymstoku dnia 19 bm. odbyło się pod przewodnictwem Pruszyńskiego Marjana zebranie członków Związku Zawodowego Służby Drogowej w sprawach organizacyjnych /30./

Tegoż dnia w Białymstoku pod przewodnictwem Kapitułki Tomasza odbyło się zebranie zorganizowane w Związku Zawodowym Robotników Przemysłu Drzewnego robotników fabryki dykt Maliniaka w sprawach urlopów. Postanowiono zwrócić się do właściciela fabryki z żądaniem zapłaty za należne urlopy wypoczynkowe /17/.-

W Krynkach, powiatu grodzieńskiego odbyło się zebranie członków oddziału Związku Zawodowego Robotników Przemysłu Odzieżowego w sprawach organizacyjnych i ośmiogodzinnego dnia pracy.-

b/ Pracownicze Związki Zawodowe.

W Białymstoku na walnem zebraniu pracowników miejskich wybrano nowy zarząd i uchwalono opodatkowanie się w wysokości 1/2% poborów miesięcznych tytułem funduszu na budowę łodzi podwodnej "Odpowiedź Treviranusowi".-

c/ B e z r o b o c i e.

Według danych z dnia 24 października b.r. na terenie Województwa Białostockiego pozostawało bez pracy w tym dniu 5134 , a mianowicie:

P o w i a t	Ilość Bezrobocie dn.17.X.1930r.	Zmniejszenie	Wzrost	Pobiera zapomogi
Augustowski	57	55	- 2	51
Białystok-Miasto	2160	2148	- 12	548
Białostocki	750	750	-	263
Grodzieński	1422	1489	67 -	223
Łomżyński	200	200	- -	11
Bielski	375	175	- 200	248
Ostrowski	10	9	- 1	10
Ostrołęcki	18	18	- -	4
Suwalski	24	24	- -	18
Sokólski	30	43	13 -	30
Szczuczyński	78	78	- -	51
Wołkowyski	10	17	7 -	10

23

W z r o s t - 128.

Białystok-Miasto.

Magistrat m.Białegostoku zatrudniał przy robotach publicznych, prowadzonych za państwowe fundusze na zatrudnienie bezrobotnych, około 80 bezrobotnych każdodziennie.

W ubiegłym tygodniu wstrzymana została praca w dwóch mniejszych zakładach przemysłu włókienniczego, zatrudniających 60 robotników, uruchomiona zaś takież zakłady, zatrudniające 89 robotników.-

Powiat Białostocki.

W związku z zapowiedzianem uzyskaniem funduszów państwowych na prowadzenie robót publicznych uruchomiono roboty przy budowie dróg Czarna-Kieś - Bukształ, oraz Mońki-Trzciamne, pozwalające zatrudniać około 100 bezrobotnych każdodziennie.-

Powiat Bielsk-Podlaski.

Z dniem 18 bm. został unieruchomiony z powodu remontu tartak państwowy Gródek w Białowieży, zatrudniający 200 robotników.-

Powiat Grodzieński.

Uruchomiona została w Grodnie fabryka dykt B-ci Braun, zatrudniająca narazie 200 robotników.-

:0:0:0:

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI

Nr.BB.I-3646/30.

Dnia 25 października 1930r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.43.

IV. S T R A J K I.

N e g a t y w n e .-

24 98

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.43.

Nr.BB.I-3646/30.T.

Dnia 25 października 1930r.

V. Stan bezpieczeństwa publicznego.

a/ Ważniejsze przestępstwa kryminalne.

Powiat Augustowski.

Dnia 17 bm. w osadzie Sopoćkinie, gminy Wołkowiczowce Pankiewicz Stanisław kilkoma strzałami z rewolweru zabił Godę Stanisława. Pankiewicza aresztowano i przekano władzom sądowym.-

Powiat Bielsk-Podlaski.

Dnia 23 bm. w Bielsku Podlaskim podczas bójki pomiędzy robotnikami Smotek Piotr poranił ciężko nożem Sorokina Mikołaja. Smotka aresztowano.-

Dnia 22 bm. mieszkaniec wsi Krasnowo, gminy Dubiażyn, Mikołaj Karbowski w czasie sprzeczki ranił śmiertelnie swoją żonę, Marjannę, która następnego dnia zmarła. Karbowski zbiegł.-

Powiat Grodzieński.

Dnia 19 bm. na jadącego wozem w kierunku Indury Cynesa Szmuela napadli Żurniewicz Jan i Mikita Wacław, którzy zrabowali mu różne drobiazgi i 50 zł. Napastników aresztowano i przekazano z materjałami oskarżenia władzom sądowym.-

Powiat Łomżyński.

W nocy z dnia 19 na 20 bm. ze wsi Giełczyn skradziono Józefowi Olszewskiemu dwadzieścia trzy weksle na ogólną sumę 26.527 zł. Podejrzenie o kradzież pada na kuzyna Olszewskiego, Aleksandra Urbanowskiego, zamieszkałego w tejże wsi.-

b/ P o ż a r y.

W ubiegłym tygodniu zanotowano 9 pożarów, w tem 3 pożary z podpalenia i 6 - wskutek nieostrożnego obchodzenia się z ogniem. Z pośród tych pożarów wyrządziły szkody jeden - 4.000 zł, 2 - powyżej 6.000 każdy, 2 - do 10.000 zł., 1 - do 20.000 i 3 - powyżej 30.000 zł.

We wsi Gostkowo dnia 22 bm., gminy Szulborze-Koty, w powiecie ostrowskim spłonęło 10 domów mieszkalnych, 20 stodół ze zbiorami i 37 budynków gospodarskich. Straty wynoszą około 200.000 zł. Pożar powstał prawdopodobnie wskutek nieostrożnego obchodzenia się z ogniem.

Dnia 22 bm. we wsi Góra, gminy Krypno w powiecie białostockim spłonęło 8 zagród, Straty wynoszą 71.670 zł. Pożar powstał wskutek podpalenia swych zabudowań przez Wincentego Święcickiego w celu otrzymania premji ubezpieczeniowej.

Dnia 22 bm. we wsi Haczki, gminy Wyszki powiatu bielskiego spłonęło 5 domów mieszkalnych, 7 chlewów i 1 stodoła. Straty wynoszą 43.700 zł. Pożar powstał wskutek nieostrożnego obchodzenia się z ogniem.

Ogólne straty, wyrządzone przez pożary obliczane są na 368.000 zł.

c/ Wydarzenia mniejszej wagi.

W ubiegłym tygodniu notowano: 1/ kradzieży - 14,
2/ wypadków samochodowych - 3,
3/ uszkodzeń ciała - 3,

d/ Ocena ogólna.

Stan bezpieczeństwa publicznego we wszystkich powiatach Województwa zarówno pod względem politycznym, jakoteż kryminalnym był dobry.-

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI
Nr.BB.I-3646/30.T.
nia 25 październ.1930r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.43.

VI. Sprawy graniczne.

a/ Nielegalne przekroczenie granicy.

Powiat Ostrołęcki.

Żandarmerja niemiecka wysiedliła do Polski Łukowskiego Władysława ze wsi Dąbrowy w gminie Myszyniec,powiatu ostrołęckiego i Sadłowskiego Walentego, mieszkańca wsi Bindugi,gminy Zaręby powiatu Przasnyszkim, którzy wyjechali do Prus Wschodnich nielegalnie. Obu przekazano władzom sądowym w celu ukarania za nielegalne przekroczenie granicy.-

:0:0:0:0:0:0:

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI

Nr.BB.I-3646/30.T.

Dnia 25 października 1930 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.43

VII. Szpiegostwo, dywersja, sabotaż.

N e g a t y w n e . - .

.0.0. .0.

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI
Nr.BB.I-3646/30.T.
Dnia 25 październ.1930r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.43. 26

25

VIII. V A R I A.

Naskutek pisma Pana Prokuratora Sądu Okręgowego w Białymstoku z dnia 8 bm. Nr.tj.31/30 w sprawie głodówki więźniów politycznych w więzieniu w Białymstoku ustęp dotyczący tej głodówki na stronach 3-ej i 4-ej części drugiej sytuacyjnego sprawozdania tygodniowego Nr.39 z dnia 27 września b.r. prostuje się następująco:

"Prokurator nie uznał delegatów więziennych i nie przeprowadzał z nimi pertraktacyj. Więźniowie otrzymywali dotychczas wszystkie legalne gazety polskie, Prokurator zaś przyrzekł im doręczać także niektóre lojalne gazety żydowskie. Wrzątek dwa razy dziennie i pościel co dwa tygodnie należą się więźniom w myśl regulaminu, Prokurator zarządził jedynie ścisłe przestrzeganie przepisów regulaminu. Prokurator nietylko nie wprowadził cel ogólnych, lecz trzy cele ogólne, istniejące dotychczas, polecił zlikwidować i przenieść więźniów z tych cel - do pojedyńczych. Również nie uczynił Prokurator żadnych ustępstw natury porządkowej. Z powyższego wynika, że głodówka została zakończona całkowitem niepowodzeniem więźniów".

Uwzględnione w prostowanym ustępie sytuacyjnego sprawozdania tygodniowego Nr.39 z dnia 27 września b.r. informacje oparte były na złożonym Urzędowi Wojewódzkiemu pośrednio przez Urząd Śledczy meldunku aspiranta P.P., Włodzimierza Dwilińskiego, który oparł swój meldunek na przeprowadzonym wywiadzie, oraz informacjach, uzyskanych bezpośrednio od Wiceprokuratora Sądu Okręgowego w Białymstoku, Gielniowskiego.

Defraudacja pieniędzy związkowych.

Naskutek zameldowania Wilemczyka Mieczysława, b.prezesa Związku Zawodowego Automobilistów /PPS CRW/ w Białymstoku, że skarbnik tegoż związku Swikszta Józef i prezes Slepowroński Nikodem przywłaszczyli sobie około 3.000 zł. z sum związkowych, Wydział Śledczy w Białymstok

przeprowadził dochodzenie i skierował przeciwko nim materjały oskarżenia do władz sądowych.-

:-:-:-:-:

27.
26

O d p i s

DO WSZYSTK CH KOMITETOW KONGRESOWYCH W POLSCE, BIAŁORUSI I UKRAINIE

CHŁOPI I ROBOTNICY:

Chwiejąca się pod narastającym kryzysem gospodarczym i rosnącym ruchem rewolucyjnym mas pracujących dyktatura faszystowska, stara si, wszelkiemi sposobami odwrócić uwagę pracujących robotników i chłopów, od swojego upadku. Rozpisanie nowych wyborów do Sejmu ma być jednym ze sposobów odwrócenia uwagi mas pracujących od upadku gospodarki kapitalistycznej i ciężkiego położenia mas, z skierowania jej na sejm i nowe wybory. Rospisując nowe wybory, faszyzm usiłuje przywiązać masy pracujące do urządzeń demokratycznych pod rządami burżuazji, by stępić w ten sposób ich walkę o Rządy Chłopsko-Robotnicze.

Te manewry faszyzmu popiera z całych sił ugoda, wmawiając masom pracującym, że kartką wyborcz. obalić można panowanie kapitału i obszarnictwa.

Nie możemy pozwolić na to, by te nowe oszustwo faszyzmu i ugody zepchnęły masy pracujące z drogi walki na drogę sejmowego oszustwa.

CHŁOPI I ROBOTNICY.

Wobec nowych momentów zachodzących na terenie Polski, wobec zaostrzenia si, opozycyjnych manewrów "Centrolewu" musimy sobie jaknajdokładniej zdawać sprawę z rozgrywających się wypadków i odpowiednio informować ogół chłopski. Wiadomo już dzisiaj wszystkim chłopom, bo najlepiej odczuwają to na własnej skórze, że Polska przeżywa ostry kryzys, który jest częścią ogólnego kryzysu gospodarki kapitalistycznej. Kryzys ten, powodując zaostrzenie ataku burżuazji i obszarnictwa na masy robotniczo-chłopskie, które ze swej strony mobilizują się pod wodzą swych rewolucyjnych organizacyj, do obrony swoich interesów i do obalenia panowania burżuazji.

W tych warunkach natężenia rewolucyjnej walki mas robotniczo-chłopskich burżuazja i jej socjal-ludowo-faszystowscy sługusi, wytężają wszystkie siły, by złamać narastającą walkę mas pracujących, by ratować panowanie burżuazji.

Metody jakiemi socjalfaszyzm i ludowo-faszyzm zgrupowany w tak zwanym "Centrolewie" posługuje się dla zatamowania rewolucyjnej walki mas, są szczególnie niebezpieczne. "Centrolew" bowiem, zdając sobie sprawę z rewolucyjnych nastrojów mas, z ich nienawiści do panującej dyktatury faszystowskiej, używa dla omotania mas robotniczo-chłopskich, radykalnych haseł i frazesów. Owe opozycyjne hasła i manewry, mogą wytworzyć pośród mniej uświadomionych rzesz chłopskich i robotniczych mniemanie, że Centrolew rzeczywiście prowadzi walkę z faszyzmem i tem samem odwodzić te masy od rzeczywistej walki którą prowadzi obóz rewolucyjny. Opozycja Centrolewu jest również wyrazem tarć w obozie faszystowskim, jest wyrazem tarć pomiędzy poszczególnymi warstwami kapitalistycznemi, a mianowicie: wielkim kapitałem przemysłowym i rolnym a drobno-kapitalistycznemi warstwami burżuazji i kułactwa. Powód tych tarć, to walka o podział zysków złupionych z chłop i robotnika, to walka o to, by z premji wywozowych przy wywozie zboża, świń, bydła itp., wypłacanych z wydartych chłopom podatków korzystali nietylko sami obszarnicy, ale i kułacy i drobna burżuazja otrzymywali ulgi podatkowe i kredyty rządowe, jak otrzymuje je wielki kapitał i obszarnictwo. Targi tęgo którym z ramienia drobnej burżuazji i kułactwa patronuje Centrolew nie mają więc wcale charakteru walki klasowej, a są jedynie tarciami w łonie rodziny kapitalistycznej zawsze zgodnej jeśli idzie o walkę z masami pracującemie o walkę z ruchem rewolucyjnym. Tedy tarcia pomiędzy jawnym faszyzmem, a socjal i ludowo-faszyzmem /które między innemi

znalazły wyraz w aresztowaniu przewódców Centrolewu/ nie mają i nie mogą mieć charakteru rewolucyjnego, a są jedynie sporem o sposoby załamowania walki mas pracujących, zdławienia rewolucyjnego ruchu.

Komitety Kongresowe muszą niezmordowanie wyjaśniać rzeszom chłopskim ten kontrrewolucyjny charakter Centrolewu, muszą wskazywać masom drogę rzeczywistej walki i walkę tę organizować. Szczególniej dziś, kiedy faszyzm usiłuje manewrom wyborczym odciągnąć rzesze chłopskie od rewolucyjnej walki i sprowadzić ją do samej karty wyborczej, kiedy Centrolew z niesłychanym natężeniem pracuje nad rozbrojeniem umysłów chłopskich i robotniczych - dziś skupienie się rzesz biedoty chłopskiej do walki z wyzyskiem burżuazyjnym i uciskiem faszystowskim ma bardzo poważne znaczenie. Chłopskie Komitety Kongresowe współpracując w akcji wyborczej z Antyfaszystowskim Blokiem Robotniczo-Chłopskim, mobilizując jaknajszersze masy pod m jego sztandarem muszą równocześnie zwracać szczególną uwagę na organizowanie walki mas z ich codziennemi bolączkami. Walka ta winna być rozwijana wokół spraw, które szczególnie trapią ogół bez -mało- i średniorolnych chłopów, a mianowicie: przeciw ciężarom podatkowym o całkowite zwolnienie bez- mało- i średniorolnych chłopów od podatków państwowych i samorządowych, przeciw pauszczyźnie szarwarkowej, przeciw faszystowskiej komasacji, przeciw wyzyskowi lichwiarskiemu, o umorzenie pracującym chłopom wszystkich długów zaciągniętych u prywatnych lichwiarzy i w instytucjach pożyczkowych, przeciw podwyższaniu czynszu dzierżawnego drobnym dzierżawcom rolnym przeciw usuwaniu ich z gruntów, o uwłaszczenie ich na dzierżawionych gruntach, przeciw wyzyskowi kleru i instytucji kościelnych, przeciw różnym daninom i ciężarom samorządowym, przeciw wyzyskowi obszarniczemu i kułackiemu, przeciw przygotowaniom wojennym, przeciw terorowi faszystowskiemu i jego wiejskim wykonawcom różnym bojówkom strzeleckim, przysp.wojsk.itp. Walkę z codziennemi bolączkami chłopskiemi muszą Komitety Kongresowe uczynić podstawą kampanji wyborczej, bo tylko przez podnoszenie mas na wyższy poziom świadomości rewolucyjnej i aktywności będą mogły pokrzyżować kontrrewolucyjne plany faszyzmu i jego centrolewowych kompanów, zdobędą siłą do stworzenia rządów chłopsko-robotniczych.

W tym celu dotychczasowe komitety kongresowe należy przekształcić w komitety walki, należy wciągnąć do nich jaknajszerszą masę pracujących chłopów zarówno zorganizowanych w partjach ugodowych jak i bezpartyjnych.

Natychmiast po otrzymaniu niniejszego okólnika kierownictwo Komitetu Kongresowego zwoła zebranie wiejskie, na których przemianuje dotychczasowy Komitet Kongresowy na Komitet Walki i równocześnie zajmie się najbardziej palącemi bolączkami w danej wsi czy gminie i omówi sposoby zorganizowania akcji. Sprawozdanie z owych zebrań ze szczegółowym omówieniem spraw poruszanych na nich, oraz postępów rozpoczętych akcji - należy bezzwłocznie przesyłać do Prezydjum Ogólnokrajowego Komitetu Kongresowego. Komitety Walki muszą wziąć jaknajszerszy udział w akcji wyborczej, tworząc wszędzie po wsiach Komitety Wyborcze, prowadząc niezmordowanie kampanję agitacyjną dla zmobilizowania jaknajszerszych rzesz chłopskich i robotniczych pod sztandarem antyfaszystowskiego Bloku Robotniczo-Chłopskiego. Komitety Walki przeprowadzą jaknajszerszej kampanję protestu przeciwko dławieniu przez faszyzm polski ruchu wyzwoleńczego chłopów na Ukrainie, przeciw wysyłaniu tamże ekspedycji karnych. W tym celu należy przyjmować rezolucje na wiecach i zebraniach, podpisywać masowe protesty, przesyłając je wraz ze sprawozdaniem organizacyjnym do C.K.Ch.K.K.

Każdy Komitet Walki winien zbierać się na posiedzenia dwa razy w miesiącu, a najmniej raz. Na posiedzenia zapraszać członków z partji ugodowych, bezpartyjnych, robotników rolnych kobiety i młodzież. Każdy Komitet winien prowadzić akcję zbiórki na fundusz

organizacyjny Europejskiego Komitetu Kongresowego, przesyłając je do Komitetu Krajowego w Warszawie /Mamoński Józef, Warszawa ul. Nowolipie 21 m.2/ O.K.Ch.K.K. zawiadamia wszystkie Komitety Kongresowe, że Europejski Komitet Chłopski w Berlinie, wydaje pismo w języku niemieckim, w któ.ym opisuje wszystkie wiadomości o ruchu Komitetów całej Europy, jak również o walkach chłopów i robotników w państwach kapitalistycznych. Każdy Komitet Kongresowy Polski, Białoruski i Ukraiński winien prenumerować ""Informator" europejski, chłopski, który wychodzić będzie obecnie w języku polskim. Opłata wynosi zł. 5.- kwartalnie. Pisać na adres: Das Europäische Bauer Komitee, Berlin W 50 Pragerstr.29.

Warszawa w października 193o

Ogólnokrajowy Chłopski
Komitet Kongresowy.

Za zgodność:

29
27

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI

Nr.BB.I-3749/30.T.

Białystok, dn. 4. listopada 1930 r.

T A J N E - P I L N E.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.44 za czas od dnia 26 października do dnia 1 listopada 1930 roku.-

Do

Ministerstwa Spraw Wewnętrznych

Pan Dyrektor Departamentu Politycznego

w W a r s z a w i e.

Przesyłam sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.44 za czas od dnia 26 października do dnia 1 listopada 1930 roku.-

Za W o j e w o d ę

/M.Syska/

Naczelnik Wydziału Bezp.Publ.

Odpisy otrzymują:

1/ Pan Wojewoda w Wilnie,
2/ " " w Nowogródku,
3/ " " w Brześciu n/Bugiem,
4/ " " w Warszawie,
5/ " " w Tarnopolu,
6/ " " w Stanisławowie,
7/ " " w Lublinie,
8/ " " w Łodzi,
9/ Pan Prokurator Sądu Apelacyjnego w Warszawie,
10/ " " " " w Wilnie,
11/ " " " Okręgowego w Białymstoku,
12/ " " " " w Grodnie,
13/ " " " " w Suwałkach,
14/ " " " " w Łomży,
15/ Samodzielny Referat Inf.DOK.III w Grodnie,
16/ " " " IX w Brześciu n/Bugiem,
17/ " " " - w Warszawie,
18/ K.O.P."Brygada Grodno",
19/ Wszyscy Panowie Starostowie Powiatowi Województwa Białostockiego,
20/ Pan Starosta Grodzki w Białymstoku,
21/ Pan Naczelnik Urzędu Śledczego w/m .

M. Z.

2430

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI
Nr.BB.I-3749/30.T.
Białystok,dn.1 listopada 1930r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.44.
za czas od dnia 26 października do dnia
1 listopada 1930 roku.

I. Sytuacja ogólna.

W działalności elementów wywrotowych, dostrzeganych konfidencjonalnie, uwidoczniało się coraz silniej nastawienie wyborcze. W czwartym okręgu wyborczym, a zwłaszcza w powiecie bielskim działacze komunistyczni wysunęli hasło demonstracyjnego oddania głosów na jedną z unieważnionych list komunistycznych. W okręgu piątym podobne hasło zostało wysunięte w odniesieniu do unieważnionej listy "Zmahanje". W szóstym okręgu KPZB rozpoczęła agitację, obliczoną na wywołanie strajków politycznych w majątkach i w ośrodkach uprzemysłowionych jako protest przeciwko unieważnieniu komunistycznej listy Jedności Robotniczo-Chłopskiej. W siódmym okręgu, w którym zostały zatwierdzone listy PPS Lewicy i Zjednoczenia Lewicy Chłopskiej "Samopomoc" działacze obu partyj prowadzili konspiracyjną agitację wyborczą, uzupełnianą kolportażem skonfiskowanych przez Komisarza Rządu m.st.Warszawy odezw wyborczych.

Na uwagę zasługuje fakt prowadzenia agitacji wyborczej przez Komunistyczną Partję Niemiec pośrednio przez robotników sezonowych, którzy obecnie powracają z Prus Wschodnich do Polski. Ruch zawodowy odsłonił wyłamywanie się z pod wpływów PPS OKW oddziałów ZZK i Związku Zawodowego Robotników Przemysłu Drzewnego, z których oddziały ZZK w Białymstoku i Grodnie postanowiły domagać się od Centrali Związku zerwania z Centralną Komisją Związków Zawodowych z uwagi na jej stosunek do drugiej Międzynarodówki, a oddział Związku Zawodowego Robotników Przemysłu Drzewnego w Porzeczu, powiatu grodzieńskiego powziął uchwa-

że co do przystąpienia do Centralnego Zrzeszenia Związków Zawodowych. Ponadto jako nowy czynnik w ruchu zawodowym Województwa Białostockiego wyłania się Konfederacja Związk Gospodarczych, która zorganizowała już oddziały w Białymst ku kilku miejscowościach powiatu białostockiego i w Łomży.

Na rynku pracy poważniejsze zmiany nie zaszły.-

-.-.-.-

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe N44

Nr.BB.I-3749/30.T.

Dnia 1 listopada 1930 roku.

II. Ruch wywrotowy.

a/ Przejawy działalności elementów wywrotowych.

Komunistyczna Partja Zachodniej Białorusi.

Powiat Bielski. Dnia 29 ub.m. w związku z prowadzonem śledztwem w sprawie organizacji komunistycznej w Siemiatyczach Sędzia Sledczy Okręgowy zarządził aresztowanie sekretarza KR KPZB Siemiatycze, Ożtuskiego Sendera, którego z materjałami oskarżenia przekazano wspomnianego sędziemu.-

Powiat Grodzieński. W Grodnie w dniach 27 i 28 ub.m. rozrzucono kilkadziesiąt egzemplarzy lipcowej r.b. odezwy OK KPZB w sprawie kampanji antywojennej i październikowej r.b.odezwy tegoż O.K. w sprawie akcji żydowskiej.-

Powiat Białostocki. W uprzemysłowionych ośrodkach powiatu dostrzegane były przejawy agitacji za wywołaniem strajku politycznego.

Powiat Wołkowyski. Stwierdzono istnienie w Zelwianach, gminy Piaski dość silnej komórki KPZB, na której czele stoją bracia Snop i ich siostra, oraz Kulikowski Aleksander.-

Akcja wyborcza elementów wywrotowych.

Białystok-Miasto. Dnia 27 ub.m. u działacza PPS Lewicy Idźkowskiego Józefa odbyła się konferencja przy udziale "Okręgowca", który przyjechał z Wilna z transportem wydawnictw wyborczych. Omawiano sprawy, dotyczące kampanji wyborczej.

4

Podczas dyskusji nad temi sprawami "Okręgowiec" czynił uczestnikom konferencji zarzuty co do chwiejności działania i przypisywał im winę ostatnich aresztowań w Białymstoku. Według jego zapowiedzi, akcją wyborczą w okręgu białostockim kierować ma sekretarz obwodowy PPS Lewicy Cieśluk Władysław, względnie specjalnie delegowany funkcjonarjusz KC KPZB.-

Powiat Białostocki.

Na terenie powiatu prowadzona jest agitacja za demonstracyjnem oddawaniu głosów przez ludność białoruską na jedną z unieważnionych list komunistycznych.-

Powiat Bielski.

Pomimo unieważnienia złożonych w czwartym okręgu wyborczym list komunistycznych prowadzona jest w poszczególnych miejscowościach powiatu kampanja wyborcza na rzecz tych list m.in. kampanję tę prowadzą w gminie Orla Kuptel Karp, aresztowany kilkakrotnie za działalność wywrotową, Laszewicz Andrzej, Kryształ Mikołaj i Stojko Mikołaj, ostatni dwaj karani sądownie za należenie do organisacji komunistycznej, a w gminie Pasynki Kondraciuk Nadzieja, radykalna działaczka białoruska i członkini TSB ze wsi Krzywa, Grudziński Emil, znany działacz komunistyczny, Baszun i inni. Za oddawaniem głosów na jedną z unieważnionych list komunistycznych agitaje także psalmista cerkwi prawosławnej w Kleszczelach, Bałda.-

Powiat Łomżyński.

W mieszkaniu Feliksa Jaroszkiewicza w Łomży, prezesa miejscowego koła PPS Lewicy policja znalazła trzydzieści cztery egzemplarze plakatu wyborczego Centralnego Komitetu Wyborczego PPS Lewicy, skonfiskowanego przez Komisarza Rządu na m.st.Warszawę. Jeden tego rodzaju plakat został wywieszony w Łomży.-

Powiat Ostrowski.

Ustalono, że Suwka Józef i Gąsiewski Franciszek ze

31/32

wsi Białe-Błoto, w gminie Braniszczyk podstępnie wyłudzali od mieszkańców wspomnianej wsi podpisy na listę Jedności Robotniczo-Chłopskiej z kandydaturami Fiszmana i Zasłony. Oświadczali oni wyborcom, że otrzymali od Starosty Powiatowego polecenie zbierania tych podpisów w tym celu, ażeby we wsi Białe-Błoto mógł być wybrany jeden poseł. Akta trwającego dochodzenia przeciwko wymienionym będą skierowane do Prokuratora Sądu Okręgowego w Łomży celem pociągnięcia obu do odpowiedzialności za oszustwo wyborcze.-

Antypaństwowa akcja litewska.

owiat Suwalski. W nocy z dnia 26 na 27 ub.m. przy budce kolejowej we wsi Łowocie w gminie Zaberyszki obok toru kolejowego Suwałki-Trakiszki na słupie telefonicznym została wywieszona flaga o barwach narodowych litewskich z napisem: "O Witoldzie Wielki, Królu Litwy, wyprowadź nas z przeklętej i chciwej polskiej niewoli. Niech żyje wiecznie nasza flaga". Na tymże słupie naklejono dwie ulotki pisane ołówkiem atramentowym w języku litewskim na zwykłym białym papierze, następującej treści:
1/"Wy Polacy, bylibyście dobrymi ludźmi, gdybyście oddali nam Wilno, Święciany, Lidę, Grodno, Augustów i Suwałki. Wtedy wszystko byłoby dobrze, a jeżeli nie oddacie, to spotka was los Gudalewskiego - dostaniecie kulką w łeb. Jerzy Gudalewski został zastrzelony we wsi Wojtokiemie. Istotnie mówię wam Starosto Polski, że jeżeli tego nie uczyni się, to będzie rewolucja". U dołu tejże odezwy - napis w języku rosyjskim: "Będzie wielka rewolucja 30 pułków";
2/"Wszyscy jak jeden - przeciwko Polskiemu krwiożerczemu Orłowi, już dosyć naszej niewoli, wszyscy litwini staniemy do wojny, zginąć, umrzeć, czy żyć, ale już dość być w polskiej niewoli. 1930 roku, dnia 27.X.- rozkaz najwyższego dowódcy okupacyjnego Brzegu". Na fladze i ulotkach widnieją okrągłe pieczęcie

z Pogonią i napisem: " Najwyższy dowódca litewski brzegu okupacyjnego". Tegoż dnia na drodze, wiodącej ze wsi Szlinokiemie w gminie Sejwy do wsi Weszkowo w gminie Zaboryszki znaleziono ulotkę w języku litewskim treści następującej: "Ogłoszenie. Nam nie potrzeba Polski, ani jej pięknych budynków, ani Marszałka Józefa Piłsudskiego. Precz z Piłsudskim. 27 października 1930 roku. Rozkaz dowódcy." Ulotka opatrzona pieczęcią z Pogonią i napisem w języku litewskim: Główny dowódca litewski powstańców okupowanych terenów".

-.-.-.-

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI
Nr.BB.I-3749/30.T.
nia 1 listopada 1930 roku.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.44.

III.Ruch zawodowy.

a/ Klasowe Związki Zawodowe.

Z.Z.K.

Oddział w Grodnie postępił działalność PPSCKW, wypowiedział się za koniecznością poparcia BBWzR w akcji wyborczej i postanowił domagać się od Centrali Związku wystąpienia z Centralnej Komisji Związków Zawodowych z uwagi na jej stosunek do drugiej Międzynarodówki, mieszającej się do spraw wewnętrznych Polski w interesie czynników obcych Polsce.

Oddział w Białymstoku znajduje się w przededniu rozłamu, większość bowiem jego członków wypowiada się przeciwko Centralnej Komisji Związków Zawodowych i za poparciem BBWzR w akcji wyborczej.-

Związek Zawodowy Robotników Przemysłu Drzewnego

Oddział w Nowecznu, powiatu grodzieńskiego postanowił zerwać z Centralną Komisją Związków Zawodowych i przystąpić do Konfederacji Związków Gospodarczych.-

Związek Zawodowy Pracowników Komunalnych i Instytucyj Użyteczności Publicznej.

W wyniku ujawnienia nadużyć pieniężnych na szkodę oddziału Związku w Grodnie, popełnionych w latach 1928-1929 przez b.sekretarza Krasińskiego Kazimierza i aresztowania tegoż Krasińskiego przez władze [illegible]owe w oddziale nastąpił rozłam. Mianowicie sekcja urzędni[illegible], zakwestratorów i poborców miejskich wystąpiły z oddziału, powołały do życia komisję organizacyjną z dotychczasowym sekretarzem oddziału Longinem Morawieckim, sekrwtarzem OKR PPS i Okręgowej Komisji Klasowych

Związków Zawodowych w Grodnie, oraz b.pełnomocnikiem odrzuconej przez przewodniczącego Okręgowej Komisji Wyborczej Nr.6 w Grodnie listy Centrolewu i przystąpiły do organizowania nowego związku, opartego o PPS d.Frakcja Rewolucyjna. Wspomniana komisja ogłosiła drukiem następującą odezwę:

"Towarzysze i Koledzy! Robotnicy i Pracownicy Umysłowi!

Opinję publiczną Grodna poruszyła wiadomość o wykryciu nadużyć pieniężnych, popełnionych w swoim czasie przez kierowników Związku Pracowników Komunalnych i Instyt.Użyteczności Publicznej, pozostającego pod komendą przywódców PPS.CKW.Mazurkiewiczów,Krasińskich,Roszkowskich i inn. Wyszło na jaw,że ciężko zapracowany grosz robotnika i pracownika umysłowego,ściągnięty w formie wysokich wkładek członkowskich,szedł do prywatnej kieszeni tych,co piękne frazesy mają na ustach,a w rzeczywistości organizację pracowniczą uważają za swoją dojną krowę. Nie wystarczały im wysokie pensje /b.sekretarz Krasiński pobierał około 800 zł.miesięcznie/ - sięgali chciwą łapą po sumy,zebrane od członków.Przez szereg lat,jak wykryto, Zarząd Związku nie dopuszczał do badania ksiąg przez Komisję rewizyjną, nie było żadnej kontroli gospodarki stowarzyszenia,wbrew statutowi. Towarzysze i Koledzy! Podobną "działalność" prowadzą leaderzy PPS CKW. wszędzie,gdzie tylko dorwą się do żłobu,gdzie bezkrytyczne masy pozwolą im przewodzić sobie rzekomo w imię obrony interesów pokrzywdzonych, Zamiast bronić krzywdzonych, sami krzywdzą, zamiast bronić wyzyskiwanych, sami wyzyskują,żądni pieniędzy. Oni te zebrane w drodze składek pieniądze użytkują na cele partyjne,subsydja,otrzymywane z Magistratu dla Towarzystwa Uniwersytetu Robotniczego na oświatę przekazują dla partji. WSZYSTKO U NICH SPROWADZA SIE DO WASKIEGO INTERESU PARTYJNEGO. Czy może uczciwy,

1788 34

szanujący się robotnik i pracownik należeć jeszcze dzisiaj do tego gniazda korupcji partyjnej, jakiem jest organizacja PPS. CKW z ulicy Piłsudskiego 17. Czy nie czas otrząsnąć się z plugastwa partyjnego, powiedzieć zachłannym cekawistom: "dosyć żerowania na ludziach pracy, dosyć demagogji i prowokacji, dość bojówkarzy z pod ciemnej gwiazdy". Ani jednej wkładki do takiej organizacji. Ani jednego grosza dla defraudantów z pod znaku PPS CKW. ! Nie dajcie sobie, robotnicy i pracownicy, przymusem potrącać wkładek do Związku, w którym co chwila gospodaruje policja. Omijajcie ubiorowisko ciemnych elementów. Robotnicy i pracownicy! Twórzcie nową niezależną organizację pracowniczą, która walczyć będzie zdala od partyjnictwa PPS CKW. o Wasze słuszne postulaty, o Wasz byt, o chleb codzienny. Pieniądze w takiej organizacji nie pójdą na cele partji ani do prywatnych kieszeni skarbników czy sekretarzy. Z organizacją związków cekawistycznych, z którymi nie może się liczyć uczciwa i szanująca się opinja. A więc precz z obłudą PPS CKW.! Niech żyje niezależna organizacja pracowników fizycznych i umysłowych. W październiku 1930r. Komitet Organizacyjny."

Przeciwdziałając rozłamowi, Zarząd oddziału związku zwołał dnia 29 ub.m. zebranie, na którem ławnik Magistratu Mazurkiewicz Leon starał się oczyścić z zarzutów Krasińskiego Kazimierza przez oświadczenie, że przypisywane mu nadużycia popełnili zbiegli zagranicę b.skarbnik Kulik Abram i zmarły w roku bieżącym prezes OKR PPS Grodno Skowroński Stanisław. Zdaniem Mazurkiewicza winę popełnienia tych nadużyć ponosi także Komisja rewizyjna. Po dalszych przemówieniach Anatola Piaseckiego i skarbnika Kiedyka Jana zebrani wyrazili zaufanie zarządowi /20/.-

Związek Zawodowy Robotników Przemysłu Włókienniczego.

W Białymstoku dnia 26 ub.m. odbyło się zebranie tkaczy fabry

ki Szpiro i Polaka w sprawie zamierzonego obniżenia płac robotnikom tejże fabryki o 10%.Zebrani/%0/ postanowili przeciwstawić się usiłowaniom obniżenia płac.-

b/ B e z r o b o c i e.

Według danych z dnia 31 października b.r.na terenie Województwa Białostockiego pozostawało bez pracy w tym dniu 5113, a mianowicie:

P o w i a t:	Ilość Bezrobocie dn.24.X.1930.	Zmniejszenie	Wzrost	Pobiera zapomogi.
Augustowski	57	57	-	- 51
Białystok-Miasto	2124	2160	36	- 560
Białostocki	750	750	-	- 251
Grodzieński	1369	1422	53	- 219
Łomżyński	200	200	-	- 19
Bielski	378	378	-	- 246
Ostrowski	10	10	-	- 10
Ostrołęcki	72	18	-	54 8
Suwalski	22	24	2	- 18
Sokólski	30	30	-	- 30
Szczuczyński	76	88	-	- 51
Wołkowyski	26	10	-	16 26
		Zmniejszenie 21.		

W ogólnej liczbie bezrobotnych uwzględnieni są ci robotnicy, dla których bezrobocie w okresie jesiennym i zimowym jest normalnem zjawiskiem i, którzy posiadają w tym okresie środki utrzymania.

Samorządy za pieniądze państwowe na pomoc dla bezrobotnych zatrudniały w ubiegłym tygodniu około 500 bezrobotnych każdodziennie.

W Białymstoku została wstrzymana praca w dwuch zakładach

przemysłu włókienniczego, zatrudniających 92 robotników, uruchomiono zaś 4 drobniejsze zakłady przemysłu włókienniczego, zatrudniające ponad 100 robotników.-

0=0-0-0

12

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI
Nr.BBI-3749/30.T.
Dnia 1 listopada 1930r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.44.

IV. S T R A J K I .

W osadzie Orla, powiatu bielskiego zastrajkowało 10 robotników szewckich w związku z obniżeniem im płac zarobkowych.-

.0.0.0.

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI
Nr.BB.I-3749/30.T.
Dnia 1 listopada 1930r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.44.

V. Stan bezpieczeństwa publicznego.

a/ Ważniejsze przestępstwa kryminalne.

Powiat Bielski.

Dnia 28 ub.m. w Ciechanowcu został zatrzymany Zero Bronisław ze wsi Domanowo, poszukiwany jako skazany wyrokiem S.O. w Białymstoku na półtora roku więzienia z art. 51 i 468 cz.I K.K. Zatrzymanego osadzono w areszcie przy miejscowym posterunku P.P. i skuto w kajdanki, tegoż dnia jednakże zdołał on zbiec przez otwór wybity w ścianie aresztu.-

Dnia 26 ub.m. Raczyńskiej Marji w Grödku skradziono 5.250 zł. gotówką. Kradzieży dokonał kochanek Raczyńskiej, Piórkowski Jan, u którego w czasie rewizji znaleziono 2200 zł.-

Powiat Augustowski.

Dnia 24 ub.m. zwolnieni z wojska ułani w Augustowie wszczęli awanturę i stawili czynny opór interwenjującym szeregowym P.P. Z pośród awanturujących się aresztowano i przekazano władzom sądowym Wasilewicza Marjana, Kuczyńskiego Czesława, Wasilewskiego Wacława, Połcia Kazimierza, i Stelmacha Stefana.-

Powiat Białostocki.

Dnia 28 ub.m. we wsi Jaćwieź, w gminie Dolistowo poszukiwany za dezercję z wojska Fabjan Wiśniewski podpalił stanowiące jego i brata zabudowania gospodarskie, a następnie popełnił samobójstwo przez uduszenie się w ogniu. Wskutek podpalenia spłonęło 6 budynków i żywy inwentarz. Straty wynoszą około 8.000 zł.

b/ Pożary.

W październiku miało miejsce na terenie Województwa 6 drobnych pożarów, które wyrządziły szkody, obliczane naókoło 20.000 zł.-

c/ Drobne przestępstwa kryminalne.

W ubiegłym tygodniu zanotowano wypadków:

1/ kradzieży bez włamania - 7,

2/ przemytu - 1,

3/ uszkodzeń cielesnych - 3,

d/ Ocena ogólna.

Stan bezpieczeństwa publicznego pod względem kryminalnym pogorszył się nieco w powiecie bielskim, pod względem zaś politycznym zmianom nie uległ. Ogólnie we wszystkich powiatach Województwa - był dobry.-

o,o,o,o,o

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI
Nr.BB.I-3749/30.T.
Dnia 1 listopada 1930r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.44.

VI. Sprawy graniczne.

a/ Nielegalne przekroczenie granicy.

Powiat Ostrołęcki. Dnia 25 ub.m.żandarmerja niemiecka wysiedliła do Polski Władysława Dmochowskiego ze wsi Zbójna w gminie Gawrychy,powiatu kolneńskiego,który w roku 1923 zbiegł do Niemiec jako dezerter z wojska. Dmochowskiego przekazano władzom wojskowym w Wojciechowicach.-

Powiat Kolneński. Za nielegalne przekroczenie granicy z Polski do Niemiec i z powrotem zatrzymano jedną osobę.-

.O.O.O.

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI

Nr.BB.I-3649/30.T.

Dnia 1 listopada 1930r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.44.

VII. Szpiegostwo,dywersja, sabotaż.

N e g a t y w n e.-

.0.0.0.

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI
Nr.BB.I-3749/30.T.
Dnia 1 listopada 1930 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.44.

VIII. V A R I A.

N e g a t y w n e.-

-o-o-o-

18

Odpis!

PROLETARJUSZE WSZYSTKICH KRAJÓW ŁĄCZCIE SIĘ

KOMUNISTYCZNA PARTJA POLSKI /Sekcja Międzynarodówki Komunistycznej/

KOMUNISTYCZNA PARTJA ZACHODNIEJ BIAŁORUSI.

WSZYSCY DO WALKI WYBORCZEJ POD SZTANDARAMI REWOLUCJI SOCJALISTYCZNEJ.

TOWARZYSZE ROBOTNICY, CHŁOPI I ŻOŁNIERZE OKRĘGU GRODZIEŃSKIEGO.

Rząd faszystowski Piłsudskiego rozpisał wybory do Sejmu. Uczynił to dlatego ażeby oszukańczymi frazesami o demonstracji, o nowym Sejmie ukryć swe prawdziwie krwawe oblicze, ażeby przy pomocy wodów Centrolewu, Bundu, P.O. Łuckiewiczów t. odciągnięć masy pracujące od coraz wzmagającej się walki pod sztandarami komunizmu o pracę i ziemię przeciwko dyktaturze faszystowskiej- o rząd robotniczo-chłopski-dyktaturę proletarjatu. Ale nie da się krwawym zbirom faszystowskim oszukać masy pracujące! Każdy robotnik, każdy chłop albowiem na swej skórze codziennie odczuwa, co dało mu 12 letnie panowanie burżuazji polskiej, 4 letnie panowanie rządów dyktatury faszystowskiej rządów głodu, bezrobocia, teroru i wojny. Lud pracujący odczuwa albowiem na swej skórze, że dostaje kule zamiast chleba więzienie zamiast pracy i staje do NIEUBŁAGALNEJ WALKI REWOLUCYJNEJ, która [illegible] WSTRZĄSA PODSTAWAMI DYKTATURY FASZYSTOWSKIEJ.

Oto i wy, robotnicy i chłopi Grodzieńszczyzny uginacie się pod ciężarem bezrobocia, głodu i krwawego teroru. Na wasze barki zrzuca wróg klasowy wszystkie ciężary wzmagającego się w Grodzieńszczyźnie - jak i w kraju całym kryzysu gospodarczego. Stanęła dopiero co fabryka dykty. Nowych 600 robotników zostało wyrzuconych na bruk i popełniło szeregi przeszło 3000 armji bezrobotnych w Grodnie. Robotnicy państwowej fabryki tytuniowej stają w przededniu masowej rekwizycji przeszło 100 robotnikom grozi pozbawieniem pracy. Za ostatni czas zmniejszyła się o połowę ilość robotników zatrudnionych w cegielniach i tartakach, które mają niebawem stanąć. Tylko 4 dni w tygodniu pracuje fabryka Papieru. Zamknięto tartaki, garbarnie w Skidlach. Pozbawieni zostali pracy 150 robotników leśnych w Jeziorach. Setki stolarzy, krawców i szewców w całym okręgu są zupełnie lub częściowo bezrobotni, Tysiące robotników rolnych Grodzieńszczyzny nie mają komu sprzedać swych rąk roboczych. Z tej wielotysięcznej armji bezrobotnych zaledwie kilkadziesiąt towarzyszy otrzymuje nędzną zapomogę, termin których już jest na wyczerpaniu. Nadchodzi zima a dziesiątki tysięcy BEZROBOTNYCH MIAST I WSI I ICH RODZIN SĄ SKAZANI NA SMIERĆ GŁODOWĄ.

Nieco wiele lepszem jest położenie zatrudnionych towarzyszy. Krwiożerczy kapitaliści i obszarnicy zwiększają wyzysk ich siłą roboczej. Zmuszają prędzej robotników na fabryce zapalczanej. Niemieńskiej, na tartakach i t.p. zamiast przy dwuch każą pracować przy czterech koniach robotników rolnych zwiększyć i in. Obrywają i tak głodowe płace robotnicze. Faktycznie likwidują 8 dzień pracy tam, gdzie on jeszcze był /nprz. fabr. Niemieńska/, nie wypłacają tak krwawo zapracowane nędzne grosze robotnikom dykty, fabr. w niezmiernej nędzy żyją chłopi pracujący, którzy na swych barkach najboleśniej odczuwają skutki ciężkiego kryzysu rolnego. Zbliża się termin płacenia podatków, sztrafów jesiennych. Rzucą się krwawo kruki-faszystowskie egzekutorzy i policjanci na chłopów, ażeby przemocą zabrać iż cały nędzny plon ich mozolnej pracy i skrawkie ziemi, aby odebrać ostatnią krowę i podusikę, za podatki, które idą na utrzymanie armji, policji, spiclów i więzień - tych narzędzi gnębienia ludu pracującego i szykowania wojny przeciwko ZSSR. Pod jarzmem okupacji uginają się masy pracujące Grodzieńszczyzny jak i całej Białorusi Zachodniej. Teroryzowane są pozostałe hurtki Towarzystwa Szkoły Białoruskiej. 250 lepszych synów robotniczo-chłopskich są w zwierzęcy sposób gnębieni w więzieniu w Grodnie. Przeszło 100 towarzyszy byli aresztowani i bestjalski skazani w ciągu ostatniego miesiąca w Alekszycach, Indurach, Krynkach, Suwałkach i Skidlach. Policja faszystowska strzela w zgromadzonych na wiecu w Alekszycach i pawokatorski aresztuje rewolucyjnego posła Białorusi tow. DWORCZANINA. Oto jak odczuwa lud pracujący Grodzieńszczyzny na swych barkach 12-letnie panowanie okupantów polskich, 4 letnie panowanie rządów faszystowskich, rządy bezrobocia, głodu, teroru i wojny - I WSTAJE DO WALKI REWOLUCYJNEJ. Za przykładem swych braci robotników i chłopów Zawiercia, Warszawy, Sanoku i in. lud pracujący ALEKSZYC stoczył pod kierownictwem [illegible] partji Komunistycznej bohaterską walkę z policją, zaledwie nie rozbroiwszy zbirów faszystowskich. Zwycięskim strajkiem pod kierownictwem Lewicy Związkowej 150 garbarzy w Krynkach wywalczyli polepszenie warunków pracy. W ogniu

39

walki strejkowej stoją robotnicy fabryki Niemeńskiej. Z dymem puścili chłopi pracujący w rejonie Indurskim majątek krwawej wyzyskiwaczki-obszarniczki.-

T O W A R Z Y S Z E!

Im bardziej wzrasta kryzys gospodarczy w kraju i potężnieje walka rewolucyjna wyzyskiwanych i uciskanych mas tem większe stają się kłótnie w obozie faszystowskim, do którego należą BB., NU. "CENTROLEW", z PPS., na czele BUNDU P.S.Łuckiewicze i t.p.

Wszyscy oni bowiem mają jeden i ten sam cel, uratować istniejący ustrój kapitalistyczny przed nadciągającą rewolucję socjalistyczną.

Ale , że nie udaje się im podołać kryzysowi i zdusić ruchu rewolucyjnego.

Mają oni jedni na drugich odpowiedzialność, kłócą się oto w jaki sposób jej to uczynić. Wyrazem tych kłótni w jednej rodzinie faszystowskiej jest ostatnie aresztowanie przez Piłsudskiego swoich wiernych satrapów-przygodców CENTROLEWU.

Masy pracujące Grodzieńszczyzny na swoim doświadczeniu wiedzą, jak PPS. owcy Morawieccy i ich Bundowcy współtowarzysze z przedają walkę robotniczą jak to uczynili podczas strejku na dykcie, u Żapina, że obecnie usiłują uczynieniem fabr.Niemeńskiej jak to Mazurkiewicze - wydają w ręce policji rewolucyjnych robotników. Jak Bundowcy wyrzucają ze Związków klasowo-uświadomionych towarzyszy. Wiedzą to i nie dadzą się oszukać przez nich.

ROBOTNICY CHŁOPI!

Rząd i Centrolew chcą przy pomocy wyborów odciągnąć was od walki rewolucyjnej o pracę, ziemię w rolach , że w odpowiedzi na to - idzie do wyborów pod hasłem rozszerzonej walki rewolucyjnej o rząd Robotniczo-Chłopski, zdobyty drogą zbrojnego powstania.

DO TYLKO RZĄD ROBOTNICZO-CHŁOPSKI - DYKTATURA PROLETARJATU.

Odbierze u wyzyskiwaczy fabryki, banki, koleje, wprowadzi 7 g.dzien pracy, zniesie bezrobocie!

Skonfiskuje ziemię obszarniczą i odda chłopom pracującym.

Zniesie podatki dla biednych chłopów.

Wyzwoli z pod jarzma okupantów narody uciskane.

Zawrzycie szeregi dokoła Partji Komunistycznej i bloku antyfaszystowskiego. Ani jednego głosu na listy jawnych i ukrytych faszystów - BB.Centrolewu Bundu,Łuckiewiczów i t.p. Niech nikt z was nie powstrzymuje się od głosowania!!! Przez czynny udział w wyborach zademonstrujcie swą gotowność bojową do obalenia dyktatury faszystowskiej Piłsudskiego.-

Na każdej fabryce,folwarku, warsztacie i wsi - zwołajcie zebrania i masówki wybierajcie antyfaszystowskie komitety wyborcze! Organizujcie drużyny masowej samoobrony robotniczo-chłopskiej.-

Urządzajcie bojowe demonstracje pod sztandarami Partji Komunistycznej.

DO WALKI, TOWARZISZE!!!

PRECZ Z DYKTATURĄ FASZYSTOWSKĄ!!!
PRECZ Z AGENTAMI FASZYZMU-MOCARZAMI CENTROLEWU,BUNDU,
NIECH ŻYJE SOJUSZ ROBOTNIKÓW, CHŁOPÓW I ŻOŁNIERZY!!!
PRECZ Z WYZYSKIEM OBSZARNICZYM,
ZIEMI BEZ WYKUPU DLA CHŁOPÓW I ROBOTNIKÓW ROLNYCH!!!
PRECZ Z OKUPACJĄ BIAŁORUSI I UKRAINY ZACHODNIEJ!!!
NIECH ŻYJE ZJEDNOCZONA RADZIECKA BIAŁORUŚ I UKRAINA!!!
NIECH ŻYJE RZĄD ROBOTNICZO-CHŁOPSKI - DYKTATURA PROLETARJATU!!!
NIECH ŻYJE POLSKA REPUBLIKA RAD!!!

OKRĘGOWY KOMITET KOMUNISTYCZNEJ PARTJI
ZACHODNIEJ BIAŁORUSI.

Grodno:Październik 1930.

3/40

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI

Nr.BB.I-3873/30.T.

Białystok, dnia 8 listopada 1930 roku.

T A J N E - P I L N E.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.45 za czas od dnia 2 do dnia 8 listopada 1930 roku.-

Do

Ministerstwa Spraw Wewnętrznych

Pan Dyrektor Departamentu Politycznego

w W a r s z a w i e.

Przesyłam sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.45 za czas od dnia 2 do dnia 8 listopada 1930 roku.-

Za W o j e w o d ę

/M.Syska/

Naczelnik Wydziału Bezp.Publicznego

Odpisy otrzymują:

1/ Pan Wojewoda w Wilnie,
2/ " " w Nowogródku,
3/ " " w Brześciu n/Bugiem,
4/ " " w Warszawie,
5/ " " w Tarnopolu,
6/ " " w Stanisławowie,
7/ " " w Lublinie,
8/ " " w Łodzi,
9/ Pan Prokurator Sądu Apelacyjnego w Warszawie,
10/ " " " " w Wilnie,
11/ " " " Okręgowego w Białymstoku,
12/ " " " " w Grodnie,
13/ " " " " w Suwałkach,
14/ " " " " w Łomży,
15/ Samodzielny Referat Inf.DOK.III w Grodnie,
16/ " " " IX w Brześciu n/B.,
17/ " " " I w Warszawie,
18/ K.O.P."Brygada Grodno",
19/ Wszyscy Panowie Starostowie Powiatowi Województwa Białostockiego,
20/ Pan Starosta Grodzki w Białymstoku,
21/ Pan Naczelnik Urzędu Śledczego w/m.-

Z.

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI
Nr.BB.I-3873/30.T,
Dnia 8 listopada 1930 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.45
za czas od dnia 2 do dnia 8 listopada
1 9 3 0 roku.

I. Sytuacja ogólna.

Przygotowywana dość rozlegle kampanja obchodu 13-ej rocznicy rewolucji październikowej w dniu 7 b.m. przez elementy wywrotowe została całkowicie sparaliżowana. Kampanję tę wyczerpywało wywieszenie czterech transparentów i rozrzucenie kilkudziesięciu egzemplarzy aktualnych wydawnictw. Celem niedopuszczenia do zewnętrznych wystąpień wspomnianych elementów w dniu 7 bm. zostały dokonane likwidacje organizacyj komunistycznych w Hajnówce, powiatu bielskiego i Białymstoku. Likwidacja w Hajnówce odsłoniła fakt współpracy czynnych działaczy PPS CKW z organizacją komunistyczną, co niewątpliwie nie pozostanie bez wpływu na wynik wyborów dla Centrolewu przynajmniej w powiecie bielskim. Sądząc z uzyskanych informacyj, przypuszczać należy, że właściwy ciężar kampanji obchodu 13-ej rocznicy rewolucji październikowej został przesunięty przez Komitety Centralne KPP i KPZB na dzień 16 listopada, na co zresztą wskazują okólniki tychże Komitetów, podkreślające konieczność zespalania tegorocznej kampanji obchodu z akcją wyborczą Antyfaszystowskiego Bloku Wyborczego. Odpowiednie zarządzenia zapobiegawcze na dzień 16 b.m. zostały wydane. Akcja wyborcza elementów wywrotowych dostrzegana była szczególnie w łomżyńskim okręgu wyborczym, gdzie prowadziły ją na korzyść własnych list Zjednoczenie Lewicy Chłopskiej "Samopomoc" i PPS Lewica. Z nastawienia tej akcji wynika, że głosy elementów wywrotowych w tym okręgu skupi jedna z obu list komunistycznych, najprawdopodobniej lista Zjednoczenia Lewicy Chłopskiej "Samopomoc". W okręgu grodzieńskim akcja wyborcza elementów wywrotowych skierowana była na przeciwdziałanie poczynaniom BBWzR wśród ludności białoruskiej, zaś w okręgu białostockim w dalszym ciągu

propagowane było hasło demonstracyjnego oddania głosów na unieważnioną listę "Zmahanje". /Oddawanie kartek bez numerów, lecz z napisami treści antypaństwowej/. To samo dotyczy okręgu czwartego, a właściwie powiatu bielskiego.

Ruch zawodowy zasadniczo był nikły, w rzeczywistości zaś poszczególne związki zawodowe brały żywy udział w akcji wyborczej na korzyść odpowiadających im list.

Na rynku pracy poważniejsze zmiany nie zaszły.-

Na uwagę zasługuje trwanie dobrej konjunktury dla przemysłu włókienniczego. Według oświadczeń przemysłowców obecna konjunktura utrzyma się jeszcze do połowy grudnia b.r.-

o:o:o:o:o:

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI
Nr.BB.I-3873/30.
dn. 8 listopada 19 Oroku.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.45.

II. Ruch wywrotowy.

a/ Przejawy działalności elementów wywrotowych.

Białystok-Miasto.

Dnia 5 bm. pod zarzutem działalności antypaństwowej zostali zatrzymani, a dnia następnego przekazani z materjałami oskarżenia władzom sądowym Kadłubowski Lejb z Bielska-Podlaskiego karany już 6-letniem więzieniem z art.102 kz.I.K.K., Felder Zelman, Wilk Fejga i Wiszniewska Brajndla z Białegostoku, którzy usiłowali rozrzucić literaturę komunistyczną w fabryce Jurczaka-Winnickiego i urzędzić tamże masówkę. W czasie eskortowania Wilk Fejga wyrzuciła z pod ubrania 22 egzemplarze październikowej r.bieżącego odezwy KC KPZB w sprawie obchodu rocznicy rewolucji październikowej.

Dnia 6 bm.w Białymstoku został zawieszony na przewodach telefonicznych transparent z napisami: "Niech żyje 13 rocznica istnienia ZSSR, niech żyje 7 listopad,precz z faszystowską dyktaturą, niech żyje radziecka Polska, Białostocki OK KPZB".

Sekretarz OK KPZB Białystok co do którego zgrupowano materjały oskarżenia zorganizował przed dniem 6 bm. akcję na dzień 7 b.m., przyczem ciężar tej akcji przerzucił na PPS Lewicę i jej sekretarza okręgowego Idźkowskiego Stanisława. Akcja ta została odpowiednio sparaliżowana.-

Powiat Bielski.

Dnia 6 bm.organa bezpieczeństwa publicznego na podstawie zgrupowanych informacyj,dotyczących zamierzeń elementów wywrotowych na dzień 7 bm. w związku z obchodem 13 rocznicy rewolucji październikowej dokonały likwidacji KR KPZB. w Hajnówce. W wyniku likwidacji przejęto 9 transparentów z hasłami kampanji

obchodu i około 600egz. różnych wydawnictw, oraz zatrzymano 16 osób, w tem 4 działaczy PPS CKW, które z materjałami oskarżenia postały przekazane władzom sądowym. Szczegółowe sprawozdanie w tej sprawie zostało przesłane Ministerstwu dnia 7 bm. za Nr.BB II-3871/30.T.-

Ponadto w dniu 8 bm. znaleziono u zatrzymanych Bezczyńskiego Józefa i Sakowskiego Mikołaja 2 karabiny rosyjskie, utrzymane w dobrym stanie.-

Wśród elementów wywrotowych w Ciechanowie duże zaniepokojenie wywołały wersje o rzekomem pozostawaniu na usługach policji niektórych członków Zarządu Okręgowego TSB w Białymstoku.

W ostatnich dniach na terenie powiatu bielskiego bawili sekretarz OK KPZB Białystok i instruktorka tegoż Komitetu, żydówka, co do której zostały zgrupowane materjały oskarżenia.-

Powiat Grodzieński.

Zamierzenia elementów wywrotowych na dzień 7 bm. zostały w czasie sparaliżowane.

Dnia 6 bm. w Grodnie znaleziono odbity na maszynie referat Manuilskiego, wygłoszony na X Plenum Kominternu. -

b/ Komunistyczną Partja Polski.

Powiat Łomżyński.

Dnia 5 bm. w Zambrowie wywieszono transparent z napisami w języku polskim: "Niech żyje 13-letni socjalizm i ZSSR. Precz z karną ekspedycją w Małopolsce" Tamże rozrzucono 15 egzemplarzy odezwy KC Wyborczego Jedności Robotniczo-Chłopskiej z nadpisem: "Z fabryki do fabryki idzie groźki zew - bijcie faszyzm socjalizm i cały centrolew". Pod zarzutem wywieszenia wymienionego transparentu i rozrzucenia odezw został zatrzymany Jabłonko Nosek, mieszkaniec Zambrowa.-

Powiat Ostrowski.

W nocy z dnia 3 na 4 bm. w Broku zostały rozklejone wykonane ręcznie ołówkiem na zwykłym papierze odezwy z napisami: "Niech

43
42

żyje 13 rocznica rewolucji proletarjatu Rosji Sowieckiej. Precz z wojną imperjalistyczną, precz z przygotowaniem wojennem przeciw ZSSR. Precz z dyktaturą faszystowską kata Piłsudskiego. Robotnicy i chłopi, protestujcie przeciwko unieważnieniu listy Jedności Robotniczo-Chłopska. Precz z katowaniem więźniów politycznych. Niech żyje MOPR, niech żyje Rosja Sowiecka, niech żyje rząd robotniczo-chłopski.

Dnia 5 bm. w Zawistach Dzikich zostały rozrzucone odezwy Centralnego Komitetu Wyborczego Jedności Robotniczo-Chłopskiej z września br. Tamże naklejono odezwę z napisem: "Precz z rządem faszystowskim Piłsudskiego, niech żyje KPP". Podejrzany o kolportaż wspomnianych odezw list Jejchim z Małkini został zatrzymany i przekazany władzom sądowym.-

c/ Wyroki sądowe.

Wyrokiem Sądu Okręgowego w Białymstoku z dnia 31 ub.m. skazany został z art.102 cz.I.K.K.na 3 lata więzienia z.d.p. Sybirski Gdal.

Tegoż dnia Sąd Okręgowy w Białymstoku skazał z art.102 cz.I.K.K.na 3 lata więzienia z d.p.Samolskiego Judela, uniewinnił zaś jako małoletnią współoskarżoną Lerner Lubę.

Dnia 7 bm. w Sądzie Okręgowym w Białymstoku odbyła się rozprawa przeciwko byłemu sekretarzowi Komitetu Miejskiego PPS Lewicy, oskarżonemu z art.102 cz.I.K.K.-

d/ Udział elementów wywrotowych w akcji wyborczej.

Białystok-Miasto. PPS Lewica w Białymstoku wydała odbitą na szapirografie r odezwę następującej treści: "Antyfaszystowski Komitet Robotniczo-Chłopski Blok Wyborczy. Robotnicy chłopi i masy pracujące białostockiego okręgu. Policja białostocka aresztowała wszystkich

kandydatów Okręgowej Białostockiej Robotniczo-Chłopskiej listy "Znahanje". W Ostrów Bielsk okręgu wyborczym zostali aresztowani pełnomocnicy dwuch list robotniczo-chłopskich. W całym okręgu białostockim, jak zresztą w całej Białoruś Zachodniej i Polsce policja terorysuje wszystkich, którzy podpisali się na rewolucyjnych listach robotniczo-chłopskich. Odbywają się masowe rewizje i aresztowania. Przy pomocy niesłychanego teroru, przy ohydnem poparciu centrolewu i białoruskich-ukraińskich, żydowskich i niemieckich socjal-faszystów Łuckiewiczów, Ostrowskich i Akińczyców Kuźminów, Radzickich, Erlichów i Jaremiczów faszyzm chce rozbić antyfaszystowski blok wyborczy. Towarzysze i towarzyszki. Nawołujemy was odpowiedzieć na teror i prowokację faszyzmu, socjal-faszyzmu ze społecznem wzmocnieniem szeregów dokoła antyfaszystowskiego robotniczo-chłopskiego bloku umocnieniem woli rewolucyjnej robotników i chłopów. W każdej fabryce w każdym warsztacie, folwarku i wsi wybierajcie komitety antyfaszystowskiego bloku robotniczo-chłopskiego, zbierajcie na fundusz wyborczy. Nawołujemy was do masowego udziału w kampanji wyborczej pod hasłami walki przeciwko fabrykancko-obszarniczo-kułackiemu wyzyskowi, przeciwko agrarnej i podatkowej polityce faszyzmu, o podwyżkę płac robotniczych, o 7-godzinny dzień pracy, o ziemię bez wykupu. Bronimy socjalistyczne budownictwo w Związku Radzieckim, któremu zagraża imperjalizm międzynarodowy i polski. Walczcie przeciw wyzyskowi narodowościowemi i przeciw okupacji, o prawo samookreślenia podbitych narodów Białorusi i Ukrainy zachodnich - o zjednoczoną Białoruś Socjalistyczną. Precz z faszyzmem. Precz z socjal i nacjonalfaszystowskimi Sawickimi, Łuckiewiczowi, Akińczycowi, Kuźminowi... Niech żyje rewolucyjny sojusz robotników i chłopów. Niech żyje socjalistyczna Polska. Białostocki Komitet Antyfaszystowskiego Bloku Wyborczego"-

wiat Grodzieński.

W Grodnie dnia 6 bm. rozrzucono kilkanaście egzemplarzy odezwy CKW Jedności Robotniczo-Chłopskiej.-

Powiat Łomżyński.

Komitet Wyborczy Zjednoczenia Lewicy Chłopskiej "Samopomoc" w Łom wydał drukiem odezwę p.t. "Do chłopów, robotników i całego ludu pracującego". Egzemplarz odezwy załączony.-

Powiat Ostrołęcki.

W Ostrołęce zostały rozrzucone odezwy Centralnego Komitetu Wyborczego Jedności Robotniczo-Chłopskiej z września b.r.

Poszczególni członkowie PPS Lewicy w powiecie otrzymali pocztą egzemplarze biuletynu Nr.3 KC PPS Lewicy i okólnik Komitetu Okręgowego PPS Lewicy - Warszawa Podmiejska z dnia 29 ub.m./odpisy załączone/.-

---

Starosta Powiatowy w Łomży obłożył aresztem odezwę KC Wyborczego Jedności Robotniczo-Chłopskiej, zaczynającej się od słów: "Centralny Komitet Wyborczy Jedności Robotniczo-Chłopskiej to jedyna reprezentacja najszerszych mas miast i wsi", zawierającą w treści cechy przestępstw, karanych z art.K.K. i wydaną z pominięciem wymogów Dekretu w przedmiocie tymczasowych przepisów prasowych.-

.-.-.- .-.-.-.

8

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI — Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.45.

Nr.BB.I-3873/30.T.

Dnia 8 listopada 1930r.

III: Ruch zawodowy.

a/ Klasowe Związki Zawodowe.

Z.Z.K. Oddziały Związku w Grodnie, Wołkowysku, Białymstoku, Łapach, i Ostrołęce objęte zostały akcją rozłamową na korzyść Centralnego Zrzeszenia Związków Zawodowych. Akcja ta pozostaje w związku z kampanją wyborczą BBWR i Stronnictw Centrolewu.-

-oo0oo-

Pozatem poszczególne związki zawodowe brały udział w akcji wyborczej, odwracającej ich uwagę od normalnej działalności.-

b/ B e z r o b o c i e.

Według danych z dnia 7 b.m. na terenie Województwa Białostockiego pozostawało w tym dniu bez pracy 5055 osób, a mianowicie:

P o w i a t	Ilość	Bezrobocie dn.31.X.1930r.	Zmniejszenie	Wzrost	Pobiera zapomogi
Augustowski	46	57	11	-	33
Białystok-Miasto	2128	2124	-	4	507
Białostocki	923	750	-	173	215
Grodzieński	1176	1369	193	-	221
Łomżyński	200	200	-	-	18
Bielski	360	375	15	[illegible]	242
Ostrowski	19	10	1	-	9
Ostrołęcki	56	72	16	-	8
Suwalski	22	22	-	-	18
Sokólski	30	30	-	-	30
Szczuczyński	78	78	-	-	51
Wołkowyski	27	26	-	1	27

Zmniejszenie : 58:.

Samorządy zatrudniały w ubiegłym tygodniu za pieniądze państwowe około 450 bezrobotnych.

W Białymstoku została wstrzymana praca w dwuch zakładach przemysłu włókienniczego, zatrudniających 45 robotników, uruchomiona zaś 3 zakłady przemysłu włókienniczego, zatrudniające 90

W Żółtku gminy Choroszcz w powiecie białostockim została wstrzymana praca w przędzalni Finkla, zatrudniającej 24 robotników.

Zarząd Państwowych Zakładów Przemysłowych w Lipowcu /tartaki - koło Augustowa/ wymówił pracę 164 robotnikom z powodu zmniejszenia produkcji.

Huta szklana w Grodnie z powodu unieruchomienia jednej wanny zwolniła 110 robotników.-

.0.0.0.

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI
Nr.BB.I-3873/30.T.
Dnia 8 listopada 1930r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.45.

IV. S T R A J K I.

Od dnia 1 do 3 b.m.w Białymstoku trwał strajk 60 robotników fabryki Karoseryj "Autokaros" z powodu niewypłacenia im wiszących należności zarobkowych. Strajk zakończył się wygraną robotników.-

Dnia 3 bm.w Białymstoku zastrajkowało 19 robotników fabryki mebli Fuksmana. Strajkujący żądają podwyżki płac od 2 do 9 zł. tygodniowo dla poszczególnych kategoryj robotników.-

Strajk robotników Niemeńskiej fabryki wyrobów introligatorskich w Grodnie trwa nadal. Zarząd fabryki, nie mogąc dojść do porozumienia ze strajkującymi robotnikami, przystąpił do przyjmowania nowych robotników i zamierza uruchomić fabrykę w najbliższych dniach.-

Dnia 5 bm.w Zawistach Dzikich, powiatu ostrowskiego zastrajkowało 71 robotników huty szkła "Zgoda" z powodu niewypłacania im bieżących zarobków. Strajkiem kieruje Ogonowski Michał, delegat fabryczny.-

L-L-L-L

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI
Nr.BB.I-3873/30.T.
Dnia 8 listopada 1930r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.45.

V. Stan bezpieczeństwa publicznego.

a/ Ważniejsze przestępstwa kryminalne.

Powiat Ostrowski. Dnia 30 ub.m. dwuch nieujawnionych dotąd osobników dokonało napadu rabunkowego na mieszkańca wsi Drożnowo-Dołęgi w gminie Bomaty Marka Gregoroczuka. Napastnicy pod groźbą rewolweru zrabowali napadniętemu 275 zł.gotówką. -

Powiat Suwalski. Dnia 31 ub.m. na polach wsi Pawłówka-Maka w gminie Pawłówka znaleziono trupa mieszkańca wsi Malinowizna, Sobolewskiego Piotra, który, jak ustalono, został zamordowany w porozumieniu z jego ojcem przez żonę Helenę Sobolewską i Domoradzkiego Bolesława. Morderca Domoradzki utrzymywał od dłuższego czasu bliższe stosunki z Heleną Sobolewską i, chcąc posiąść jej majątek, zamordował Sobolewskiego, aiby móc ożenić się z jego żoną. Sprawców i współwinnych morderstwa aresztowano i przekazano władzom sądowym.-

Dnia 4 bm. na torze kolejowym Suwałki-Trakiszki obok wsi Łowickie w gminie Zaborowski nieznany osobnik oddał dwa strzały rewolwerowe w kierunku stróża kolejowego, który zwrócił mu uwagę, że chodzenie po torach jest wzbronione.

Powiat Łomżyński. Dnia 5 bm. podczas zabawy we wsi Bacze-Mokre w gminie Puchały został raniony ciężko Stoczkowski Władysław ze wsi Wola - Stara w gminie Dubowo, który zmarł w szpitalu w Łomży. Sprawców zabójstwa nie ustalono.-

b/ Pożary.

Miały miejsce 2 pożary przypadkowe /nieostrożne obchodzenie się z ogniem/. Pożary te wyrządziły straty 1 - 27.000 zł., 2-gi - 7.500 zł.-

c/ Drobne przestępstwa kryminalne.

W ubiegłym tygodniu zanotowano wypadków :

1/ kradzieży zwykłych - 9,

2/ bójek - 3,

3/ fałszerstwa weksli i dokumentów - 2,

4/ kradzieży koni - 2.

d/ Ocena ogólna.

Stan bezpieczeństwa publicznego we wszystkich powiatach Województwa zarówno pod względem politycznym, jakoteż kryminalnym był dobry.

000000000

WOJEWÓDA BIAŁOSTOCKI

Nr.BB.I-3873/30.T.

Dnia 8 listopada 1930 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.45.

418

47

46

VI. Sprawy graniczne

N e g a t y w n e .-

000000000000

14

WOJEWÓDA BIAŁOSTOCKI
Nr.BB.I-3873/30.T.
Dnia 8 listopada 1930r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.45.

VII. Szpiegostwo, dywersja, sabotaż.

W nocy z dnia 2 na 3 b.m. na 5-ym kilometrze od stacji Marcinkańce w kierunku Berszt w powiecie grodzieńskim zostały wycięte na przestrzeni 60 metrów przewody linji czynnej telefonicznej, prowadzącej do nadleśnictwa Kotrańskiego i Bersztańskiego. Dochodzenie wdrożono.-

.0.0.0.

47 48

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI
Nr.BB.I-3873/30.T.
Dnia 8 listopada 1930r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.45.

VIII. V A R I A.

N e g a t y w n e .-

.0.0.0.0.

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI

Białystok, dnia 15 listopada 1930 roku.

Nr.BB.I-3986/30.T.

T A J N E - P I L N E.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.46 za czas od dnia 9 do dnia 15 listopada 1930 roku.-

Do

Ministerstwa Spraw Wewnętrznych

Pan Dyrektor Departamentu Politycznego

w W a r s z a w i e.

Przesyłam sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.46 za czas od dnia 9 do dnia 15 listopada 1930 roku.-

Za Wojewodę

/M.Syska/

Naczelnik Wydziału Bezp.Publicznego

Odpisy otrzymują:

1/ Pan Wojewoda w Wilnie,
2/ " " w Nowogródku,
3/ " " w Brześciu n/Bugiem,
4/ " " w Warszawie,
5/ " " w Tarnopolu,
6/ " " w Stanisławowie,
7/ " " w Lublinie,
8/ " " w Łodzi,
9/ Pan Prokurator Sądu Apelacyjnego w Warszawie,
10/ " " " " w Wilnie,
11/ " " " Okręgowego w Białymstoku,
12/ " " " " w Grodnie,
13/ " " " " w Suwałkach,
14/ " " " " w Łomży,
15/ Samodzielny Referat Inf.DOK.III w Grodnie,
16/ " " " IX w Brześciu n/Bugiem,
17/ " " " I w Warszawie,
18/ K.O.P."Brygada Grodno",
19/ Wszyscy Panowie Starostowie Powiatowi Województwa Białostockiego,
20/ Pan Starosta Grodzki w Białymstoku,
21/ Pan Naczelnik Urzędu Śledczego w miejscu.-

M.Z.

50

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI
Nr.BB.I-3986/30.T.
iałystok, dn.../XI. 1930 roku.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.46.
za czas od dnia 9 do dnia 15 listopada
1 9 3 0 roku.

I. Sytuacja ogólna.

Przygotowywane w dalszym ciągu dość rozległe kampanja obchodu rocznicy rewolucji październikowej i kampanja wyborcza elementów wywrotowych były udatnie paraliżowane, szczególnie w odniesieniu do OK KPZB Białystok. Organa bezpieczeństwa publicznego przejęły większość transportów wyborczej literatury komunistycznej i zatrzymały kilku kolporterów.

Wydane na dzień 16 bm. zarządzenia pozwalają przypuszczać, że i w tym dniu zostaną sparaliżowane wszelkie zamierzenia organizacyj komunistycznych co do wykorzystania dnia w myśl instrukcyj Komitetów Centralnych KPP i KPZB.

Na rynku pracy poważniejsze zmiany nie zaszły.

Konjunktura w podstawowych dla Województwa Białostockiego gałęziach przemysłu utrzymywała się na dotychczasowym poziomie.-

ooooo000ooooo

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI
Nr.BB.I-3000/30.T.
Dnia 15 listopada 1930 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.46.

II. Ruch wywrotowy.

a/ Przejawy działalności elementów wywrotowych.

Komunistyczna Partja Zachodniej Białorusi.

Białystok-Miasto.

Dnia 10 b.m. na przewodach elektrycznych przy ul.Kałuszyńskiej został wywieszony transparent z napisami:"Walczcie przeciwko krwawemu terorowi,przeciwko krwawej faszystowskiej dyktaturze, przeciw prześladowaniu robotników w więzieniach i defenzywach, za Polską Republikę Radziecką. OK MOPR".

Dnia 12 bm. w Swisłoczy,powiatu wołkowyskiego został zatrzymany z większym transportem literatury wyborczej listy Nr.3 technik OK KPZB Białystok, Rybak Abram. W związku z jego zatrzymaniem dnia 14 bm. w Białymstoku aresztowano pomocnika technika OK KPZB Białystok Chaima Dacha, u którego podczas rewizji znaleziono większą ilość aktualnych wydawnictw, instrukcyj, okólników im korespondencji KC KPZB, a nadto listy przewozowe na okaziciela do odebrania w biurze ekspedycyjnem Gordona i Pereiłona w Białymstoku nadanej w Warszawie przez Fiedorowicza Jana /Warszawa,Węgierska 15/ przesyłki, wagi 101 kg.,która zawierała literaturę wyborczą listy Nr.3.W toku dalszego przepracowywania materjałów znalezionych u Rybaka Abrama i Dacha Chaima przejęto w dniu 14 bm. w Białymstoku składnicę podręczną OK KPZB Białystok, w której znaleziono 5 transparentów, 6 szapirografów, rewolwer i plik najrozmaitszych wydawnictw w językach polskim,białoruskim,rosyjskim i żargonie.

51
1162
50

Egzemplarze znalezionych u Rybaka Abrama i Dacha Chaima wydawnictw - w załączeniu.

Dnia 14 bm.w Białymstoku przejęto na dworcu nadany w Wilnie transport 50 kg. literatury komunistycznej, aktualny dla wyborów i obchodu rewolucji październikowej, oraz aresztowano technicznkę OK KPP Łomża Umowę Złotę, która prawdopodobnie przybyła po odbiór transportu literatury. Wspomniana przesyłka miała być podjętą niewątpliwie przez aresztowanego Chaima Dacha.-

Powiat Wołkowyski.

Dnia 7 bm.w obrębie fabryki Barasza Bfroima w Wołkowysku rozrzucono kilkadziesiąt egzemplarzy odezw i ulotek związanych w treści z kampanją obchodu rewolucji październikowej.-

Powiat Bielski.

Dnia 6 bm. w osadzie Białowieża rozrzucono większą ilość wspomnianych wyżej odezw i ulotek. Te same odezwy i ulotki zostały rozrzucone w nocy z dnia 12 na 13 bm. w miejscowości Wojciechówka obok osady Białowieża przy tartaku państwowym Stoczek.-

Powiat Sokólski.

Dnia 8 bm.podczas rewizji u Fałka Rubina w Sokółce odnaleziono kilkanaście egzemplarzy aktualnych w. czasie wydawnictw komunistycznych. Fałk Rubin został zatrzymany i przekazany z materjałami oskarżenia władzom sądowym.-

Powiat Łomżyński.

Komunistyczna Partja Polski.

W Zambrowie i Łomży rozplakatowane zostały odezwy Centralnego Komitetu Wyborczego Jedności Robotniczo-Chłopskiej.

Powiat Ostrowski.

Dnia 9 bm.w Zarębach-Kościelnych zatrzymano Lewina Lej-

zora, technika KD KMP w Ostrowi-Mazowieckiej, który wiózł transport wydawnictw komunistycznych i literaturę wyborczą Centralnego Komitetu Wyborczego Jedności Robotniczo-Chłopskiej. Lewina przekazano z materjałami oskarżenia władzom sądowym.-

Dnia 8 bm. we wsi Jaszczułty został aresztowany Józef Nasiadka, u którego podczas rewizji znaleziono wydawnictwa komunistyczne. -

Zjednoczenie Lewicy Chłopskiej "Samopomoc".

Powiat Ostrołęcki.

Dnia 9 bm. w Ostrołęce pod zarzutem kolportowania odezw wyborczych listy Nr. 23 /Zjednoczenia Lewicy Chłopskiej "Samopomoc"/, zawierającej w treści cechy przestępstw z art. 129 K.K. zostali zatrzymani Wacław Bacn, mieszkaniec wsi Otok w gminie Ostrołęka i Antoni Opęchowski, ze wsi Opęchowo, gminy Troszyn, których z materjałami oskarżenia przekazano władzom sądowym. Władze sądowe zwolniły do czasu rozprawy sądowej Wacława Bacna, zaś Opęchowskiego Antoniego osadziły do sprawy w więzieniu likwidacji Komitetu Miejskiego PPS Lewicy w Ostrołęce.-

.-.-.-.-.

Do poszczególnych członków Zjednoczenia Lewicy Chłopskiej "Samopomoc" na terenie Województwa nadsyłane są w dalszym ciągu wydawnictwa komunistyczne, nadawane masowo w jednym dniu na pocztach w Bydgoszczy, Poznaniu, Gdyni, Toruniu i in. Egzemplarze tych wydawnictw w załączeniu.-

Udział elementów wywrotowych w akcji wyborczej.

Białystok-Miasto.

KC KPZB wyznaczył do OK KPZB Białystok funkcjonarjusza KC KPZB Pomocnika /nazwisko faktyczne/, studenta politechni-

51/52

ki Warszawskiej i nierozpoznaną bliżej żydówkę w charakterze kierowników akcji wyborczej.-

b/ Wyroki sądowe.

Dnia 7 bm.w Sądzie Okręgowym w Białymstoku odbyła się rozprawa przeciwko Michałowi Lingo,b.sekretarzowi Komitetu Miejskiego PPS Lewicy w Białymstoku, oskarżonemu z art.102 cz.I. K.K. W wyniku rozprawy Lingo został uniewinniony.-

Sąd Okręgowy w Grodnie wyrokiem z dnia 12 bm.skazał z art. 122 K.K. za wystąpienia przeciwko policji na wiecu w Alekszycach,powiatu grodzieńskiego dnia 19 sierpnia b.r.byłych posłów Ignacego Dworczanina i Flegonta Wołyńca na 6 lat ciężkiego więzienia każdego, Oliżarowicza Michała, Saczka Aleksandra Kuźmę Tomasza, Łukaszuka Aleksego, Doroszyka Jana, Jakowczyka Michała i Kuźmę Jefima na rok więzienia z.d.p.każdego, Citoka Piotra,Grygorczyka Aleksandra i Oliżarowicza Antoniego na 8 miesięcy więzienia każdego,oraz Mikołaja Citocha na 6 miesięcy więzienia z zawieszeniem wykonania kary na przeciąg trzech lat, uniewinnił zaś Milatyckiego Aleksandra,Łukasza Bonisa, Lewickiego Grzegorza i Szycika Pawła. Obrońca byłych posłów Dworczanina i Wołyńca zapowiedział złożenia apelacji. Pozostali oskarżeni przyjęli wyrok spokojnie.-

oooo - oooo

Dnia 11 bm.w Brzostowicy-Małej,powiatu grodzieńskiego zostali aresztowani z dowodami działalności antypaństwowej Kowalczuk Józef z maj.Dorgurze,Kurył Wasyl ze wsi Łukiewicze Małe i Bedruszewicz Aleksander ze wsi Wierzchowlany.-

....o....

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI
Nr.BB.I-3010/30.T.
Dnia 15 listopada 1930r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.46.

III. Ruch zawodowy.

a/ Akcja cennikowa.

Białystok-Miasto.

Dnia 9 bm. sekcja lonkierników - tkaczy przy Związku Rzemieślników Żydowskich postanowiła przeciwstawić się zdecydowaniu próbom obniżenia przez przemysłowców stawek zarobkowych z 53 na 40 groszy od 1000rzutów /120/.-

Powiat Grodzieński.

Oddział Związku Zawodowego Robotników Przemysłu Skórzanego w Krynkach postanowił wręcz do wywołania strajku przeciwstawiać się próbom obniżania płac robotników garbarń

b/ Konfederacja Związków Gospodarczych.

W Porzeczu powiatu grodzieńskiego dnia 9 bm.odbyło się zebranie w sprawach organizacyjnych członków oddziału Gospodarczego Związku Robotników Przemysłu Drzewnego przy udziale Morawieckiego Longina, byłego sekretarza OKR PPS CKW i Okręgowej Komisji Klasowych Związków Zawodowych w Grodnie.-

c/ B e z r o b o c i e.

Według danych z dnia 14 b.m. na terenie Województwa Białostockiego pozostawało w tym dniu bez pracy 4962. osób, a mianowicie:

52 53

Powiat	Ilość	Bezrobocie dnia 7.XI.1930.	Zmniejszenie	Wzrost	Pobiera zapomogi
Augustowski	46	46	-	-	33
Białystok-Miasto	2147	2128	-	19	571
Białostocki	942	923	-	19	260
Grodzieński	1085	1176	91	-	218
Łomżyński	182	200	18	-	18
Bielski	360	360	-	-	242
Ostrowski	15	19	4	-	15
Ostrołęcki	50	56	6	-	9
Suwalski	22	22	-	-	18
Sokólski	30	30	-	-	28
Szczuczyński	60	78	18	-	49
Wołkowyski	43	27	-	16	29

Zmniejszenie : 93.

W Białymstoku i białostockim okręgu przemysłowym unieruchomione zostały 4 zakłady przemysłu włókienniczego, zatrudniające 119 robotników, uruchomiono zaś trzy zakłady przemysłu włókienniczego, zatrudniające 80 robotników.-

W ubiegłym tygodniu samorządy zatrudniały za pieniądze państwowe 460 bezrobotnych przy robotach publicznych.-

000000000

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI
Nr.BB.I.3[illegible]/30.T.
Dnia 15 listopada 1930r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.46.

IV. S T R A J K I.

N e g a t y w n e.

-0000000-

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI
Nr.BB.I-4000/30.T.
Dnia 15 listopada 1930r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.46.

V. Stan bezpieczeństwa publicznego.

a/ Ważniejsze przestępstwa kryminalne.

Białystok-Miasto.

Dnia 11 bm.dokonano kradzieży kasowej w lokalu spółdzielni Rolniczo-Handlowej,gdzie zrabowano 2.014 zł.61 gr. gotówką,oraz książeczką wkładową i czekową spółdzielni.-

Powiat Bielski.

Dnia 9 bm.w pobliżu wsi Makówka, w gminie Narew znaleziono zwłoki Grzegorza Ostapkiewicza,mieszkańca powiatu wołkowyskiego,który w dniu 4 bm.wyszedł z domu na targ i odtąd już nie był widziany. Ostapkiewicz, jak stwierdzają oględziny zwłok, został zabity dwoma strzałami w krótkiej broni palnej.

Dnia 9 bm. w pobliżu wsi Podolany,gminy Białowieża znany awanturnik Piekacz Mikołaj napadł na kupca Staża Zelmana i pod groźbą zabójstwa usiłował zrabować mu pieniądze, czemu jednak e zapobiegli przechodnie. Piekacza aresztowano.

Dnia 12 bm. w osadzie Orla Kaflarz Kubajewski Mikołaj w czasie kłótni na tle porachunków osobistych zadał kilka ran strażowi kaflarni Sucharowi Janowi,który w obronie własnej wystrzałem z rewolweru położył Kubajewskiego trupem na miejscu. Suchara aresztowano.-

Dnia 12 bm.we wsi Nowokornin,w gminie Łosinka postrzelony został przez okno we własnem mieszkaniu Daniel Sobiesiuk pod zarzutem postrzelenia został aresztowany brat Sobiesiuka Daniela,Wawrzyniec. Przyczyną usiłowania zabójstwa

były nieporozumienia na tle majątkowem.

Powiat Szczuczyński.

Dnia 13 bm. na 11 kilometrze szosy Grajewo-Osowiec w stronę Osowca znaleziono w rowie przykrytem mchem zwłoki szeregowca straży granicznej.-

c/ P o ż a r y.

W ubiegłym tygodniu zanotowano trzy pożary przypadkowe, które wyrządziły straty na ogólną sumę 35.000 zł./7,8 i 20 tysięcy/.-

d/ Drobne przestępstwa i wypadki kryminalne.

W ubiegłym tygodniu zanotowano wypadków:

1/ kradzieży bez włamania - 10,
2/ przywłaszczań - 1,
3/ czynnego oporu władzy - 1,
4/ uszkodzeń cielesnych - 3,
5/ nieszczęśliwych wypadków - 2,
6/ samobójstw - 3.

e/ Wypadki samochodowe.

Zanotowano siedem wypadków samochodowych, które ofiar za sobą w ludziach nie pociągnęły.-

f/ Ocena ogólna.

Stan bezpieczeństwa publicznego pod względem kryminalnym pogorszył się nieznacznie w powiecie bielskim, pozostawał zaś bez zmian pod względem politycznym we wszystkich powiatach Województwa.-

.....ooo.....
...oOo...

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI
Nr.BB.I-4060/30.T.
nia 15 listopada 1930r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.46.

VI. Sprawy graniczne.

Powiat Augustowski.

Ponieważ władze niemieckie nie honorują wydawanych przez Starostę Powiatowego przepustek granicznych robotnikom udającym się do Prus Wschodnich w celu skubania gęsi, eksportowanych z Polski, przeto ten9e Starosta zwrócił się do landrata w Ełku z odpowiednią interwencją, w której zastrzegł się, że gdyby niehonorowanie wydawanych przezeń przepustek powtarzało się nadal, to będzie zmuszony zastosować odpowiednie represje w stosunku do obywateli niemieckich, przybywających do powiatu sługustowskiego za przepustkami granicznemi, wydawanemi przez władze niemieckie.-

Powiat Ostrołęcki.

Dnia 7 bm. żandarmerja niemiecka wysiedliła z Prus Wschodnich do Polski przez punkt przejściowy w Dąbrowach, gminy Myszyniec za nielegalne przekroczenie granicy Marjannę Popławską ze wsi Pełty, gminy Myszyniec, Wasyla Sarmana, mieszkańca wsi Potok-Wielki w powiecie Nowy-Sambor i Sergjusza Andrejuka, mieszkańca wsi Potkajce w powiecie włodziemierskim.

Dnia 9 bm. w Myszyńcu za nielegalne przekroczenie granicy z Polski do Prus Wschodnich i z powrotem zostali zatrzymani mieszkańcy wsi Baba w gminie Łyse, powiatu kolneńskiego. Franciszek Jaksin, Bolesław Mikulski, Kazimierz Zero i Józef Krystyn, których zwolniono za zobowiązaniem, a dochodzenie przeciwko nim skierowano do Sądu Powiatowego w Myszyńcu:-

oooooooooooo

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI
Nr.BB.I-4080/30.T.
Dnia 15 listopada 1930r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.46.

VII: Szpiegostwo, dywersja, sabotaż.

N e g a t y w n e.

0 0090 0

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI
Nr.BB.I-4080/30.T.
nia 15 listopada 1930r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.46.

VIII. V A R I A.

Starosta Powiatowy w Łomży obłożył aresztem wydaną przez Centralny Komitet Wyborczy Zjednoczenia Lewicy Chłopskiej "Samopomoc" odezwę p.t."Do pracujących chłopów i robotników rolnych", która została wydana z pominięciem wymogów artykułu trzeciego Dekretu w przedmiocie tymczasowych przepisów prasowych.-

ooo-ooo

14

Odpis.

Do wszystkich robotników młodocianych!

W świecie kapitalistycznem głoduje miljonowa rzesza robotników bezrobotnych. Przeszło pół miljona robotników bezrobotnich jest w Polsce, a wielka część młodocianych. Kapitaliści i obszarnicy czyich interów prowadzę dyktatura faszystowska, wykazują wielkie zainteresowanie młodzieżom robotniczej. My młodociani robotnicy służymy dla krwiożerczej burżuazji, jako materjał bezwstydnej eksploatacji, jako mięso armatne w przyszłej wojnie przygotowanej przez imperjalistów, a skierowane przeciwko republice sowieckiej. Przeszło pół miljona dzieci w wieku od 8 - 12 lat zostają wrzuceni do Fabryk zapowietrznych i brudnych, pracując od 10-14 godzin dziennie dostając śmieszną głodową zapłatę. Prawa cechowe, morderczo kapitalistyczna racjonalizacja, nieużywanie żadnych specjalnych ubezpieczeń, masowe areszty wśród młodzieży robotniczej, hańbiące morderczo męczenia w defensywach, dziesięcioletnie wyroski sądowe: to są dary dyktatury faszystowskiej. Młodzież robotnicza zostaje wtedy tylko uznana przez burżuazję, gdy może jej krwią napełniać sobie kasy. A gdy młodzież robotnicza nie chce służyć do tego celu, wtedy zostają młodociani robotnicy bezlitośnie wyrzucone z fabryk i daje im prawa na śmierć głodową. Mała kąpki, która dykt. faszy. jest zmuszona dawać aby zmierzyć w razie mas robotniczych, nie są dla młodocianych robotników. Awangarda młodzieży proletarjackiej Z.M.R. w Białymstoku postanowił razem ze swemi bratniemi organizacjami zacząć prowadzić akcję na zupełnej podtrzymanie płac roboczych dla wszystkich młodocianych robotników. Mnożywajcie wiece, demonstracje, wybierajcie komitety bezrobotnych atakujcie twierdzę kapitalistyczną, rządajcie wasze prawa! weźcie wasz los we własne ręce! Nieufajcie p.p. sowsko-bundowskim socj. faszystom. Ich walka jest to korzenie się, posyłanie delegacji mianowane przez nich, aby prosić tego lub owego ministra - tego lub owego faszysty. Oni biorą udział w komitetach faszystowskich, czyich zadaniem jest zbieranie jałmużen. Nie, jałmużny prosi klasa robotnicza i jej przewodnik Partja Kom. My żądamy nie prawa nie na drodze próśb i żebraczych komitetów, ale na drodze rewolucyjnej walki klasowej, może klasa robotnicza częściowo polepszyć swe położenie. Młodociani robotnicy! walka przeciwko bezrobociu jest jednocześnie walką przeciwko dyktaturze fasz. dlatego wołamy was: stawcie się wszyscy jak jeden pod chorągwiami partji kom. i R.M.K. o walce przeciwko faszyzmowi, socjal-fasz., przeciwko bezrobociu na podniesienie płac roboczych dla młodocianych robotników! Za jednorazowem podtrzymaniem w wielkości 100 zł. Za 6-cio godzinny dzień roboczy! przeciwko morderczej kapitalistycznej racjonalizacji! za organizowaniem się młodzieży robotniczej, za zakładaniem rewolucyjnych sekcji młodocianych! Za podniesieniem płac roboczych! Precz z białym terorem! Niech żyje całkowita amnestja więźniów poli! Precz z przygotowaniami wojennemi przeciwko republice radzieckiej! Niech żyje sowiecka republika rad! nie na drodze socjal-faszyzowanie z numerkiem wyborczym w ręku klasa robotnicza wyzwoli się z pod jarzma kapit. tylko na drodze zbrojnego powstania zrzuci klasa robotnicza dyktatury faszyst. i zbudować na ich gruzach Polską republikę rad!

1. Precz z dyktaturą faszystowską.
2. Precz z bezpośrednimi pachołkami faszyzmu socjal-faszyst.
3. Żądamy całkowitego poparcia w wielkości płac roboczych dla bezrobotnych i robotników młodocianych.
4. Żądamy jednorazowego poparcia wielkości 100 zł. dla młod. robotn.
5. Niech żyje zbrojne powstanie!
6. Niech żyje polska republika rad!
7. Niech żyje R.M.K.

1930r. Białyst. Komitet młodz. przy P.K.s Z.B. Luty.

Odpis.

56 57

PROLETARJUSZE WSZYSTKICH KRAJÓW ŁĄCZCIE SIĘ!

Precz z żółtą międzynarodówką amsterdamską! Precz z PPS-owsko-Bundowskiemi przywódcami związkowemi! Niech żyje Czerwona Międzynarodówka Związkowa!

Do wszystkich robotników okręgu białostockiego!

15-go lipca zbierają się delegaci wszystkich krajów na V Kongres Czerwonej Międzynarodówki Związkowej, który ma nakreślić dalszą linję dla klasy robotniczej.

V kongres zbiera się w chwili zaostrzającego się kryzysu międzynarodowego, kiedy burżuazja chce ciężar jego przerzucić na klasę robotniczą, kiedy międzynarodowy imperjalizm szykuje się gorączkowo do nowego napadu na Związek Sow. tej pogoni burżuazji za jeszcze większem wyzyskiwaniem mas pracujących, używając teroru najostrzejszego, bierze aktywny udział socjalfaszystowska biurokracja związkowej wielkiej Międzynarodówki Amsterdamskiej. Ci Kułakowscy, Sassenbachy, kapitulkcy, biorą aktywny udział w szczuciu przeciwko Związku Sowietów, otwarcie nawołują do obalenia rządu Radzieckiego, są organizacyjnie związani z imperjalistyczną Ligą Narodową, której maksy przeciwko masom pracującym przeprowadzają. Przy takiej sytuacji przed V Kongresem Czerwonej Międzynarodówki Związkowej stoi wielkie zadanie wzmożenia walki przeciwko tym zdrajcom, mobilizować masy do walki przeciwko wyzyskowi kapitalistycznemu i stania na czele tych walk. Przed każdym robotnikiem powinno już dzisiaj być jasnem to, że tylko pod kierownictwem Lewicy Związkowej mogą walki jego stać się zwycięzkie.

Dlatego robotnicy przesyłają swe rewolucyjne powitanie V Kongresowi Czerwonej Międzynarodówki!

Towarzysze. To wielkie zadanie, które stoi przed całą klasą robotniczą, jest szczególnie aktualne u nas w Białymstoku i okręgu.

Kryzys faszystowskiej gospodarki, który odbił się i u nas, fabrykanci starają się wykorzystać dla jeszcze większego wyzysku robotników. Zawsze słychać o atakach fabrykantów na płace robotnicze, na angielską sobotę, na 8-io godzinny dzień pracy itp. /jak np.: u włókniarzy, kaflarzy, hutników itd./

Już trzy tygodnie walczą tkacze przeciwko zrywaniu płacy. Hutnicy szykują się do nowej akcji, organizują się przeciwko atakowi fabrykantom i jego macherów BBS. Kaflarze, robotnicy drzewni organizują swój rewolucyjny Związek masowy. W tej walce przeciwko wyzyskowi odwarcie stają przeciwko robotnikom zdrajcy Kapitulkcy z ich komisją okręgową na czele. Oni rozbijają i faszyzują związki zawodowe. Wyrzucają ze związku robotników lewicowych /pobicie przez szpicla Reginelli i wyrzucanie robotnika lewicowego ze Związku Metalowców, wyrzucenie 20! robotników ze związku drzewnego, za których oni pomimo woli PPS zwycięzko prowadzili strejk/ niedopuszczają do masowej walki włókniarzy przeciwko fabrykantom itp.

Towarzysze! Ta banda Żukawskich i Bogdanów jest agenturą dyktatury faszystowskiej i fabrykantów w ruchu robotniczym. Dlatego niech wszyscy robotnicy zgrupują się dokoła/ /. Tylko walka pod kierownictwem Lewicy Związkowej może być zwycięzką lewicy sw./

Precz z żółtą Międzynarodówką Amsterdamską! Niech żyje Czerwona Międzynarodówka Związkowa! Do walki przeciwko napadowi na Związek Sowietów! Niech żyje Lewica Związkowa! Precz z socjalfaszystowskiemi Zarządami Związkowemi! Niech żyją masowe rewolucyjne Związki zawodowe! Niech żyje ogólny strejk włókniarzy pod kierownictwem Lewicy Związkowej! Do walki z dyktaturą faszystowską!

Niech żyje Rząd Robotniczo-Chłopski!

Białystok, czerwiec 1930. Lewica w Białymstoku i okręgu

16

Odpis.

PROLETARJUSZE WSZYSTKICH KRAJÓW ŁĄCZCIE SIĘ.

Bezrobotni.Kryzys gospodarczy jeszcze bardziej się zaostrza. Dyktatura faszystowska Piłsudskiego zamiast otwarcia fabryk i udzielenia pełnych zapomóg wszystkim bezrobotnym wydaje 75% budżetu na przygotowanie wojny przeciwko Związku Radzieckiemu, na utrzymywanie więzień,policji,prowokatorów i t.p. Masy bezrobotnych wygłodniałe padają na ulicach,wtedy kiedy fabrykanci, obszarnicy i generałowie kąpią się w zbytku. zamiast chleba i pracy faszystowski rząd daje bezrobotnym kule i bagnety,krew bezrobotnych leje się na ulicach miast. W tym ucisku pracujących dopomagają rządowi kapitalistów i obszarników PPS-owcy,którzy maskując się "lewą" demagogją niedopuszczają bezrobotnych do walki o chleb i pracę.
Przedpokojowa polityka PPS przez chodzenie delegacyj do wojewodów i starost ma tylko jedyny cel - odwieść bezrobotnych od rzeczywistej drogi walki przeciwko dyktaturze głodu,wojny i teroru za chleb i pracę. Dlatego nie wierzcie PPS-owskim zdrajcom. Tylko lewicowe komitety bezrobotnych, tylko przez demonstracje i pochody bezrobotni mogą zwycięsko walczyć: O stałe zapomogi w wysokości utraconego zarobku wszystkim bezrobotnym. O chleb i pracę. Przeciwko faszystowskiej dyktaturze głodu wojny i teroru. Przeciwko P.P.S. Przeciwko uzbrojonemu napadowi na Związek Radziecki. O Rząd Robotniczo-Chłopski. Niech żyją bojowe komitety bezrobotnych. Niech żyje Lewica Związków.

Czerwiec 1930 rok.

Lewica Związkowa w Białymstoku.

57 58

O d p i s.

Proletarjusze wszystkich krajów łączcie się.

Na wojnę imperjalistyczną odpowiemy wojną domową. Robotnicy, chłopi, kobiety pracujące, młodzież pracująca i bezrobotni. Niech dzień wystąpienia imperjalistów stanie się ostatnim dniem istnienia ustroju kapitalistycznego, dniem zrzucenia faszystowskiego rządu Piłsudskiego, dniem zbrojnego powstania robotników i chłopów, tworzenia Rad Robotniczo-Chłopskich - żołnierskich deputatów. Niech żyje Międzynarodowy Czerwony Dzień walki z wojną imperjalistyczną, z napadem na ZSRR. Naszycy na demonstracje pierwszo-sierpniowe. Wszyscy w obronie ZSRR. Precz z jednolitym frontem faszyzmu i socjalfaszyzmu. Lipiec 1930.

Okręgowy Komitet KPZB Białystok.

58/59

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI

Nr.BB.I-4054/30.T.

Białystok, dn. 24 listopada 1930 roku.

TAJNE-PILNE.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.47 za czas od dnia 16 do dnia 22 listopada 1930 roku.-

Do

Ministerstwa Spraw Wewnętrznych

Pan Dyrektor Departamentu Politycznego

w Warszawie

Przesyłam sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.47 za czas od dnia 16 do dnia 22 listopada 1930 roku.-

Za Wojewodę

/M.Syska/

Naczelnik Wydziału Bezp.Publicznego

Odpisy otrzymują:

Pan Wojewoda w Wilnie,
" " w Nowogródku,
" " w Brześciu n/Bugiem,
" " w Warszawie,
" " w Tarnopolu,
" " w Stanisławowie,
" " w Lublinie,
" " w Łodzi,
Pan Prokurator Sądu Apelacyjnego w Warszawie,
" " " " w Wilnie,
" " " Okręgowego w Białymstoku,
" " " " w Grodnie,
" " " " w Suwałkach,
" " " " w Łomży,
Samodzielny Referat Inf. DOK III w Grodnie,
" " " IX w Brześciu n/Bugiem,
" " " I w Warszawie,
K.O.P. "Brygada Grodno",
Wszyscy Panowie Starostowie Powiatowi Województwa Białostockiego,
Pan Starosta Grodzki w Białymstoku,
Pan Naczelnik Urzędu Śledczego w miejscu.-

M.Z.

z ramienia Zarządu Głównego Transportowców w Warszawie Misiorowski Feliks i Lipszyc Josel. Ostateczna decyzja wiadoma będzie dopiero po rozpatrzeniu sprawy w Zarządzie Głównym omawianego związku.-

.-.-.-.-.-.

59 60

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI
Nr.BB.I-4054/30.T.
Białystok, dn.22.XI.1930 roku.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.47.
za czas od dnia 16 do dnia 22 listopada
1 9 3 0 roku.

I. Sytuacja ogólna.

Zamierzone na dzień 16 bm.wystąpienia elementów wywrotowych zostały wczas sparaliżowane, wobec czego w dniu tym miało miejsce jedynie kilkanaście drobnych wypadków agitacji elementów wywrotowych w pobliżu lokali obwodowych komisyj wyborczych, wywieszenia transparentów z hasłami wyborczemi, kolportowania numerków do głosowania na nieważne listy komunistyczne i rozrzucania wydawnictw komunistycznych. Ogółem w ciągu dnia zatrzymano pod zarzutem działalności antypaństwowej 22 osoby, które zostały przekazane z materjałami oskarżenia władzom sądowym. Poza akcją wyborczą o charakterze antypaństwowym innych przejawów działalności komunistycznej w okresie sprawozdawczym nie dostrzeżono. Ze źródeł konfidencjonalnych zostały uzyskane informacje, dotychczas nie-sprawdzone, z których wynika, że OK KPZB Grodno i Białystok otrzymały polecenie rozpoczęcia akcji, obliczonej na wywołanie strajków politycznych w okresie silniejszego wzrostu bezrobocia w ośrodkach uprzemysłowionych.
W związku z tą akcją wspomniane OK mają organizować bojówki dla ochrony wystąpień ulicznych strajkujących. Ruch zawodowy bardziej charakterystycznych spostrzeżeń nie nastręczył, tembardziej, że był zupełnie nikły w przejawach zewnętrznych. Na rynku pracy notowane były pogarszanie się konjunktury dla mniejszych zakładów przemysłu włókienniczego i wzrost bezrobocia w związku z likwidacją robót sezonowych.-

ooooooo000ooooooo

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI
Nr.BB.I-4054/30.T.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.47.

Dnia 22 listopad.1930r.

II. Ruch wywrotowy.

a/ Przejawy działalności elementów wywrotowych.

1/ Komunistyczna Partja Zachodniej Białorusi.

Białystok-Miasto.

Dnia 18 bm. została zatrzymana w Białymstoku Szwarcman Ałta vel Estera, technicżka OK KPZB Białystok, która otrzymywała transporty literatury komunistycznej i przekazywała je do kolportażu swemu pomocnikowi Chaimowi Dachowi, o którego aresztowaniu Urząd Wojewódzki doniósł Ministerstwu w sytuacyjnem sprawozdaniu tygodniowem Nr.46.-

Ze źródeł konfidencjonalnych uzyskano informacje, że OK KZM ZB Białystok w ostatnich dniach zorganizował liczącą 15 osób bojówkę komunistyczną, zaopatrzoną w krótkie noże składane. Na przywódcę bojówki wspomniany OK wyznaczył ps."Kestela", zastępcę kierownika technmiki OK KZM ZB Białystok. Zusela Jankla, który objął stanowisko po aresztowanym w Swisłoczy dnia 12 b.m. Rybie Abramie, ps."Kurtka". Zadaniem omawianej bojówki ma być ochranianie demonstracyj i odbijanie zatrzymanych przez policję komunistów.-

Powiat Bielski.

W nocy z dnia 15 na 16 bm.w gminie Kleszczele zostały wywieszone cztery transparenty z jednobrzmiącymi napisami w języku rosyjskim: "Precz z faszystowską dyktaturą Piłsudskiego, dyktaturą głodu,bezrobocia,teroru i wojny, niech żyje Sowiecka Polska, Białoruś i Ukraina, nasz numer 3y precz z przygotowaniem wojny z ZSSR, żądamy oswobodzenia Białorusi i Ukrainy. W tymże czasie na drodze pomiędzy wsią Rogacze, a Miedwieżykami w gminie Milejczyce na drzewie przydrożnem wy-

wieszono transparent na drzewie w języku rosyjskim: "Precz z faszystowskim białym terorem".-

Powiat Grodzieński.

W wyniku przeprowadzonych dochodzeń ustalono, że na terenie gminy Brzostowica-Mała nadsyłana jest pocztą pod adresem niekompromitowanych dotychczas radykalnych białorusinów literatura komunistyczna, a następnie kolportowana wśród miejscowej ludności. W związku z tem przeprowadzono rewizję u Kowalczuka Józefa w maj.Dorgoże,Kuryłła Wasyla we wsi Łukiewicze-Małe, Gabrusiewicza Aleksandra we wsi Wierzchowlany i Apona Sergjusza we wsi Golnie,gminy Brzostowica-Mała,u których znaleziono po kilka egzemplarzy przedwyborczych wydawnictw komunistycznych. Jak stwierdzono, w akcji kolportowania omawianej literatury brał czynny udział Apon Sergjusz, były kierownik Sekretarjatu Powiatowego BWRKP w Grodnie, który podawał redakcjom wydawnictw komunizujących w Polsce adresy swych znajomych. Wszystkich wymienionych zatrzymano i przekazano z materjałami oskarżenia władzom sądowym.-

2/ Komunistyczna Partja Polski.

Powiat Ostrowski.

W Zarębach-Kośc-ielnych został zatrzymany pod zarzutem działalności antypaństwowej Najsberg Icko, którego przekazano z materjałami oskarżenia władzom sądowym, Decyzją tych władz Najsberg został osadzony w więzieniu.-

b/ Udział elementów wywrotowych w akcji wyborczej.

Białystok-Miasto.

Dnia 15 bm.na przewodach elektrycznych przy ul.Pięknej wywieszono dużą latarnię sporządzoną z tektury z czerwonemi dwiema trójkami. Dnia 15 bm.zatrzymano Lewin Symę za rozrzucanie numerków do głosowania listy Nr 3 w pobliżu lokalu obwodo-

wej komisji wyborczej, Ersma Szmula za rozrzucanie ulotek komunistycznych , oraz Wasilewskiego Kazimierza i Sawocia Andrzeja za agitację antypaństwową w pobliżu lokali obwodowych komisyj wyborczych.-

Powiat Bielski.

Za rozdawanie numerków listy Jedności Robotniczo-Chłopskiej w pobliżu lokali obwodowych komisyj wyborczych i agitację komunistyczną zostali aresztowani w dniu 16 b.m. i przekazani z materjałami oskarżenia władzom sądowym Mróz Roch, Kosowski Saloma i Boszko Jakób w Białowieży, oraz Szczygielska Bajta i Szurek Gołda w Brańsku.-

Powiat Wołkowyski.

Za antypaństwową agitację wyborczą zostali zatrzymani i przekazani z materjałami oskarżenia władzom sądowym:Mirski Demjan ze wsi Pieniuga w gminie Międzyrzecz, Filonik Aleksander z gminy Mścibów, Wasilewski Bronisław, telegrafista P.K.P. Wołkowysk-Centralny, Szarejko Rudolf, majster cementowni w gminie Roś, Franko Konstanty, Frydman Chaim, Kapłan Chaim, Rubinsztejn Jankiel, Stołowicki Josel, Zernicki Szaul, Ajon Jankiel, wszyscy z Wołkowyska, Rutkowski Franciszek, Kowalski Aleksander, Tamonowicz Henryk, Kowalczuk Stanisław, Lide Tichoń, Romańczuk Wacław,i Ignatowicz Wiktor wszyscy z gminy Roś

0000-0000

W Białymstoku dnia 21 bm.przeprowadzono rewizję u członków Zarządu Okręgowego TSB Szymona Kuźmina i Mikołaja Grycuka. U Grycuka znaleziono numerki listy Jedności Robotniczo-Chłopskiej, przy czem oświadczył do kolportażu, wobec czego został on zatrzymany i przekazany z materjałami oskarżenia władzom sądowym.-

62

Powiat Łomżyński.

Dnia 15 we wsi Szumowo na tablicy ogłoszeniowej przed urzędem gminnym została wywieszona ulotka Centralnego Komitetu Wyborczego Jedności Robotniczo-Chłopskiej z hasłami: "Precz z dyktaturą kapitalistyczną. Niech żyje rząd robotniczo-chłopski. Ziemia dla chłopów i robotników rolnych bez wykupu. Całkowite samookreślenie dla narodów ujarzmionych. Precz z faszyzmem. Precz z sanacją i centrolewem. Niech żyje antyfaszystowski blok robotniczo-chłopski. Precz z hecą antysowiecką, nasz wróg jest we własnym kraju. Precz z wojną imperjalistyczną. Brońmy Związku Sowieckich Republik państwa budującego socjalizm. Precz z uciskiem i terorem. Uwolnić więźniów politycznych".

W Łomży dnia 15 bm. zostali zatrzymani podczas plakatowania odezw Jedności Robotniczo-Chłopskiej Nosek Jabłonko i Mejer Lipszyc, przy których znaleziono kilkadziesiąt egzemplarzy nielegalnych wydawnictw Centralnego Komitetu Wyborczego Jedności Robotniczo-Chłopskiej. Obu przekazano z materjałami oskarżenia władzom sądowym.

W Łomży dnia 16 bm. został zatrzymany znany komunista Izaak Enoch Olach pod zarzutem rozdawania wyborcom sfałszowanych kartek do głosowania na listę Nr.1. Enocha przekazano z materjałami oskarżenia Sędziemu Śledczemu, który osadził go w więzieniu.-

c/ W y r o k i s ą d o w e.

Sąd Okręgowy w Białymstoku wyrokiem z dnia 21 bm. skazał z art.102 K.K. na 2 lata więzienia Grodzieńską Lubę i Jabłonko Wolfa.-

Na ważne w okręgu łomżyńskim /Nr.7/ listy komunizujące PPS lewicy i Zjednoczenia Lewicy Chłopskiej "Samopomoc" padło głosów:

Lista Nr.22 - PPS Lewicy.- jedynie dwa głosy w powiecie łomżyńskim.

" " 23 - Zjednoczenia Lewicy Chłopskiej "Samopomoc" - 623 głosy w pow. łomżyńskim, 27 - w kolneńskim, 168 w ostrołęckim i 86 w szczuczyńskim, razem 904 gł.-

oooooOoooooOooooo

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI

Nr.BB.I-4054/30.T.

Dnia 22 listopada 1930 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.47.

III. Ruch zawodowy.

a/ Klasowe Związki Zawodowe.

W Białymstoku dnia 18 bm.pod przewodnictwem Kapacyna Mikołaja odbyło się zebranie robotników fabryki Gotliba,zorganizowanych w Związku Zawodowym Robotników Przemysłu Metalowego. Omawiano sprawę nieregularnego wypłacania zarobków przez właściciela fabryki./60/.-

b/ B e z r o b o c i e.

Według danych z dnia 21 b.m. na terenie Województwa Białostockiego pozostawało w tym dniu bez pracy 5378. osób, a mianowicie:

P o w i a t	Ilość	Bezrobocie dnia 14.XI.1930r.	Zmniejszenie	Wzrost	Pobiera zapomogi.
Augustowski	46	46	-	-	34
Białystok-Miasto	2274	2147	-	127	593
Białostocki	1003	942	-	61	287
Grodzieński	1193	1085	-	108	226
Łomżyński	206	182	-	14	45
Bielski	342	360	18	-	228
Ostrowski	15	15	-	-	15
Ostrołęcki	145	50	-	95	74
Suwalski	22	22	-	-	18
Sokólski	30	30	-	-	28
Szczuczyński	60	60	-	-	49
Wołkowyski	42	43	1	-	30

W z r o s t : 416

W Białymstoku wstrzymana została praca w trzech zakła-

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI
Nr.BB.I-4054/30.T.
mia 22 listopada 1930 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.47.

IV. S t r a j k i.

W Białymstoku dnia 17 bm. zastrajkowało 45 robotników pdlewni żelaza Godiła Jowela z powodu nieotrzymania bieżących należności zarobkowych.-

Rozpoczęty w pierwszych dniach października strajk robotników Niemeńskiej Fabryki wyrobów introligatorskich i artykułów skórzanych w Grodnie nie został dotychczas zlikwidowany.

Dnia 15 bm. Dyrekcja fabryki wezwała robotników do wszczęcia pertraktacyj, a ponieważ wezwanie to nie odniosło skutku, przeto przystąpiła do przyjmowania nowych robotników i jednocześnie ogłosiła w prasie następujący komunikat:" Do robotników niemeńskiej fabryki: Dyrekcja Niemeńskiej Fabryki niniejszem komunikuje w Waszych osobach wszystkim b.robotnikom N.F. co następuje: Strajk rozpoczęty bez słusznych powodów, przez b.robotników N.F. przed 7 tygodniami nie osiągnął dla nich rezultatu. My zaś jesteśmy w stanie kontynuować pracę i zastąpić b.robotników robotnikami, którzy pod każdym względem są dla nas bardziej odpowiedni; co zresztą potwierdzą praktyka.

Jak wszystkim wiadomo, po upływie tylko 2 tygodni zorganizowaliśmy świeży aparat fabryczny, który funkcjonuje znakomicie.

W miarę możliwości wstrzymujemy się od dalszego uzupełnienia szeregów robotników, żeby nie pozbawić wielu dotychczasowych robotników pracy, będącej dla nich źródłem utrzymania i egzystencji.

Na skutek uprzejmej interwencji p.mec.Neubauera, z inicjatywy przedstawicieli robotników, zgodziliśmy się wszcząć pertraktacje z robotnikami w osobach ich przedstawicieli, z kategorycznym warunkiem aby b.robotnicy byli obecni przy pertraktacjach,

4758

dach przemysłu włókienniczego, zatrudniających 150 robotników i w hucie szklanej, zatrudniającej 250 robotników, uruchomiono zaś dwie fabryki włókiennicze, zatrudniające 74 robotników.

W ciągu tygodnia samorządy zatrudniały za pieniądze państwowe 250 bezrobotnych każdodziennie przy robotach publicznych.-

oooOoooOooooooo

16/65

z następujących powodów:

1/ ażeby pertraktacje toczyły się przy drzwiach otwartych,

2/ ażeby pozbawić możności nieodpowiedzialnych i niezabezpieczonych materjalnie wodzów partyjnych rozmyślnie przeinaczyć i w innem oświetleniu przedstawić treść pertraktacyj,

3/ byli robotnicy w danym wypadku nie są zwykłym audytorjum są oni najbardziej zainteresowani, gdy chodzi o ich życie i egzystencję.

4/ będąc obecnym, każdy z robotników ma możność udzielić wyjaśnienia w sprawach dotyczących jego osobiście.

Wyznaczyliśmy wspólnie dzień 14 b.m. dla rozmów. Ku naszemu zdziwieniu przedstawiciele robotników przyszli tylko z kilką kilku dobranych robotników, co było pogwałceniem naszego wyraźnego warunku.

Pragnąc poraz ostatni przed przyjęciem świeżych sił robotniczych dać możność b.robotnikom opamiętania się, wzywamy ich przedstawicieli dla wszczęcia z nami zerwanych pertraktacyj do dn.16 bm. włącznie, przyczem nieodzownym warunkiem jest udział większości b.robotników.

Całkowitą odpowiedzialność za następstwa będące ostatecznem pozbawieniem pracy i utrzymania b.robotników składamy z jednej strony tak na głodnych i pozbawionych pracy robotników jak z drugiej strony na ich sytych i usytuowanych materjalnie wodzów".

Fabryka zatrudnia około 200 robotników.-

oooooooooOoooooooooo

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI
Nr.BB.I-4054/30.T.
Dnia 22 listopada 1930 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.47.

V. Stan bezpieczeństwa publi go.

a/ Ważniejsze wydarzenia i przestępstwa.

Powiat Augustowski.

Dnia 13 bm.w wsi Wólka-Borguńska w gminie Wołkowiczowce został zastrzelony przez okno mieszkaniec tejże wsi Michał Rudelecki. Zabójcy dotychczas nie wykryto.-

Powiat Grodzieński.

Dnia 16 bm.w Grodnie Włodzimierz Kołowejko zranił śmiertelnie z rewolweru i nożem prostytutkę Bartosz Zinajdę, która zmarła w drodze do szpitala. Zabójcę aresztowano.-

Powiat Łomżyński.

Dnia 13 bm.w osadzie Sniadowo Krajewski Stanisław z zemsty strzelił przez okno do organisty Sopoćko w celu pozbawienia go życia, jednakże bezskutecznie. Krajewskiego zatrzymano i przekazano władzom sądowym.-

Powiat Ostrowski.

W nocy z dnia 16 na 17 bm.we wsi Zawisty-Nadbużne, gminy Zaręby-Kościelne dwaj nieznani sprawcy dokonali napadu rabunkowego na mieszkanie Karwackiej Anny i pod groźbą rewolwerów zabrali 4 złote, znalezione w szafie poczem zbiegli.-

Powiat Szczuczyński.

Ad punkt ten w sytuacyjnem sprawozdaniu tygodniowem Nr.46. Ustalono, że został zabity Pacholski Andrzej, kierownik placówki Straży Granicznej we wsi Ciemnoszyje. Sprawcy po zamordowaniu Pacholczyka zrabowali mu rewolwer Nr.311.kal.9, rower Nr. 1246120 firmy "Brenabor" i czarne buty chromowe z cholewami.-

65 66

Powiat Wys.-Mazowiecki. W nocy z dnia 20 na 21 bm. nieznani sprawcy dostali się do lokalu Banku Ludowego w Tykocinie, gdzie rozpruli za pomocą "raka" zewnętrzną ścianę kasy ogniotrwałej i włamali w niej trójkątny otwór wielkości 20 cm., poczem, prawdopodobnie spłoszeni, zbiegli, nie naruszając zawartości kasy w której znajdowały się gotówka 1821 zł., portfel z wekslami i papiery wartościowe.-

b/ Pożary.

W ubiegłym tygodniu zanotowano trzy pożary przypadkowe. Straty wyrządzone przez te pożary wynoszą około 7.000 zł.

c/ Wypadki samochodowe.

Miały miejsce dwa wypadki samochodowe, które nie pociągnęły za sobą ofiar w ludziach.-

d/ Drobne przestępstwa.

W ubiegłym tygodniu zanotowano wypadków:
1/ kradzieży z włamaniem - 4,
2/ " bez włamania - 2,
3/ oszustw - 1.-

e/ Ocena ogólna.

Stan bezpieczeństwa publicznego pod względem kryminalnym i politycznym we wszystkich powiatach Województwa był dobry.-

oooooooooooo---oooooooooo

12

WOJEWÓDA BIAŁOSTOCKI
Nr.BB.I-4054/30.T.
Dnia 22 listopada 1930 roku.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.47.

VI. Sprawy graniczne.

N e g a t y w n e.

00000oo0000

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI

r.BB.I-4054/30.T.

Dnia 22 listopada 1930r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.47.

VII. Szpiegostwo, dywersja, sabotaż.

N e g a t y v n e. -

oooo0oooo

oo0oo

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI
Nr.BB.I-4054/30.T.
Dnia 22 listopada 1930 r.

VIII. V A R I A.

N e g a t y w n e.-

---o---

67
68

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI

Nr.BB.I-4156/30.T.

Białystok, dnia 30 listopada 1930 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.48 za czas od dnia 23 do dnia 29 listopada 1930 roku.-

Do

T A J N E - P I L N E.

Ministerstwa Spraw Wewnętrznych

Pan Dyrektor Departamentu Politycznego

w Warszawie.

Przesyłam sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.48 za czas od dnia 23 do dnia 29 listopada 1930 roku.-

Za Wojewodę

/M.Sywka/

Naczelnik Wydziału Bezp.Publicznego

Odpisy otrzymują:

1/ Pan Wojewoda w Wilnie,
2/ " " w Nowogródku,
3/ " " w Brześciu n/Bugiem,
4/ " " w Warszawie,
5/ " " w Tarnopolu,
6/ " " w Stanisławowie,
7/ " " w Lublinie,
8/ " " w Łodzi,
9/ Pan Prokurator Sądu Apelacyjnego w Warszawie,
10/ " " " " w Wilnie,
11/ " " " Okręgowego w Białymstoku,
12/ " " " " w Grodnie,
13/ " " " " w Suwałkach,
14/ " " " " w Łomży,
15/ Samodzielny Referat Inform.DOK.I w Warszawie,
16/ " " " " IIIw Grodnie,
17/ " " " " IX w Brześciu n/B.,
18/ K.O.P."Brygada Grodno"
19/ Wszyscy Panowie Starostowie Powiatowi Województwa Białostockiego,
20/ Pan Starosta Grodzki w Białymstoku,
21/ Pan Naczelnik Urzędu Śledczego w miejscu.-

M.Z.

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI
Nr.KB.I-4156/30.T.
Białystok, dn.29 listopada 1930 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.48
za czas od dnia 23 do dnia 29 listopada 1930 r.

I. Sytuacja ogólna.

Wybory do Senatu, które miały na terenie województw Białostockiego przebieg spokojny, mniej interesowały elementy wywrotowe, niż wybory do Sejmu, o czem świadczy chociażby fakt, że w dniu wyborów zatrzymano zaledwie pięć osób za komunistyczną agitację wyborczą /w dniu wyborów do Sejmu - 22 osoby/. Ponadto w związku z wyborami do Senatu nie przeprowadzono żadnej akcji zewnętrznej w terenie. Oceniając pobieżnie zarówno udział elementów wywrotowych w akcji wyborczej do Sejmu i Senatu, jako też ich ogólny stosunek do wyborów /szczegóły zostaną uwzględnione w specjalnem sprawozdaniu/, należy podkreślić przedewszystkiem, że KC.KPP. i KPZB. dążyły do wykorzystania akcji wyborczej dla celów rozszerzenia nastrojów rewolucyjnych wśród dotkniętych kryzysem mas robotniczych i ludności białoruskiej. Dowodzą tego wydawnictwa wyborcze, a w szczególności odezwa p.t."Iść masą do wyborów z myślą o zbrojne powstanie". Przy ujęciu wyników wyborów /ilość uzyskanych głosów na ważne i unieważnione listy komunistyczne/ dla organizacyj komunistycznych w tej właśnie płaszczyźnie uwidacznia się znaczny spadek głosów komunistycznych w porównaniu z wyborami w roku 1928. Tłumaczyć to można tem, że na przestrzeni czasu od roku 1928 zahamowany został proces radykalizacji mas i ograniczone wpływy t.zw. szerokiej lewej opozycji. Ponadto brakło organizacjom komunistycznym takiego czynnika, działającego na ich korzyść w okresie wyborczym, jakim w roku 1928 w odniesieniu do Województwa Białostockiego był proces BWRHromady, i nastroje, zaostrzone dalszemi konsekwencjami unielegalnienia BWRHromady i NPCh

Po-za akcją wyborczą o charakterze antypaństwowym, zresztą bardzo nikłą, innych przejawów działalności komunistycznej w ubiegłym tygodniu nie dostrzeżono.

Ze źródeł konfidencjonalnych zostały uzyskane dalsze informacje dotyczące zamierzonej przez OK.KPZB. Białystok akcji, obliczonej na wywołanie strajków politycznych w białostockim okręgu przemysłowym nadchodzącym okresie silniejszego wzrostu bezrobocia w tym okręgu.

Na rynku pracy notowane były - pogarszanie się konjunktury dla przemysłu drzewnego, włókienniczego i garbarskiego, oraz związane z tem wzrost bezrobocia i akcja cennikowa, podejmowana ze strony przemysłowców.

Dotychczas do rewizji stawek zarobkowych przystąpili właściciele fabryk włókienniczych w Białymstoku w odniesieniu do przędzalni i tkalni zarobkowych, oraz właściciele garbarń w powiecie grodzieńskim.-

Liczba bezrobotnych w województwie wzrosła o 1.069.-

-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-

WOJEWÓDA BIAŁOSTOCKI
Nr.BB.I-4156/30.T.
Dnia 29 listopada 1930 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.48.

II. Ruch wywrotowy.

a/ Przejawy działalności elementów wywrotowych.

1/ Komunistyczna Partja Zachodniej Białorusi.

Powiat Augustowski. Do poszczególnych osób w powiecie nadsyłane są pocztą z Francji egzemplarze odezwy p.t.:"Robotnicza emigracja polska we Francji do robotników Polski, Ukrainy i Białejrusi"o Odpis odezwy w załączeniu.-

Białystok-Miasto. Uzyskano dalsze informacje, wskazujące, że OK.KPZB. Białystok czyni przygotowania do rozpoczęcia akcji wśród bezrobotnych w okresie silniejszego wzrostu bezrobocia.-

Powiat Grodzieński. W wyniku przeprowadzonych dochodzeń w dniu 12 b.m. zostali zatrzymani pod zarzutem szerzenia agitacji komunistycznej wśród ludności białoruskiej w gminie Gudziewicze i wywieszenia transparentu z hasłami antypaństwowemi dnia 7 b.m. około wsi Kuliki w gminie Mjsmonty-Wielkie Hhomko Eljasz, mieszkaniec wsi Gudziewicze i Januszko Dymitr, mieszkaniec wsi Latki, gmin Gudziewicze, czynni działacze KPZB. od marca 1928 roku. Obu zatrzymanych sędzia śledczy osadził w więzieniu.-

Dnia 13 b.m. zostali zatrzymani i dnia xxix następnego przekazani z materjałami oskarżenia sędziemu śledczemu mieszkańcy wsi Karaszewo w gminie Skidel Furman Bazyli, Kuźmicki Mikołaj, Kaśkiewicz Jan, syn Jana i Kaśkiewicz Jan, syn Ignacego pod zarzutem brania udziału w akcji wyborczej KPZB. Decyzją sędziego śledczego Furman Bazyli został osadzony w więzieniu, pozostali zaś zwolnieni pod dozór policji do czasu rozprawy sądowej.-

Powiat Wołkowyski. Dnia 21 b.m. przeprowadzono rewizję u Borgjusza Broboczyka, mieszkańca wsi Iwaszkiewicze i Kozła Bazylego, mieszkańca wsi Rościewicze w gminie Międzyrzecz, u których m.in. znaleziono egzemplarz odezwy Centralnego Komitetu Wyborczego "Zmahanje" p.t." Do robotników i włościan, oraz pracującego narodu Zachodniej Białorusi", podpisanej przez b.posłów Taraszkiewicza i Greckiego.-

2/ Komunistyczna Partja Polski.

Powiat Ostrowski. W Broku dnia 22 b.m. została zatrzymana pod zarzutem działalności antypaństwowej i przekazana władzom sądowym Lichtensztejn Dwejra, względem której władze sądowe zastosowały areszt bezwzględny jako środek zapobiegawczy .-

Powiat Szczuczyński. Do powiatu przemycana jest literatura propagandowa KC.KPP. z Prus Wschodnich pośrednio przez robotników sezonowych./odpisy i oryginały załączone/. Na specjalną uwagę zasługuje broszura p.t."Precz z terorem faszystowskim w Polsce w której podkreślono m.in., że "w Grodnie aresztowany został czołowy kandydat listy "Jedności Robotniczo-Chłopskiej", towarzysz Świstun". Świstun, zatrzymany pod zarzutem działalności antypaństwowej dnia 14 września b.r. i zwolniony przez władze sądowe do czasu rozprawy sądowej dopiero w listopadzie b.r., był czołowym kandydatem listy "Centrolewu" w okręgu grodzieńskim, odrzuconej przez przewodniczącego okręgowej komisji wyborczej ze względów formalnych.-

3/ P.P.S. Lewica.

Powiat Ostrołęcki. W stosunku do osadzonych w więzieniu we wrześniu b.r. pod zarzutem działalności antypaństwowej członków Komitetu Miejskiego PPS.Lewicy w Ostrołęce została zmieniona decyzja władz sądowych o tyle, że władze te zwolniły i oddały pod dozór policji

Jana Makowieckiego, Michała Chmielewskiego, Mordka Wisznię, Kazimierza Feroa i Abrama Ekielczyka, wobec czego w więzieniu pozostali nadal Józef Janczewski, Jan Szuba, Trojna Zysk, Aleksander Modzelewski i Antoni Opęchowski.-

b/ Wyroki sądowe

Sąd Okręgowy w Grodnie wyrokiem z dnia 24 b.m. uniewinnił oskarżonych z art.51 i 129 cz I. K.K. mieszkańców wsi Knozyce w gminie Lunna Bicmiasza Wincentego i Karpowicza Antoniego. Wymienieni byli aresztowani pod zarzutem wywieszenia transparentu komunistycznego przed pierwszym maja b.r.-

Tegoż dnia w Sądzie Okręgowym w Grodnie miała się odbyć rozprawa przeciwko Furmanowi Lejbie i innym mieszkańcom Krynek, oskarżonym z art 102 K.K. została jednakże odroczona wskutek nie stawienia się Furmana i Niemirowskiego. Ponieważ obaj oni pozostawali na wolności za kaucją, w wysokości 500 zł. każdy, przeto Sąd postanowił zmienić dotychczasowy środek zapobiegawczy względem nich na areszt bezwzględny i rozpisać za nimi listy gończe.-

Sąd Okręgowy w Białymstoku dnia 24 b.m. rozpatrywał sprawę z oskarżenia /z art.102 K.K./ Natchaus Rywy i Glaz Gywy, które iniewinnił. Podczas przewodu sądowego na wniosek oskarżającego Podprokuratora Sąd zarządził aresztowanie świadka obrony Kapłan Szyfry pod zarzutem krzywoprzysięstwa.

Tenże Sąd wyrokiem z dnia 28 b.m. skazał z art.102 K.K. na półtora roku więzienia Gryglasa Kazimierza, b.sekretarza OK.PPS.Lewicy Białystok, uniewinnił zaś współoskarżonego Gabryela Narewskiego, kierownika Komitetu PPS.Lewicy w Supraślu.-

-.-.-.-.-.-.-.-.-.-.-

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI
Nr.BB.I-4156/30.T.
Dnia 29 listopada 1930 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.48

III. Ruch zawodowy.

a/ Związki pracownicze.

W Białymstoku dnia 27 b.m. odbyło się zebranie członków Związku Niższych Funkcjonarjuszy Państwowych pod przewodnictwem Sobocińskiego Władysława. Omówiono sprawy organizacyjne, finansowe i ufundowanie sztandaru Związkowego

b/ Związki rzemieślnicze.

W Białymstoku dnia 24 b.m. na zebraniu sekcji robotników tkalni zarobkowych wyrażono zgodę na propozycję właścicieli fabryk włókienniczych co do obniżenia płac z 58 - 55 groszy do 53 - 50 groszy od tysiąca rzutów i postanowiono odstąpić jeden dzień w tygodniu pracy na rzecz bezrobotnych robotników tkalni i przędzalni zarobkowych, którzy nie pobierają zapomóg państwowych /120/.-

c/ B e z r o b o c i e .

Według danych z dnia 28 b.m. na terenie Województwa Białostockiego pozostawało w tym dniu bez pracy 6.447 osób, a mianowicie

P o w i a t .	Ilość.	Bezrobocie dn.21.XI.	Zmniejszenie	Wzrost	Pobiera zapomogi.
Augustowski	338	46	-	292	47
Białystok-Miasto	2.766	2.274	-	492	570
Białostocki	1.028	1.003	-	25	296
Grodzieński	1.317	1.193	-	124	243
Łomżyński	251	206	-	45	45
Bielski	317	342	25	-	210
Ostrowski	15	15	-	-	15
Ostrołęcki	260	145	-	115	91
Suwalski	22	22	-	-	18
Sokólski	30	30	-	-	28
Szczuczyński	60	60	-	-	49
Wołkowyski	43	42	-	1	43

W z r o s t : 1.069.

72

W Białymstoku wstrzymana została praca w pięciu fabrykach włókienniczych , zatrudniających około 360 robotników.

Bezrobocie w innych powiatach wzrosło wskutek zakończenia robót sezonowych.

Zatrudnienie bezrobotnych przy robotach publicznych, prowadzonych za pieniądze państwowe przez samorządy zmalało niemal do minimum z powodu braku kredytów na ten cel.-

-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-

8

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI

Nr.BB.I-4156/30.T.

Dnia 29 listopada 1930 roku.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.48.

IV. S t r a j k i .

Rozpoczęty w Białymstoku dnia 17 b.m. strajk 45 robotników odlewni żelaza Jowela Gotliba został zlikwidowany dnia 24 b.m. Strajkujący otrzymali częściową zapłatę zaległych zarobków i zapewnienie, że pozostałe zaległości będą im możliwie rychło uregulowane.-

-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI

Nr.BB.I-4156/30.T.

Dnia 29 listopada 1930 roku.

Informacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.48.73

484.

V. Stan bezpieczeństwa publicznego.

a/ Ważniejsze wydarzenia i przestępstwa kryminalne.

Powiat Augustowski.

W Augustowie dnia 19 b.m. mieszkaniec wsi Jeziorki w gminie Bargłów podczas doprowadzania go do aresztu przez posterunkowego Ambroziaka za zakłócenie spokoju publicznego stawił temuż posterunkowemu czynny opór i usiłował wyrwać mu bagnet. Sprawę przekazano władzom sądowym.

Białystok-Miasto.

W Białymstoku dnia 27 b.m. rzeźnik Pietroniuk Wacław w swoim sklepie masarskim usiłował uderzyć siekierą w głowę przybyłego do niego w sprawach służbowych urzędnika skarbowego, Henryka Krasowskiego. Sprawę skierowano do władz sądowych.-

Powiat Kolneński.

W Kolnie dnia 20 b.m. podczas jarmarku szeregowi P.P. usiłowali zatrzymać i doprowadzić do miejscowego aresztu będącego podówczas w stanie nietrzeźwym i bijącego przechodniów znanego awanturnika Franciszka Kowalewskiego. Zatrzymany Kowalewski stawił wspomnianym szeregowym czynny opór, wzywając równocześnie pomocy tłumu. Naskutek jego wezwań i podburzań tłum w liczbie około 500 osób przyjął groźną postawę wobec szeregowych P.P., obrzucił ich kamieniami i zażądał od nich zwolnienia Kowalewskiego. Dopiero wzmocnionym siłom policyjnym udało się odprowadzić Kowalewskiego do aresztu, zlikwidować zajście i aresztować pod zarzutem podżegania tłumu do ekscesu Kowalewską Stefanję, Kowalewską Aleksandrę, Czarneckiego Władysława, Huchałę Franciszka i Wagnera Czesława. Aresztowanych przekazało z materjałami oskarżenia władzom sądowym.-

We wsi Marcowo, gminy Mały-Płock w powiecie kolneńskim w czasie zabawy tanecznej Nowak Stanisław wystrzałem z rewolweru pozbawił życia Podsiadko Władysława, poczem zbiegł.

Powiat Ostrowski.

Dnia 24 b.m. dwuch nieujawnionych sprawców, uzbrojonych w rewolwery, usiłowało dokonać napadu rabunkowego na mieszkańca wsi Daniłowo, Gralika Józefa. Wskutek wszczętego przez Gralika alarmu napastnicy zbiegli, przyczem jeden z nich uderzył go rewolwerem w skroń i wystrzelił dwukrotnie nad jego głową. Pościg zarządzono -

Powiat Wołkowyski.

Dnia 25 b.m. na trakcie Piaski-Wołpa w lesie czterech uzbrojonych w rewolwery osobników napadło na przejeżdżających furmanką Łodzewskich Izaaka i Chaima oraz Stratę Juljana. Napastnicy zrabowali napadniętym 222 zł. gotówką poczem zbiegli.-

b/ P o ż a r y

W ubiegłym tygodniu miało miejsce 7 pożarów, z których jeden wskutek rozmyślnego podpalenia, pozostałe zaś - nieostrożnego obchodzenia się z ogniem. Pożary te wyrządziły szkody: 1/-30 465, 1- 26 000, 2- po 3.000 każdy i 3 - do 2.000 każdy. Ogólna suma strat, wyrządzonych przez te pożary, wynosi około 68.000 złotych.

Szczegóły: Dnia 26 b.m. we wsi Karbowo, gminy Mogienice w powiecie kolneńskim wskutek nieostrożnego obchodzenia się ogniem spłonęło 5 stodół z tegorocznymi zbiorami, chlew i narzędzia rolnicze. Straty wynoszą 30 465 złotych.

Dnia 23 b.m. o godzinie 17-ej we wsi Jacowlany, gminy Sokolany w powiecie sokólskim zostały podpalone stodoły Stanisława Nowika, przewodniczącego obwodowej komisji wyborczej Nr.36 i Józefa Szody, członka tejże komisji, mianowanego przez Starostę. Stodoła Nowika spłonęła doszczętnie, zaś szmaty, nasycone benzyną i podłożone pod stodołę Szody zostały wczas zauważone i uga-

szone. Podpalenia dokonano w tym czasie, kiedy Nowik i Szoda urzędowali w obwodowej komisji wyborczej. Obaj oni byli czynnymi działaczami BBWzR., wobec czego zachodzi uzasadnione przypuszczenie, że podpalenie ich stodół było aktem zemsty ze strony zwolenników listy Nr 7.-

c/ Wypadki samochodowe.

Zanotowano 5 drobnych wypadków samochodowych, które ofiar w ludziach za sobą nie pociągnęły.-

d/ Drobne przestępstwa.

W ubiegłym tygodniu zanotowano wypadków:

1/ kradzieży - 17.

2/ czynnego oporu władzy - 3.

3/ oszustw - 1

e/ Ocena ogólna.

Stan bezpieczeństwa publicznego, pod względem kryminalnym i politycznym we wszystkich powiatach Województwa był dobry.

-:-:-:-:-:-:-:-:-:-

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI
Nr.BB.I-4156/30.T.
Dnia 29 listopada 1930 roku.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.48

VI. Sprawy graniczne.

- N e g a t y w n e . -

-:-:-:-:-:-:-:-:-

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI
Nr.BB.I-4156/30.T.
Dnia 29 listopada 1930 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.48.

VII. Szpiegostwo, dywersja, sabotaż.

Powiat Białostocki.

Dnia 18 b.m. na 18 klm. linji kolejowej Białystok-Żednia, mieszkaniec wsi Pawły, gminy Narew w powiecie bielskim Martyniuk Józef włożył pomiędzy szyny hak żelazny, który mógł spowodować wykolejenie się pociągu. Hak ten usunięto przed nadejściem pociągu. Dochodzenie przeciwko Martyniukowi wdrożono.

-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-

14

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI
Nr.BB.I-4156/30.T.
Dnia 29 listopada 1930 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.48.

VIII. V A R I A.

Powiat Szczuczyński.

Dnia 19 b m w areszcie gminnym w Lachowie popełnił samobójstwo przez powieszenie się Binsztajn Fiszel-Mordcha, lat 26, wyznania mojżeszowego, pozbawiony obywatelstwa polskiego Binsztajn został dnia 18 b.m. zatrzymany przez placówkę straży granicznej Kiełcz-Kopki w chwili, gdy usiłował przekroczyć granicę z Polski do Prus Wschodnich.-

-:-:-:-:-:-:-:-:-:-

Odpis. 76

Teror wyborczy stanowi tylko cząstkę ogólnego teroru faszystowskiego, przy pomocy którego rząd faszystowski Piłsudskiego usiłuje złamać rewolucyjną walkę pracujących mas robotniczo-chłopskich w Polsce.

W chwili kiedy to piszemy, dowiadujemy się znów o aresztowaniu w Przemyślu /Ukr.Zach./ Dziesięciu towarzyszy których władze sądowe oskarżają o cały szereg "kradzieży z włamaniem" aby w ten sposób rzekomo zdobywać środki pieniężne dla Partji Komunistycznej.

Oczywiście władzom sądom zemsty klasowej chodzi tu tylko o to aby w ten sposób zdyskredytować i zohydzić w oczach mas rewolucyjnych bojowników o sprawę robotniczą, i aby towarzyszy tych sądzić nietylko jako komunistów, lecz również jako zwykłych złodziei.

Dowiadujemy się też o aresztowaniu kilkunastu robotników na Ukrainie Zach. podejżanych o zabójstwo prowokatora. Wszystkim tym towarzyszom tak samo jak Tow.Niebieskiemu, Sosnowcowi i Kaganowi, skazanym w Białej Podlaskiej grozi kara śmierci.

Międzynarodowy Proletarjat musi stanąć w obronie tych nowych ofiar teroru faszystowskiego i wyrwać ich z rąk oprawców tak samo jak wyrwał tow.Propera Jugenda i Hirsza z pod szubienicy we Lwowie.

Krwawy teror szalejący bez przerwy w Polsce obszarniczo kapitalistycznej od chwili jej powstania, wzmaga się jeszcze bardziej w związku z przeprowadzanymi wyborami do faszystowskiego sejmu i senatu.

Piłsudski kat rewolucyjnych robotników i chłopów polskich, ukraińskich, białoruskich, niemieckich, żydowskich i litewskich, wtrąca do przepełnionych więzień coraz to nowe zastępy bojowników o rewolucję socjalistyczną.

Każdy dzień przynosi nowe wiadomości o aresztowaniach i wyrokach, o biciu katowaniu aresztowanych, o rozpędzaniu demonstracyj bezrobotnych, o krwawym tłumieniu rewolucyjnych wystąpień chłopskich, o rozwięzywaniu i zamykaniu organizacyj kulturalnych i zawodowych robotni-

czych i chłopskich.

Według naszych niepełnych danych w ciągu ostatnich dwóch miesięcy aresztowano w Polsce /bez Ukrainy Zachodniej, gdzie areszty w związku z wystąpieniami chłopów ukraińskich miały jeszcze bardziej masowy charakter/ około 1500 osób.

W dziewietnastu wyrokach przeciw komunistom skazały sądy zemsty klasowej 67 osób na więzienie i katorgę, łącznie na 160 lat.

W Białej Podlaskiej sąd faszystowski skazał trzech rewolucyjnych robotników tow.Sosnowca, Kagana i Niebieskiego na śmierć przez powieszenie.

Nic jednak nie jest w stanie powstrzymać narastającej fali rewolucyjnej w Polsce. Swiadomi robotnicy i chłopi nie dają zastraszyć się ani więzieniem ani kulą, ani bagnetem ani stryczkiem. Co raz to szersze masy stają pod sztandary rewolucyjnych partyj robotniczych i chłopskich, nie dając odciągnąć się od walki ani przez teror faszystowski, ani przez obłudny frazes niby to "opozycyjny" partyj socjalfaszystowskich i ludowofaszystowskich, z PPS na czele.

W związku ze zbliżającemi się wyborami rewolucyjni robotnicy i chłopi przystępują do kampanji wyborczej pod sztandarami Antyfaszystowskiego Bloku Robotniczo-Chłopskiego.

WSZYSTKIE WYBORCZE LISTY PANSTWOWE ZGŁOSZONE PRZEZ ANTYFASZYSTOWSKI BLOK ROBOTNICZO-CHŁOPSKI, a więc lista Jedności Robotniczo-Chłopskiej, PPS-Lewicy, Zjednoczenie Lewicy Chłopskiej "Samopomoc", Białoruskiego Komitetu Wyborczego "Zmagania" oraz ukraińskiego "Selroba-Jedność" ZOSTAŁY PRZEZ GŁOWNA PANSTWOWA KOMISJE WYBORCZA U N I E W A Ż N I O N E!

Należy zaznaczyć przytem że w Głównej Komisji Wyborczej zasiada tylko dwóch faszystów piłsudczyków, resztę zaś jej członków stanowią "opozycyjni" endecy oraz zwolennicy CENTROLEWU z PEPESOWCAMI NA CZELE.

Kiedy chodzi o walkę przeciw rewolucyjnym robotnikom i chłopom, nie ma różnic pomiędzy zwolennikami Piłsudskiego a socjalfaszystami którzy

1677

swem obłudnem hasłem "precz z Piłsudskim" chcą tylko odciągnąć masy pracujące od istotnej walki rewolucyjnej o wyzwolenie społeczne i narodowe, o rząd robotniczo-chłopski, o obalenie panowania kapitalistów i obszarników, o rewolucje socjalistyczną w Polsce.

Listy państwowe zostały unieważnione pod pretekstem, że większość złożonych pod niemi podpisów była sfałszowana, albo nieczytelna, albo też podpisały je osoby, nie wciągnięte na listy wyborców. Ale listy wyborcze były tak właśnie sporządzone przez władze faszystowskie, że brakło na nich całego mnóstwa wyborców-robotników i chłopów.

W samym Krakowie naprzykład nie wciągnięto na listy wyborcze 15.000 osób.

A łatwo można sobie wyobrazić co działo się w małych miasteczkach i po wsiach, gdzie władze doskonale znają zapatrywanie każdego poszczególnego mieszkańca. Podejrzanych o "nieprawomyślność"nie wnoszono na listy wyborców.

Jeszcze przed unieważnieniem list państwowych policja nachodziła tych którzy złożyli podpisy pod listami, i pod groźbą represji żądała cofnięcia podpisów. Ale robotnicy i chłopi trzymali się mocno. Tak np.w Będzinie na 70 podpisanych dwuch tylko dało się sterroryzować i cofnęło podpisy.

A wszak każdy podpisujący wiedział, że kładąc podpis naraża się na więzienie i utratę pracy w fabryce czy na folwarku - i to w czasie masowego bezrobocia.

Okręgowe Komisje Wyborcze unieważniły następujące listy wyborcze Antyfaszystowskiego Bloku Robotniczo-Chłopskiego: w okręgu Krasnystaw Hrubieszów-Janów - lista Jedności Robotniczo-Chłopskiej. W okręgu Ostrów-Mazowiecki lista Jedności Robotniczo-Chłopskiej. W Kaliszu - lista "Samopomocy-Chłopskiej" w Krakowie - listy PPS-Lewicy i Jedności Robotniczo-Chłopskiej, w Grodnie - lista Jedności Robotniczo-Chłopskiej.

W Łucku i Kowlu /Ukraina Zachodnia/ aresztowano pełnomocników list-

"Selroba-Jedności" w chwili ich składania. W ten sposób zostało uniemożliwione złożenie list do Komisji wyborczej.

ARESZTOWANIA W ZWIĄZKU Z AKCJĄ WYBORCZĄ.

Dla jeszcze większego utrudnienia kampanji wyborczej Antyfaszystowskiego Bloku Robotniczo-Chłopskiego władze faszystowskie zaraz po rozwiązaniu sejmu aresztowały posłów rewolucyjnych robotników i chłopów, gdyż posłowie ci znani szerokim masom pracującym, mogli oddawać nieocenione zasługi w agitacji przedwyborczej. Do uwięzionych i skazanych już dawniej posłów tow.Baczyńskiego /górnik zagłębiowski/ Szpicberga /robotnik łódzki/ Żarskiego /posła Czerwonej Warszawy/ przybyli posłowie białoruscy tow.Gawryluk,Kryńczuk, Dworczanin,Flegont,Wołyniec; posłowie rewolucyjnych chłopów ukraińskich tow.Stecko i Seniuk oraz senator tow.Chimczyn, poseł komunistyczny na sejm śląski - tow.Wieczorek.

W Wysokiem-Mazowieckiem faszystowska policja Piłsudskiego aresztowała kandydatów do sejmu - tow.Łukaszyk,Kowalczyk,Grycuk,Przytycki i Sołoniecki.

W Tomaszowie Mazowieckim - tow.Mazurek i Weinberg. W Zagłębiu Dąbrowskim tow:Parzelski, kandydat "Samopomocy Chłopskiej. W Kowlu aresztowany został czołowy kandydat "Selroba-Jedności, były poseł do Sejmu, tow.Putko,w Białej Podlaskiej tow.Jonko i Domaszczuk,kandydaci "Samopomocy Chłopskiej" w Sosnowcu tow.Bereza - kandydat Jedności Robotniczo-Chłopskiej. Bereza został aresztowany pod pretekstem, że uchyla się od służby wojskowej i natychmiast odesłano go do pułku. Również w Sosnowcu policja aresztowała kandydata "Samopomocy Chłopskiej", Stan.Podraza,oskarżając go jednocześnie o działalność komunistyczną i o bandytyzm. W ten sposób rząd dyktatury faszystowskiej dąży do zdeskredytowania i zohydzić w oczach mas pracujących ich kandydatów rewolucyjnych.

W Grodnie aresztowany został czołowy kandydat listy "Jedności

78

Robotniczo-Chłopskiej, tow.Swistuna. Posatem aresztowani zostali za agitacje przedwyborcze na rzecz antyfaszystowskiego Bloku Robotniczo-Chłopskiego: w Poznaniu - 12 robotników, w Grodzisku 13 osób w tej liczbie 2 radnych miejskich, po wsiach powiatu Krasnostawskiego - 40 chłopów, w Zamojszczyźnie zaś 25 chłopów.

Na Białejrusi Zachodniej w powiecie Wołyńskim aresztowano 40 członków Towarzystwa szkoły Białoruskiej, w Wilnie zaś 15 członków tegoż Towarzystwa oraz cały zarząd białoruskiego Banku Spółdzielczego.

Na Wołyniu w powiecie lubomirskim i horochowskim aresztowanych zostało 27 chłopów za agitacje przedwyborczą na listy rewolucyjnych robotników i chł.

R O Z P Ę D Z A N I E W I E C Ó W I D E M O N S T R A C Y J

W ostatnim czasie odbywają się w Warszawie demostracje i wiece protestujące przeciw unieważnieniu państwowych list wyborczych, Antyfaszystowskiego Bloku Robotniczo-Chłopskiego. W niedziele dnia 19 października odbyły się dwa wiece - jeden na Placu Starynkiewicza, drugi na ulicy Pańskiej. W obu wypadkach policja gwałtem rozpędzała zgromadzonych, aresztując mówców i cały szereg demonstrujących robotników. W Krośnie na wiecu urządzonym przez Centralew z PPS na czele, tow. z PPS-Lewicy - mimo protestu socjalfaszystowskich przywódców - dorwali się do głosu i znaleźli wielki posłuch wśród zgromadzonych robotników. Organizatorzy wiecu bojąc się żeby rewolucyjni robotnicy nie opanowali zebrania, rozwiązali je. Zgromadzeni nie rozchodzili się jednak .w dalszym ciągu słuchali przemówień przedstawicieli Antyfaszystowskiego Bloku Robotniczo-Chłopskiego. Wówczas z pomocą socjalfaszystowskiej "opozycji" przyszła faszystowska policja Piłsudskiego, wkroczyła na dziedziniec kooperatywy gdzie wiec się odbywał, siłą i gwałtem rozpędziła z gromadzo-

nych i aresztowała robotnika miejscowej huty szklanej, tow.Langnera, który właśnie przemawiał.

Jeszcze raz okazało się że kiedy chodzi o walkę przeciw rewolucyjnym robotnikom i chłopom, niema różnic pomiędzy socjalfaszyzmem polska i międzynarodowa - milczy o tych gwałtach i aresztach, podnosząc jednocześnie niesłychany rwetes z powodu tego że Piłsudski aresztował niektórych przywódców PPS, aby jak sam powiedział - "nauczyć ich bardziej dyscypliny".-

O d p i s.

79 24

78

Robotnicza emigracja polska we Francji do robotników Polski, Ukrainy i Białejrusi

Do walki przeciw dyktaturze faszyzmu = o dyktaturę proletarjatu!

Towarzysze i Towarzyszki!

Głęboki kryzys ogarnął kapitalistyczny świat. Ze szczególną ostrością odczuwanie go wy, robotnicy i chłopi w Polsce.

We Francji mimo zapewnień rządu kryzys poczyna dawać się we znaki niemniej mocno. Coraz trudniej i u nas o pracę, coraz więcej robotników pracuje po 4=5 dni w tygodniu, coraz większe ogonki w poszukiwaniu pracy przed bramami fabryk. Racjonalizacja, kosztem wzmocnionego wyzysku robotników, szaleje. Rośnie bezustannie liczba nieszczęśliwych wypadków przy pracy. Zwiększa się drożyzna.

Odpowiednio do tego wzrasta niezadowolenie i radykalizacja, coraz to szerszych mas robotników i chłopów Francji.

Przed narastającemi wpływami rewolucji broni się burżuazja francuska metodami faszyzmu. Idą w ktą szczątki demokracji burżuazyjnej. Liczba więźniów politycznych nie sięgła jeszcze liczby więźniów krwawego Piłsudskiego: posłowie komunistycznej partji Francji muszą się jednak skrywać. Andrzej Marty siedzi za kratami skazany na 5 lat katorgi, tak jak siedzą wasi rewolucyjni posłowie Żarski, Baczyński, Szpicberg, Dworczanin, Gawryłuk, Wołyniec, Seniuk i senator Chimczyn.

Nie postawiła burżuazja szubienic w samej Francji, jak chciałby to uczynić, u was, Piłsudski. Ale za to dziesiątki głów ścina mściwy imperjalizm francuski we wszystkich kolonjach Francji, ze szczególną zawziętością niszcząc rewolucjonistów Indochin.

Imperjalizm francuski stoi obecnie na czele bloku antyfaszystowskiego, organizuje ten blok, posługując się swemi wasalami Piłsudskim w Polsce, Karolem w Rumunji, Aleksandrem w Jugosławji, Masarykiem w Czechosłowacji. Tylko co wypowiedział on wojnę gospodarczą Związkowi Sowietów, zabraniając wwozu sowieckich towarów do Francji. Gene-

22

neralny sztab francuski zbroi i kieruje zbrojeniami faszyzmu w Polsce. Z jego to rozporządzenia fabryki i huty Francji lejo armaty, budują okręty i aeroplany, za które, wy robotni y iechłopi Polski płacić będziecie swym potem, swą krwią.

W tej zbożnej pracy zbrojenia i pomocy faszyzmowi polskiemu socjaliści francuscy biorą czynny udział. Paul-Boncour socjalista - adwokat kontrewolucji - po swej ucieczce Piłsudskiemu rozpoczął swą działalność we Francji od wezwania do pomocy dla "przedstawicieli zachodniej cywilizacji na granicach wschodu i barbarzyństwa - żołnierzy Piłsudskiego" Socjalista Locquin jest przewodniczącym grupy parlamentarnej polsko-francuskiej obejmującej najczarniejszą reakcję.

Towarzysze i Towarzyszki!

W szeregach proletarjatu Francji walczących przeciw burżuazji jest nas polaków, ukraińców, białorusów i żydów z Polski blisko 700.000. Głód, nędza i bezrobocie wygnały nas z kraju. Faszyzm zaprzedał nas na kontrakty, którami przykuci jesteśmy do fabryki czy kopalni, jak niewolnicy. Płace nasze są niższe, niż robotników miejscowych. Nierzadko się zdarza, że sztygar, lub majster, lub poganiacz podniesie rękę na robotnika polskiego. Za strajk, za wstępowanie do rewolucyjnych związków zawodowych, za protestowanie przeciw biciu przy pracy - grozi nam wyrzucenie za granicę, grozi dalsza wędrówka i poniewierka.

Agenci Piłsudskiego - ambasada, konsulaty, "Opieki Polskie", stowarzyszenia faszystowskie i socjal-faszystowskie, subsydjowane przez rząd Polski, z pieniędzy, wyciśniętych z was na podatki - dbają dobrze o to byśmy czasem nie stali się rewolucjonistami, denuncjują co świadomszych, prześladują. Jeśli konsulaty faszystowskie i policja francuska "dbają" tak o nas to dlatego, że Piłsudski nie zapomina o nas na obczyźnie. Szykując wojnę, przeznacza i dla nas, emigrantów, miejsce w szeregach swej armji, chce nas przy pomocy francuskich żandarmów zmobilizować i wysłać do kraju, abyśmy broń, jaką burżuazja francuska da wam w ręce obrucili przeciw wam, gdy porwiecie się do

80 79

walki o obalenie faszyzmu, lub też przeciw robotnikom i chłopom Z.S.R. R., gdy faszyzm polski na rozkaz międzynarodowych imperjalistów ruszy na nową wyprawę Kijowską.

Ale bądźcie spokojni, Towarzysze, nie damy się użyć do walki przeciw rewolucji. Staniemy obok was w szeregach rewolucji, by obalić krwawą dyktaturę burżuazji.

Towarzysze i Towarzyszki!

Zamiast obiecywanego nam dobrobytu znaleźliśmy we Francji niewolę i kajdany w które zakuwa nas do spółki burżuazja francuska i faszyzm Piłsudskiego. To też w masowych strajkach górników, metalowców wspólnie z francuzami i nierzadko w pierwszych szeregach staje robotnik polski do walki o lepszy byt. Pozbawieni praw znajdujemy jedynego naszego obrońcę w komunistycznej partji Francji i w Rewolucyjnych Zjednoczonych Związkach Zawodowych /C.G.T.U./.

Choć zdala od kraju śledzimy z baczną uwagą za postępami walk jakie Wy, robotnicy i chłopi Polski - toczycie z faszyzmem i socjalfaszyzmem pod sztandarami bohaterskiej Komunistycznej Partji Polski o dyktaturę proletarjatu.

Towarzysze i Towarzyszki!

W imieniu polskiej, ukraińskiej, białoruskiej i żydowskiej rewolucyjnej emigracji we Francji, w imieniu rewolucyjnego obozu proletarjatu Francji, wzywamy was, robotnicy i chłopi Polski, Ukrainy i Białorusi Zachodniej do nieugiętej walki pod sztandarami Kompartji Polski o dyktaturę faszyzmu - o dyktaturę proletarjatu.

Jesteśmy głęboko przekonani, że nie dacie się zwieść złudnym pozorom kłótni w obozie faszyzmu polskiego i w toczącej się walce wyborczej póprzecie gromadnie Antyfaszystowski Blok Jedności Robotniczo-Chłopskiej.

Jesteśmy głęboko przekonani, iż zdajecie sobie dokładnie sprawę, że walka wyborcza jest tylko na drodze istotnej walki o obalenie faszyzmu - o wyzwolenie mas pracujących Polski z pod panowania kapitału, o samookreślenie aż do oderwania mas chłopskich i robotniczych Ukrai-

ny Zachodniej, Białorusi Zachodniej i Górnego Śląska!

Do tej istotnej walki - do walki na ulicach - gotujcie się energicznie.

My tutaj we Francji odpowiadamy na apel Komunistycznej Partji Polski o niesieniu Wam pomocy materjalnej i moralnej w waszej ciężkiej i ofiarnej walce. Wraz z Komunistyczną Partją Polski, na zasadzie naszych doświadczeń mówimy wam: "tylko obalenie dyktatury faszystowskiej i ustanowienie na jej rumowiskach dyktatury proletarjatu jak w Związku Radzieckim, mogą dać robotnikom i chłopom wolność, pracę, ziemię i chleb, a Ukrainie Zach. oraz Górnemu Śląskowi nieskrępowane prawo do stanowienia o sobie".

Precz z dyktaturą faszystowską! Precz z wodzami Centrolewu i innych - ukraińskich, białoruskich i żydowskich partji socjalfaszystowskich! Niech żyje Polska Republika Rad! Niech żyje dyktatura proletarjatu! Wywłaszczyć wyzyskiwaczy. Ziemi bez wykupu dla chłopów i robotników rolnych! Dla narodów podbitych - całkowite samookreślenie!

Otworzyć bramy więzienne dla więźniów politycznych! Wara od Zw. Socj.Rep.Radzieckich!

Niech żyje antyfaszystowski Blok Jedności Robotniczo-Chłopskiej w Polsce! Niech żyje Międzynarodówka Komunistyczna!

Podpisuje polska, ukraińska i żydowska Komunistycznej Partji Francji.

Komitety Międzyzwiązkowe polski, ukraiński i żydowski przy C.G.T.U. /Centrali Rewolucyjnych Związków Zawodowych/.

Centralne Podpisuje polska, żydowska i ukraińska Czerwonej Pomocy Międzynarodowej /M.O.P.R./

Związek Polskich Robotniczych Stowarzyszeń Kulturalno-Oświatowych we Francji.

Związek Obywateli Ukraińskich we Francji /S.U.G.U.F./.

Liga Kulturalna Robotników Żydowskich we Francji /Kulturliga/.

Paryż w październiku 1930 r.

Manifest ten należy włożyć do zamkniętej koperty i wysłać do rodziny lub do znajomych w Polsce.

Imprimerie de la Société Nouvelle d'Editions Franco-Slaves, 32, rue de Ménilmontant 32. PARIS /20e/.

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI

Białystok, dnia 6.grudnia 1930 roku

Nr.BB.I-4252/30.T.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.49 za czas od dnia 30 listopada do dnia 6 grudnia 1930 r.

T A J N E - P I L N E .

Do

Ministerstwa Spraw Wewnętrznych
Pan Dyrektor Departamentu Politycznego
w W a r s z a w i e.

Przesyłam sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.49 za czas od dnia 30 listopada do dnia 6 grudnia 1930 roku.-

Za Wojewodę:

/ M. S y s k a /
Naczelnik Wydziału Bezp.Publ.

Odpisy otrzymują:

1/ Pan Wojewoda w Wilnie,
2/ " " w Nowogródku,
3/ " " w Warszawie,
4/ " " w Brześciu nad Bugiem.
5/ " " w Tarnopolu,
6/ " " w Stanisławowie,
7/ " " w Lublinie,
8/ " " w Łodzi,
9/ Pan Prokurator Sądu Apelacyjnego w Warszawie,
10/ " " " " w Wilnie,
11/ " " " Okręgowego w Białymstoku,
12/ " " " " w Grodnie,
13/ " " " " w Łomży,
14/ " " " " w Suwałkach,
15/ Samodzielny Ref.Informac. DOK.I. w Warszawie,
16/ " " " DOK.IX. w Brześciu nad Bugiem,
17/ " " " DOK. III. w Warszawie,
18/ K.O.P. "Brygada Grodno",
19/ Wszyscy Panowie Starostowie Powiatowi Województwa Białostockiego,
20/ Pan Starosta Grodzki w Białymstoku,
21/ Pan Naczelnik Urzędu Śledczego w/m.

H.F.

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI

Nr.BB.I-4251/30.T.

Białystok, dnia 6.XII. 1930 roku.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.49 za czas od dn.30 listopada do dnia 6 grudnia 1930 roku.

I. Sytuacja ogólna.

W ubiegłym tygodniu działalność elementów wywrotowych dostrzegana była jedynie konfidencjonalnie. Z całego szeregu uzyskanych na tej drodze informacyj wynika, że KC.KPZB. zalecił organizacjom partyjnym przeprowadzenie masowej o nastawieniu rewolucyjnym akcji wśród bezrobotnych, która ma być łączona z t.zw.kampanją głodową i wystąpieniami ludności wiejskiej przeciwko ciężarom podatkowym, komasacji, serwitutom i t.p. Ciężar tej akcji przypaść ma na okres najbardziej silnego wzrostu bezrobocia, który w Województwie Białostockiem przypada na drugą połowę grudnia w białostockim okręgu przemysłowym i na pierwszą połowę stycznia w Łomży. Szczegółowe sprawozdanie co do traktowanej akcji i jej możliwości przeprowadzenia w terenie zostanie przesłane oddzielnie. W związku z będącym normalnem zjawiskiem w okresie miesięcy zimowych kryzysem w przemyśle garbarskim i ~~przemy~~ włókienniczym dostrzegano podejmowaną przez przemysłowców akcją cennikową, polegającą na obniżeniu płac zarobkowych robotników od 10 do 22%. Akcja ta prawdopodobnie nie spowoduje jakichkolwiek konfliktów w przemyśle.

Na rynku pracy notowane były pogarszanie się konjunktury dla przemysłu drzewnego, włókienniczego i garbarskiego i związany z tem wzrost bezrobocia. Liczba bezrobotnych w przeciągu tygodnia wzrosła z 6.447. do 7.030.

-:-:-:-:-:-:-:-

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI

Nr.BB.I-4251/30.T.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.49

Białystok, dnia 6 grudnia 1930 r.

II. Ruch wywrotowy.

1/ Komunistyczna Partja Zachodniej Białorusi.

Powiat Bielski. Dnia 30 ub.m. do Orli powrócił z więzienia po odbyciu kary za działalność wywrotową Aleksander Kuczyński, wybitny działacz komunistyczny.

Powiat Grodzieński. We wsi Baranowo w gminie Łasza dostrzeżono agitację elementów wywrotowych przeciwko lokonywanemu obecnie w tejże wsi scalaniu gruntów.-

2/ Komunistyczna Partja Polski.

Powiat Łomżyński. Dnia 30 ub.m. na kurytarzu gimnazjum koedukacyjnego dra Goldlusta w Łomży rozrzucono następujące wydawnictwa:" 11 egzemplarzy odezwy KC.KPP. p.t."Do robotników i chłopów całej Polski"; jeden egzemplarz odezwy KC.KPP. p.t."Iść masą do wyborów z myślą o zbrojnem powstaniu"i trzy egzemplarze wydawnictwa KC.KPP. p.t. "W sprawie samoobrony masowej - materjał do przedyskutowania na OK.KD. i komórkach".-

Wyroki sądowe.

W Sądzie Okręgowym w Białymstoku dnia 28 ub.m. toczyła się rozprawa przeciwko oskarżonym z art.102 cz.I.K.K. Ostrowieckiemu Aleksandrowi, Ostrowieckiemu Mikołajowi, Oziable Włodzimierzowi, Oziable Mikołajowi Bojce Janowi, Seredzie Aleksemu, Rutnikowi Władysławowi i Ziniewiczowi Pawłowi. Wyrokiem Sądu z dnia 29 ub.m.

83
83

Starosta Powiatowy zarządził wdrożenie dochodzeń.-

d/ B e z r o b o c i e .

Według danych z dnia 25 ub.m. na terenie Województwa Białostockiego pozostawało w tym dniu bez pracy 7.930 osób, a mianowicie:

P o w i a t :	Ilość.	Bezrobocie dn.28 ub.m	Zmniejszenie.	Wzrost.	Pobierz zapomo
Augustowski	338	338	-	-	47
Białystok-miasto	3.234	2.766	-	468	653
Białostocki	1.095	1.028	-	67	293
Grodzieński	1.263	1.317	54	-	238
Łomżyński	286	251	-	35	103
Bielski	317	317	-	-	209
Ostrowski	26	15	-	11	26
Ostrołęcki	260	260	-	-	90
Suwalski	28	22	-	6	19
Sokólski	30	30	-	-	28
Szczuczyński	60	60	-	-	49
Wołkowyski.	43	43	-	-	43
		W z r o s t :	583.		

W Białymstoku unieruchomione zostały 4 fabryki włókiennicze zatrudniające 212 robotników.

Akcja cennikowa.

Właściciele zakładów garbarskich w Krynkach, powiatu grodzieńskiego zaproponowali robotnikom wyrażenie zgody na obniżenie im zarobków o 22%. Starania lokalnego oddziału Związku Zawodowego Robotników Przemysłu Skórzanego o utrzymanie dotychczasowych płac nie dały rezultatu wskutek nieustępliwego stanowiska fabrykantów. Wspomniany oddział groził początkowo strajkiem, zaniechał jednakże gróźb z uwagi na to,

że przeciwko strajkowi wypowiedziała się większość zainteresowanych robotników. Wnioskować z tego można, że robotnicy zgodzą się na propozycję właścicieli garbarń.

----oooooOOOOOooooo----

Dnia 5 b.m. bezrobotni fabryki dykt Hasbacha w Białymstoku wysłali delegację do Wojewody w sprawie przedłużenia im okresu zasiłkowego, oraz interwencji u właściciela fabryki w kwestji wypłaty zaległych zarobków na podstawie orzeczenia Sądu Pracy. Delegację przyjął Wicewojewoda, który przyrzekł przychylnie potraktować jej prośby.

-:-:-:-:-:-:-:-

82
84

zostali uniewinnieni.

---oooo000oooo---

W ciągu tygodnia zostały zgrupowane materjały, dotyczące zamierzonej przez KC.KPZB. akcji wśród bezrobotnych. Nastawienie tej akcji ma iść w kierunku organizowania masowych strajków politycznych i bojowych wystąpień bezrobotnych. Według zaleceń KC.KPZB. traktowana akcja ma być ściśle związana z walkami mas włościańskich przeciwko podatkom i eksploatacji tych mas, oraz t.zw.kampanję głodową. Szczegóły w tej materji zostaną uwzględnione w oddzielnem opracowaniu.-

---

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI

Nr.BB.I-4251/30.T.

Dnia 6 grudnia 1930 roku.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.49

III. Ruch zawodowy.

a/ Klasowe Związki Zawodowe.

W Białymstoku dnia 4 b.m. odbyło się zebranie członków miejscowego oddziału Związku Zawodowego Robotników Fabryk Tytoniowych przy udziale delegata Centrali Związku Zdanowskiego Aleksandra Który zapoznał zebranych z pracami Centrali w sprawie poprawy bytu robotników fabryk tytoniowych. Na tenże zebraniu sprawy organizacyjne Związku referował Kapitułko Tomasz, sekretarz Okręgowej Rady Klasowych Związków Zawodowych/30/.

W Łomży dnia 30 ub.m. odbyło się zebranie robotników budowlanych i tartacznych w sprawach bezrobocia i ubezpieczenia na starość /40/.-

b/ Chrześcijańskie Związki Zawodowe.

W Białymstoku dnia 5 b.m. odbyło się walne zebranie członków oddziału Związku Chrześcijańskiego Dozorców Domowych pod przewodnictwem Wysockiego. Referował sprawy organizacyjne sekretarz Chrześcijańskich Związków Zawodowych Korbut Mikołaj, który wyraził żal, że wskutek wycofania przez Radę Naczelną Ch.D. z terenu białostoskiego b.posła Urbańskiego Franciszka, tenże Urbański nie wszedł do obecnego Sejmu. Po przemówieniu Korbuta wybrano do nowego zarządu oddziału Cylwika, Probota, Nowosada, Nowociuka, Mroza, Kisielewskiego i Zakrzewskiego /100/.-

c/ Związki rzemieślnicze.

Naskutek ujawnionych nadużyć w Stowarzyszeniu Rzemieślników Chrześcijan w Grajewie, popełnionych przez Zalca Stefana, b. kandydata na posła z listy Nr.4 w okręgu wyborczym łomżyńskim

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI

Nr.BB.I-4251/30.T.

Dnia 6 grudnia 1930 roku.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.49.

85

IV. S t r a j k i .

- N e g a t y w n e . -

8

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI
Nr.BB.I-4251/30.T.
Dnia 6 grudnia 1930 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.49.

V. Stan bezpieczeństwa publicznego.

a/ Napad rabunkowy i zabójstwa.

Powiat Kolneński. Dnia 1 b.m. pod Kolnem na szosie Kolno-Grajewo w odległości pół klm.od Kolna , na jadących furmanką Bronisława Skarczewskiego, kierownika szkoły powszechn w Lachowie, żonę jego Marję, oraz żonę Sekretarza gmin w Lachowie Wandę Kaczyńską napadło dwuch uzbrojonych w rewolwery bandytów, którzy po oddaniu do jadących serji strzałów zrabowali Skarczewskiemu 700 złotych, poczem zbiegli na wyprzągniętych z furmanki koniach w kierunku granicy niemieckiej. Strzałami bandytów zostały zabite na miejscu Marja Skarczewska i Wanda Kaczyńska, zaś ciężko ranny Bronisław Skarczewski. Zaalarmowana niezwłocznie Straż Graniczna natknęła się na bandytow i ostrzelała ich w odległości kilkuset metrów od granicy w okolicy wsi Sołdany, przyczem zabiła konia pod jednym z bandytów. Jadący na nim bandyta wskutek upadku doznał silnych obrażeń ciała, został jednakże przeciągnięty przez drugiego bandytę na terytorjum Niemiec i tam przez niego dobity. Trupa jego władze niemieckie oddały władzom polskim. Drugi z bandytów dotychczas nie został ujęty. Szczegóły w sprawie omawianego napadu podawane były Ministerstwu w sprawozdaniach doraźnych.

Powiat Wołkowyski. Dnia 6 b.m. do jadących ze Swisłoczy do Nadleśnictwa Zamojskiego w Pobójkach, gminy Porosów woźnego tegoż nadleśnictwa, Kusarowskiego Franciszka, oraz mieszkańców wsi Grydzki w gminie Swisłocz Groszko Piotr

85 86

Zagajnikach.
Lacha Aleksandra w gminie Porosów nieznani sprawcy oddali dwa strzały. Jedna z kul ugodziła Lacha Aleksandra, który niedojechawszy do Pobójek zmarł na drodze.-

b/ Ważniejsze wydarzenia i przestępstwa kryminalne.

Powiat Grodziński. Dnia 5 b.m. po powrocie z Ameryki został ujęty w Grodnie i przekazany władzom sądowym Michalski Michał, oskarżony o defraudację 62.000 złotych na szkodę Państwowej Fabryki Tytoniowej w Grodnie, popełnioną w dniu 1. września b.r.-

Powiat Wołkowyski. Dnia 1 b.m. w Jałówce gajowy lasów państwowych nadleśnictwa jałowskiego Grygor Aleksander wskutek nieostrożnego obchodzenia się z bronią zabił gajowego Howieńczyka Piotra.-

Powiat Łomżyński. Dnia 30 ub.m. we wsi Giełczynie w ogrodzie znaleziono zwłoki Ignacego Rakowskiego, urzędnika Spółdzielczej Kasy Przemysłowców Łomżyńskich i sekretarza Obozu Wielkiej Polski. Zachodzi przypuszczenie, że Rakowski, który w życiu prywatnem miał opinję człowieka marnotrawnego, popełnił samobójstwo, co jednakże nie wyklucza możliwości, że Rakowski został zastrzelony.

Powiat Wysoko-Maz. Dnia 2 b.m. w Sokołach awanturujący się w stanie nietrzeźwym Stanisław Pogorzelski ze wsi Ziemaki, gminy Kowalewszczyzna przewrócił na ziemię usiłującego zatrzymać go posterunkowego Jana Wąsika, a następnie usiłował zbiec. Ponieważ przygodny tłum uniemożliwiał posterunkowemu Wąsikowi zatrzymanie Pogorzelskiego, przeto posterunkowy Wąsik dwukrotnie wystrzelił z rewolweru wgórę i w ten sposób zdołał zatrzymać Pogorzelskiego.

c/ Wypadki samochodowe.

W ubiegłym tygodniu zanotowano 6 drobnych wypadków samochodowych, które ofiar w ludziach za sobą nie pociągnęły.

d/ P o ż a r y .

W ubiegłym tygodniu miało miejsce 11 pożarów, z których 1 wskutek rozmyślnego podpalenia, 5 z przyczyn narazie nieustalonych i 5 wskutek niestrożnego obchodzenia się z ogniem. Z pożarów tych wyrządziły szkody:

1/ dwa - do 5.000 każdy,
2/ dwa - od 5.000 do 10.000,
3/ cztery - od 10.000 do 15.000,
4/ jeden - 20.000,
5/ jeden - 25.000,
6/ jeden - 37.000.-

Wyszczególnione w punktach od 1/ do 5/ pożary przypadają na miesiąc listopad, zaś wskazany w punkcie 6/ na miesiąc grudzień.

Dnia 6 b.m. we wsi Widze, w gminie Swisłocz, powiatu wołkowyskiego spłonęły cztery domy, siedem stodół, 10 chór, tegoroczne zbiory, narzędzia rolnicze i sprzęty domowe. Straty wynoszą około 37.000 złotych. Przyczyna pożaru narazie nie ustalona.

e/ Drobne przestępstwa.

W ubiegłym tygodniu zanotowano wypadków:

1/ Kradzieży - 11,
2/ Czynnego oporu władzy - 2 ,
3/ Oszustw - 2,
4/ Dzieciobójstw - 2.

1186/87

f/ Ocena ogólna.

Stan bezpieczeństwa publicznego pod względem politycznym we wszystkich powiatach Województwa był dobry, pogorszył się natomiast nieznacznie pod względem kryminalnym w powiatach kolneńskim, wołkowyskim i łomżyńskim.-

-:-:-:-:-:-:-

12

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI
Nr.BB.I-4251/30.T.
Dnia 6 grudnia 1930 roku.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.49.

VI. Sprawy graniczne.

a/ P r z e m y t .

W Białymstoku dnia 28 ub.m. w komórce Sary Mines szeregowi Wydziału Śledczego znaleźli większą ilość koronek i manufaktury, przemyconych z Niemiec. Wartość przemytu obliczana jest na około 60.000 złotych. Przemyt wraz z materjałami dochodzenia odesłano do Urzędu Celnego w Grajewie.-

b/ Zamknięcie granicy .

Władze niemieckie corocznie w dniu 30 listopada urządzają w Prostkach wystawę drobiu, wykorzystywaną dla celów propagandowych w odniesieniu do ludności polskiej powiatu suwalsko-ńskiego. Ze względów zasadniczych Starosta Powiatowy w Grajewie odmówił wydania na ten dzień przepustek granicznych i otwarcia granicy pomimo nieoficjalnych próśb władz niemieckich.-

-:-:-:-:-:-:-:-

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI

Nr.BB.I-4251/30.T.

Dnia 6 grudnia 1930 roku.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.49 .

VII. Szpiegostwo, dywersja, sabotaż.

- Negatywne. -

-:-:-:-:-:-:-:-:-

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI
Nr.BB.I-4251/30.T.
Dnia 6 grudnia 1930 roku.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.49.

VIII. V A R I A.

Zwolnienie b.posła Łosia Dominika.

Dnia 26 listopada b.r. został zwolniony z więzienia za kaucją i powrócił do wsi Dobrzyniewo w powiecie białostockim b.poseł Dominik Łoś, skazany wyrokiem Sądu Powiatowego w Białymstoku w ubiegłym miesiącu na 4 miesiące więzienia za wystąpienia na wiecach.-

Handel żywym towarem.

Prokopczyk Bogumiła, zamieszkała w Grodnie powiadomiła policję, że córka jej Anna została wywieziona zagranicę przez handlarzy żywym towarem.-

Skazanie działacza politycznego.

Sąd Okręgowy w Łomży wyrokiem z dnia 25 ub.m. skazał na 10 miesięcy więzienia z art.129, 263 i 476 K.K. Romana Janowskiego, prezesa zarządu powiatowego PSL."Wyzwolenie" w Ostrowi-Mazowieckiej i b.kandydata na posła z listy "Centrolewu" w czwartym okręgu wyborczym.

8889

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI

Nr.BB.I-4373/30 T.

Białystok dnia 13 grudnia 1930 roku

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe za czas od dnia 7 do dnia 13 grudnia 1930 r. /Nr.50/.-

T A J N E - P I L N E !

Do

Ministerstwa Spraw Wewnętrznych
Pan Dyrektor Departamentu Politycznego
w Warszawie.

Przesyłam sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.50 za czas od dnia 7 do dnia 13 grudnia 1930 roku.-

W O J E W O D A :
wz. [illegible]

Odpisy otrzymują:

1/ Pan Wojewoda w Wilnie,
2/ " " w Nowogródku,
3/ " " w Warszawie,
4/ " " w Brześciu nad Bugiem,
5/ " " w Tarnopolu,
6/ " " w Stanisławowie,
7/ " " w Lublinie,
8/ " " w Łodzi,
9/ Pan Prokurator Sądu Apelacyjnego w Warszawie
10/ " " " " w Wilnie,
11/ " " " Okręgowego w Białymstoku,
12/ " " " " w Grodnie,
13/ " " " " w Suwałkach,
14/ " " " " w Łomży,
15/ Samodzielny Refe. Informac. DOK.III. w Grodnie,
" " " DOK. I. w Warszawie,
" " " DOK.IX. w Brześciu nad Bugiem.
16/ K.O.P. "Brygada Grodno",
17/ Wszyscy Panowie Starostowie Powiatowi Województwa Białostockiego,
20/ Pan Starosta Grodzki w Białymstoku,
21/ Pan Naczelnik Urzędu Śledczego w miejscu.-

H.F.

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI
Nr.BB I-4373/30 T.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.50.
za czas od dnia 7 do dnia 13 grudnia 1930 r.

Białystok, dnia 13 grudnia 1930 roku.

I. Sytuacja ogólna.

Tydzień ubiegły przeminął na terenie Województwa bez specjalnych wydarzeń. Przejawów zapowiedzianej na dzień 9 b.m. akcji komunistycznej w związku z otwarciem Sejmu i Senatu nie-dostrzeżono, obserwowane były natomiast przygotowania organizacyj komunistycznych do obchodu dnia 16 b.m. / 12-ta rocznica powstania KPP./ i styczniowej kampanji "Trzech L.", oraz poczynania tychże organizacyj w odniesieniu do kolejarzy /odezwa KC KPP z listopada b.r. p.t. "Towarzysze kolejarze"/ i bezrobotnych.-

W ruchu zawodowym na uwagę zasługują działalność Konfederacji Gospodarczych Związków Zawodowych, zwężająca wpływy Centralnej Komisji Związków Zawodowych i zabiegi wspólne PPS.CKW. i Centralnej Komisji Związków Zawodowych w kierunku ożywienia działalności klasowych związków zawodowych na całym terenie Województwa, a zwłaszcza w ośrodkach przemysłowych.-

Na rynku pracy notowane były pogarszanie się konjunktury dla przemysłu włókienniczego i garbarskiego i związany z tem wzrost bezrobocia. Liczba bezrobotnych w ciągu tygodnia wzrosła z 7.030 do 7 334.-

-:-:-:-:-:-:-:-:-

WOJEWÓDA BIAŁOSTOCKI
Nr.BB.I-4373/30.T.
Dnia 13 grudnia 1930 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.50.

II. Ruch wywrotowy.

1/ Komunistyczna Partja Zachodniej Białorusi.

Powiat Grodziński.

Dnia 2 b.m. organa bezpieczeństwa publicznego w Grodnie dokonały rewizji w lokalu Żydowskiej bibljoteki robotniczej przy ulicy Złotarskiej Nr.4., przyczem znalazły szereg wydawnictw komunistycznych w języku żydowskim, wydanych w Rosji Sowieckiej, oraz akta zlikwidowanej w roku 1925 za działalność antypaństwową żydowskiej spółdzielni spożywczej. W związku z rewizją ustalono, że wspomniana bibljoteka stanowiła organizacyjne oparcie dla KD KPZB. Grodno w jego akcji, zmierzającej do pozyskiwania dla KPZB. żydowskiej młodzieży robotniczej, a lokal bibljoteki był miejscem zbiórek członków rozwiązanego za działalność komunistyczną oddziału Związku Zawodowego Robotników Przemysłu Odzieżowego, którego staraniem bibljoteka została zorganizowana. W skład zarządu bibljoteki wchodzą wybitniejsi działacze KPZB. Powyższe okoliczności świadczą, że bibljoteka po zamknięciu spółdzielni spożywców przejęła na siebie i kontynuowała w dalszym ciągu jej działalność.

Pod adresem zamieszkałego we wsi Nowiki w gminie Ejsmonty-Wielkie Wiktora Bartoszewicza, została nadesłana pocz\4 odezwa Ogólno-Krajowego Europejskiego Komitetu Chłopskiego z października b.roku, wzywająca włościan do masowego udziału w akcji wyborczej. Wspomniany Bartoszewicz nie był dotychczas podejrzany o działalność antypaństwową, a znany jedynie jako sympatyk PSL"Wyzwolenie".-

91

2/ Komunistyczna Partja Polski

Powiat Łomżyński. Dnia 11 b.m. w Łomży w mieszkaniu Gosk Aleksandra podczas rewizji znaleziono 205 egzemplarzy odezwy KD.KPP.Łomża z datą 6 grudnia bież.roku p.t. "Do robotników i robotnic Łomży i okolic". W związku z tem zostali zatrzymani i przekazani z materjałami oskarżenia władzom sądowym dnia 12 b.m. Gosk Aleksander, Jaroszkiewicz Feliks , Jaroszkiewicz Jan.-

3/ Zjednoczenie Lewicy Chłopskiej "Samopomoc".

Powiat Łomżyński. Dnia 7 b.m. w osadzie Rutki w posesji Ludwika Zambrzyckiego znaleziono ukrytą pomiędzy chlewami paczkę odezw i wydawnictw wyborczych Zjednoczenia Lewicy Chłopskiej "Samopomoc" , Jedności Robotniczo-Chłopskiej i KPP.-

W y r o k i s ą d o w e .

Sąd Okręgowy w Białymstoku dnia 9 b.m. rozpatrywał sprawę przeciwko Kropiwnickiemu Piotrowi, oskarżonemu z art.129 cz II i VI K.K. Kropiwnicki został uniewinniony.-

Tenże Sąd dnia 9 b.m. odroczył sprawę przeciwko oskarżonemu z art.129 cz III K.K. Klepackiemu Władysławowi ze względu na niestawiennictwo świadka posła Dubois'a.-

Sąd Okręgowy w Grodnie wyrokiem dnia 4 b.m. skazał z art 102 K.K. na cztery lata ciężkiego więzienia z zaliczeniem aresztu prewencyjnego Samuela Berezańskiego, który do czasu rozprawy sądowej przebywał w więzieniu około dwuch lat.-

4

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI
Nr.BB.I-4373/30.T.
Dnia 13 grudnia 1930 roku.-

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.50.

III. Ruch zawodowy.

a/ Klasowe Związki Zawodowe.

W Białymstoku dnia 7 b.m. odbyła się konferencja Okręgowej Komisji Klasowych Związków Zawodowych przy udziale delegatów poszczególnych Związków Zawodowych, reprezentowanych w tej komisji i delegata Centralnej Komisji Związków Zawodowych Wąsika, który wygłosił dłuższy referat o sytuacji gospodarczej w kraju i w pracach organizacyjnych Centralnej Komisji Związków Zawodowych. Zaznaczył on m.in., że robotnicy muszą uświadomić sobie fakt klęski, jaką poniósł socjalizm w wyborach do Sejmu i Senatu i wyciągnąć z tego faktu należyte wnioski co do konieczności rozpoczęcia jak najenergiczniejszej pracy organizacyjnej na terenie związków zawodowych. Następnie w sprawach organizacyjnych przemawiali: sekretarz Kapitułko Tomasz i członkowie Okręgowej Komisji Goldman Asz i Bogdan, nawoływali uczestników konferencji do wciągania jak najszerszych mas robotniczych do Związków Zawodowych. Po ich przemówieniach uchwalono rezolucję następującej treści: "Konferencja okręgowa Związków Zawodowych w Białymstoku, odbyta dnia 7 grudnia 1930 roku stwierdza, że wobec zwycięstwa reakcji w wyborach i odebrania robotnikom dotychczasowych zdobyczy, najpotężniejszą ostoją klasy robotniczej jest jej organizacja, a w pierwszym rzędzie klasowy ruch zawodowy. Konferencja wzywa wszystkie zrzeszone oddziały, członków zarządu i mężów zaufania w fabrykach, oraz wszystkich zrzeszonych członków związków do podjęcia wytężonej akcji organizacyjnej pod hasłem "wszyscy do pracy organizacyjnej, wszyscy do organizacji, przez organizację do walki, do zwycięstwa"".-/70/.-

...ą swoją bezpar... Dotychcz... leżał ... 26 91

W związku z omawianą konferencją KD.KPZB.Białystok wydał odbitą na szapirografie odezwę p.t "Towarzysze robotnicy i chłopi " w językach polskim i żydowskim /odpis załączony/.-

W Grodnie dnia 3 b.m. odbyło się zebranie członków Związku Zawodowego Robotników Tytoniowych pod przewodnictwem prezesa Waismana i przy udziale delegata Centralnej Komisji Związków Zawodowych Zdanowskiego Antoniego, który w dłuższem przemówieniu stwierdzał, że PPS. wyszła z wyborów mocno osłabiona i, że wskutek tego nie będzie mogła należycie bronić interesów robotniczych, wobec czego działacze i członkowie PPS CKW. winni rozwinąć szeroką akcję na gruncie ruchu zawodowego. Dalej Zdanowicz oświadczył , że Centrala Związku stara się spoić Dyrekcję Monopolu Tytoniowego do wypłacenia robotnikom fabryk tytoniowych specjalnego zasiłku świątecznego.

PPS CKW i Centralna Komisja Związków Zawodowych powołały jako sekretarza Okręgowej Rady Klasowych Związków Zawodowych, OKR.PPS CKW. i oddziału Związku Pracowników Instytucji Użyteczności Publicznej w Grodnie Krasińskiego Kazimierza na miejsce Morawieckiego Longina, który wystąpił z PPS CKW. i pracuje na rzecz Konfederacji Związków Zawodowych Krasiński pozostaje pod śledztwem w związku z ujawnionemi nadużyciami, popełnionymi przez niego i b.skarbnika Abrama Królika w grodzieńskim Oddziale Związku Pracowników Instytucji Użyteczności Publicznej. -

W Łomży dnia 8 b.m. odbyło się zebranie członków Związku Zawodowego Robotników Budowlanych i Robotników Niefachowych . Po dyskusji postanowiono zgłosić przystąpienia do Konfederacji Gospodarczych Związków Zawodowych i utworzyć w Łomży oddział Związku Zawodowego Robotników Budowlanych i Niefachowych Konfederacji Gospodarczych Związków Zawodowych. Do zarządu oddziału zostali wybrani: Eriing Michał - prezes, Smolan Aleksander - skarbnik, Bałazy Jan, Gadomski Bolesław, Kałusz Aleksander i Hoffman Aleksander - członkowie, wszyscy b członkowie PPS.Lewicy, którzy od pewnego czasu manife-

stują swoją bezpartyjność i apolityczność.

Dotychczas oddział Związku Zawodowego Robotników Budowlanych należał do Centralnej Komisji Związków Zawodowych.-

b/ Centralne zrzeszenie związków zawodowych.

W Białymstoku dnia 6 b.m. odbyło się zebranie organizacyjne Związku Zawodowego Robotników Garbarskich pod przewodnictwem Rusiłowicza Władysława. Po przemówieniu Przytuły Józefa, sekretarza Okręgowej Rady Centralnego Zrzeszenia Związków Zawodowych w Białymstoku wyłoniono komisję organizacyjną Związku w składzie Bałdysz Czesław, Kuczyński Bolesław, Suchodolski Józefa Pianko Feliks, Michalski Tadeusz, Rusiłowicz Władysław, Kurcewicz Teofil, Grzybowski Stefan, Łaźnik Judel, Wilczyk Abram i Zwierzyński Michał /60/.-

c/ Konfederacja gospodarczych związków zawodowych.

wiat Białocki.

W Wasilkowie został utworzony dnia 4 b.m. oddział Konfederacji, do którego zarządu wybrano Adolfa Lebensztajna - prezes, Ludwika Bejtmana - viceprezes, Jana Sienkiewicza - skarbnik, Alfonsa Szulca - sekretarz oraz Jana Kruszewskiego, Bronisława Dakowicza, Czesława Deo, Kazimierza Chrenowicza i Bolesława Stanisławskiego - członkowie/80/.-

Oddział skupia b.członków enperowskiego Związku "Praca".

W Supraślu dnia 8 b.m. odbył się wiec robotniczy, zwołany przez sekretarza wojewódzkiego Konfederacji, Władysława Gałę. Omawiano sprawy organizacyjne i gospodarcze./1000/.

d/ B e z r o b o c i e .

Według danych z dnia 13 b.m. na terenie Województwa Białostockiego pozostawało w tym dniu bez pracy 7.334 osób, a mianowicie:

92 93

Powiat.	Ilość.	Bezrobocie dn. 6 b.m.	Zmniejszenie.	Wzrost.	Pobiera zapomogi
Augustowski	338	338	-	-	47
Białystok-miasto	3.250	3.234	-	16	916
Białostocki	1.121	1.095	-	26	287
Grodzieński	1.390	1.263	-	127	162
Łomżyński	318	286	-	32	126
Bielski	317	317	-	-	209
Ostrowski	216	26	-	190	216
Ostrołęcki	206	260	54	-	100
Suwalski	28	28	-	-	28
Sokólski	64	60	-	4	50
Szczuczyński	60	60	-	-	49
Wołkowyski	26	43	17	-	26

W z r o s t - 3 0 4 .

Białystok-miasto. Dnia 11 b.m. została przyjęta przez Wojewodę delegacja Okręgowej Rady Centralnego Zrzeszenia Związków Zawodowych w osobach Józefa Przytuły, Goskowca i Wilemczyka, która przedstawiła Wojewodzie sprawę pomocy bezrobotnym w okresie zimowym.-

Powiat Białostocki. W Gródku i Wasilkowie zostały unieruchomione trzy drobne fabryki włókiennicze, zatrudniające 94 robotników.-

Powiat Grodzieński. Fabryka dykty braci Braun w Grodnie wskutek braku drzewa do tarcia, którego dowóz utrudnia zły stan dróg, wymówiła z dniem 7 b.m. pracę 443 robotnikom z zastrzeżeniem, że wypowiedzenie zostanie cofnięte, jeżeli nastąpi dowóz drzewa.

-:-:-:-:-:-:-:-:-:-

8

WOJEWÓDA BIAŁOSTOCKI

Nr.BB.I-4373/30.T.

Dnia 13 grudnia 1930 roku.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.50.

IV. S t r a j k i

- N e g a t y w n e -

-:-:-:-:-:-:-:-:-

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI
Nr.BB.I-4373/30.T.
Dnia 13 grudnia 1930 roku.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.50.

V. Stan bezpieczeństwa publicznego.

a/ Ważniejsze wydarzenia i przestępstwa.

Powiat Ostrołęcki. W nocy z dnia 1 na 2 b.m. w areszcie gminnym w Myszyńcu powiesił się Franciszek Szmigiel, lat 22, robotnik ze wsi Klimki w gminie Nasiadki, aresztowany pod zarzutem popełnienia całego szeregu kradzieży.

Powiat Sokólski. Dnia 2 b.m. mieszkaniec wsi Sierbowce w gminie Sokolany Bulej Stefan został postrzelony w lewę ramię przez okno na tle zemsty osobistej. Sprawcę aresztowano i przekazano władzom sądowym.-

Powiat Augustowski. Dnia 10 b.m. we wsi Jaczniki w gminie Kurjanka znaleziono trupa mieszkanki tejże wsi Borodziuk Stefanji. Powodu śmierci Borodziuk narazie nie ustalono.-

Białystok-miasto. Dnia 12 b.m. o godzinie 14 minut 15 w Białymstoku w mieszkaniu swych rodziców wystrzelił do siebie z rewolweru w celu samobójczym Zieniewicz Bolesław, referent wojskowy Starostwa Powiatowego w Białymstoku w VIII. stopniu służbowym. Kula, wystrzelona z rewolweru systemu "Parabellum" w usta przebiła czaszkę.

W dniu 13 b.m. Zieniewicz żył jeszcze, jednak stan jego był beznadziejny. Przyczyną targnięcia się Zieniewicza na życie były nadużycia służbowe jak dotychczas ustalono sięgające w sumie 5.000 złotych.

b/ P o ż a r y .

Dnia 10 b.m. w majątku Długopol, gminy Kołpa w powiecie grodzieńskim spłonął dwór /pałac/ z całym urządzeniem. Straty wynoszą około 100.000 złotych. Przyczyna pożaru nie została narazie ustalona.

Pozatem miały miejsce cztery pożary przypadkowe, które wyrządziły straty na ogólną sumę około 12 tysięcy złotych.

c/ Wypadki samochodowe.

Zanotowano na terenie województwa w ubiegłym tygodniu 5 wypadków samochodowych, które za sobą ofiar w ludziach nie pociągnęły.-

d/ Ocena ogólna.

Stan bezpieczeństwa publicznego we wszystkich powiatach Województwa zarówno pod względem politycznym, jako też kryminalnym był dobry.-

-:-:-:-:-:-:-:-:-

94/95

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI
Nr.3B.I-4373/30.T.
Dnia 13 grudnia 1930 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.50.

VI. Sprawy graniczne.

- N e g a t y w n e . -

-:-:-:-:-:-:-:-

12

WOJEWÓDA BIAŁOSTOCKI

Nr.BB.I-4373/30.T.

Dnia 13 grudnia 1930 roku.-

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.50.

VII. Szpiegostwo, dywersja, sabotaż.

- N e g a t y w n e . -

-:-:-:-:-:-:-:-:-

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI
Nr.BB.I-4373/30.T.
Dnia 13 grudnia 1930 roku.-

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.50.

VIII. V A R I A.

Powiat Ostrowski.

Sąd Powiatowy w Ostrowi-Mazowieckiej wyrokiem z dnia 9 b.m. skazał z art.262 i 532 cz.III.K.K. na sześć miesięcy więzienia Romana Janowskiego, prezesa Zarządu Powiatowego PSL."Wyzwolenie" w Ostrowi-Mazowieckiej i b. kandydata na posła z listy "Centrolewu" w czwartym okręgu wyborczym. Decyzją tegoż Sądu Janowski, który przebywał dotychczas na wolności za kaucją 1000 złotych, pobraną przez Sąd Okręgowy w Łomży /którego wyrokiem Janowski dnia 25 listopada b.r. został skazany na 10 miesięcy więzienia/ został osadzony w więzieniu do czasu złożenia kaucji w wysokości 1000 złotych.-

Powiat Bielski.

Sąd Powiatowy w Bielsku-Podlaskim wyrokiem z dnia 9 b.m. skazał na 14 dni więzienia z art.154 K.K. Pietruczuka Mikołaja, czynnego w okresie wyborczym działacza PPS.CKW

-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-

14

Odpis!

Proletarjusze wszystkich krajów łączcie się!

KOMUNISTYCZNA PARTJA POLSKI.

/Sekcja Międzynarodówki Komunistycznej/

TOWARZYSZE KOLEJARZE!

W swym ataku na klasę robotniczą rząd faszystowski uderzył i na kolejarski odcinek frontu proletarjackiego.

Wraz z setkami tysięcy robotników fabrycznych i rolnych, dziesiątki tysięcy kolejarzy zostały oddane na pastwę bezrobocia

Tylko w ciągu 1930 r poszło za bramę, za zgodą socjal-faszystów ZZK. i ZKP. 40.000 kolejarzy. Niskie płace kolejarskie obniżone jeszcze zostały na skutek nie stosowania mnożnej o prawie 50 proc 8-godzinny do minimum urlopy wypoczynkowe. Mordercza racjonalizacja święci na kolejach swoje tryumfy. Wydajność pracy przy tej samej obsadzie wzrosła na kolejach przeszło o 100 do 300 proc. Pragmatyka służbowa narzucona przez faszyzm i jego socjalistycznych fagasów pozostawia daleko w tyle dawne pragmatyki carskie, militaryzuje kolejarzy i oddaje ich na łup samowoli kacyków administracji kolejowej. Kursy mobilizacyjne, oddziały przysposobienia wojskowego, straże kolejowe - wszystko to ma na celu stworzenie mocnego oparcia dla białej armji Piłsudskiego, szykującej się do napadu na ZSRR.-

TOWARZYSZE KOLEJARZE!

Dążąc do faszyzacji ruchu zawodowego, Rząd domaga się kontroli nad dochodami i wydatkami związków kolejarskich, grożąc w razie oporu represjami w postaci umowy automatycznego ściągania składek związkowych przy wypłacie. Kontrola nad związkami kolejarskimi oznacza dalsze sprzęganie się przywódców związkowych z faszyzmem. Kolejarze w swych zbliżających się walkach odczują na własnej skórze tę spółpracę.

Socjalfaszyści z ZZK. i ZKP., udają, że bronią praw kolejarskich przed nowym zamachem faszystowskim - w rzeczywistości - ci zawodowi zdrajcy interesów robotniczych dopomagają rządowi w dalszej faszyzacji ruchu kolejarskiego.-

TOWARZYSZE KOLEJARZE!

Zamach faszystowski odbywa się w warunkach coraz to pogłębiającego się kryzysu gospodarczego. Na tle rozpaczliwej sytuacji ekonomicznej zaostrza się kryzys faszyzmu. Rozkład obozu faszystowskiego staje się faktem. Jednym z etapów sporu między sanacją i Centrolewem o metody trzymania w karbach klasy robotniczej, o metody ratowania Polski, wyzyskiwaczy i ciemiężców, jest rozwiązanie sejmu, rozpisanie nowych wyborów, aresztowania wśród posłów Centrolewu i Endecji.-

TOWARZYSZE KOLEJARZE!

Mimo pozorów walki spór faszyzmu Centrolewowego z faszyzmem sanacyjnym to kłótnia w rodzinie, wobec wspólnego wroga - klasy robotniczej, wobec wzrastającej rewolucyjnej aktywności proletarjatu. Krwawe Kierniki Witosy i Daszyńscy pogodzą się z "Wieszatelem" Piłsudskim.-

Walcząc z rewolucyjną awangradą proletarjacką - z komunizmem, Centrolew i sanacja znajdują wspólny język. Aresztowanie posłów komunistycznych tt. Zarskiego, Baczyńskiego i innych odbyły się przy oklaskach faszystów z PPS, prawicy z woli wodza Centrolewu Daszyńskiego.-

Płomień rewolucyjny na Ukrainie Zachodniej zalewany krwią robotników i chłopów przez zjednoczony obóz faszystowski obejmujący Sanację, Centrolew i Endecję. Listy wyborcze bloku antyfaszystowskiego robotniczo-chłopskiego zostały unieważnione głosami Centrolewu i Sanacji.-

TOWARZYSZE KOLEJARZE!

Przeciwko atakom faszyzmu, przeciwko bezrobociu, redukcjom, racjonalizacji, białemu terorowi, faszyzacji związków występują do walki masy robotnicze i chłopskie, wzrasta bojowa, rewolucyjna aktywność proletarjatu miast i wsi.

Kolejarze nie pozostaną w tyle. Próba narzucenia faszystowskiej kontroli związkom kolejarskim spotka się z jednolitym frontem walki wszystkich kolejarzy.-

Na zebraniach kół, na naradówkach protestujcie przeciwko nowemu zamachowi faszystowskiemu na uwiązki. Domagajcie się, by składki związkowe zbierane były przez mężów zaufania kolejarzy. Żądajcie zwołania Nadzwyczajnego Walnego Zjazdu ZZK., na którego porządku dziennym znaleść się winna sprawa pragmatyki służbowej, podwyżki płac, obrony przeciwko racjonalizacji, walki o 7-mio godzinny dzień pracy, z którego korzystają kolejarze w ZSRR.

By skutecznie walkę o żądania kolejarskie poprowadzić, twórzcie komitety akcji, wybierane przez wszystkich kolejarzy bez różnicy poglądów i przynależności związkowej. W szeregach Lewicy Związkowej prowadźcie bój o ludzkie warunki pracy i płacy -

TOWARZYSZE KOLEJARZE!

KPP. wzywa Was do nieugiętej walki wraz z całym proletarjatem Polski o obalenie dyktatury faszystowskiej. Kampanja wyborcza niech stanie się rewolucyjną demonstracją całego proletarjatu Polski, Białorusi i Ukrainy Zachodniej - przeciwko faszyzmowi i jego Centrolewowym pachołkom, przeciwko faszyzacji związków zawodowych, przeciw wojnie z ZSRR., przeciwko białemu terorowi przeciw karnym ekspedycjom na Ukrainie Zachodniej, o uwolnienie rewolucyjnych bojowników robotniczo-chłopskich. Przeciwko redukcjom, obniżkom płac, racjonalizacji, pragmatyce służbowej kolejarzy o 7-mio godzinny dzień roboczy, o podwyżkę płac, o pełne zabezpieczenie bezrobotnych, o ziemię dla chłopów bez wykupu, o samookreślenie narodów podbitych, aż do odrewania o Polską Republikę Rad!.-

Komitet Centralny
Komunistycznej Partji Polski.

Listopad 1930 r.

16

Odpis.

O K Ó L N I K Nr.13.

DO WSZYSTKICH KOMITETOW WYBORCZYCH, OKR, GOWYCH, POWIATOWYCH, GMINNYCH I WIOSKOWYCH Z.L.CH. "SAMOPOMOC"!
DO WSZYSTKICH NASZYCH CZŁONKOW, DZIAŁACZY I SYMPATYKOW!

T o w a r z y s z e!

Pamiętamy wszyscy, jak to kilka tygodni temu wysłużony lokaj pański obecny wódz Centrolewu, Daszyński wystosował do prezydenta supliki-cje z prośbą o "czystość wyborów". Jednocześnie inny pachołek faszyzmu, Malinowski z Wyzwolenia pisał, że chłopi mogą kartką rządy zdobyć Łudzili w ten sposób chłopów i robotników nadziejami, aby odwrócić uwagę chłopów i robotników od walki z burżuazją ich na czekanie na nowy sejm i sprawiedliwość burżuazyjną. To też my wskazaliśmy od początku na to, że jest to kłamstwo że zarówno Centrolew jak i sanacja, endecji itp. mają wspólny cel, a celem tym jest walka z rewolucyjnym ruchem chłopsko- robotniczym - z którym jedni i drudzy walczą, każdy na swój sposób. Mówiliśmy, że faszyzm po to robi wybory, aby zcementować obóz burżuazyjny do walki z chłopami i robotnikami. I mówiliśmy prawdę.

Sami na własne oczy widzicie, jak sanacja więzieniem, bagnetem, pałą, bojówkarską, a Centrolew znów obietnicami, kłamstwem odwodzi masy od walki z burżuazją i wmawia w masy, że spółka brzuchatych Witosowych kułaków ze starym zdrajcą Daszyńskim, w cichym sojuszu z czarną reakcją endecką, - to "jednolity front robotniczo-chłopski" i że ta spółka - chłopów i robotników broni i wyzwoli.

Nie pomógł jednak gwałt i teror faszyzmu, nie pomogły oszustwa lokaji burżuazyjnych z Centrolewu. Wynik wyborów przeprowadzonych przez faszyzm pod znakiem więzienia, bagnetu i pały, przy silnej demagogji i oszustwach Centrolewu, wykazał mimo wszystko wzrost głosów rzuconych na listy antyfaszystowskie tak, nawet w tych okręgach, gdzie bojowe organizacje nie istnieją!

Na ważne czy nie ważne listy Bloku Rewolucyjnego, padły tysiące.- głosów robotników i chłopów, którzy w ten sposób zamanifestowali swoją gotowość do walki z burżuazją i faszyzmem o rząd Chłopsko-Robotniczy.

Wynik głosowania postawił przed oczy burżuazji groźną potęgę obozu rewolucyjnego, ale burżuazja nie chce, aby o jego sile wiedziały te masy chłopskie i robotnicze, które są jeszcze obałamucone przez Centrolewowych oszustów i nie wiedzą jeszcze gdzie iść, nie znają własnej siły i nie mają jeszcze do własnych sił zaufania, bo ugoda przez tyle lat wmawiała im i wmawia, by wierzyli tylko w mocne pyski obłudnych wodzów z "Centrolewu".

To też cała prasa burżuazji i jej agentów, - od "Gazety Polskiej" do "opozycyjnego" "Robotnika", - trąbiąc o swoim rzekomym zwycięstwie i żrąc się o mandaty, nic nie wspomina o tem, ile głosów padło na rewolucyjne listy ważne, czy nie ważne, ile tysięcy świadomych chłopów i robotników wtrącono na czas wyborów do więzienia, ile było konfiskat pism rewolucyjnych, ile bicia i gwałtów wobec chłopów i robotników, - którzy wypowiedzieli się za walką aż do zwycięstwa!

Dlatego też, abyśmy mogli ocenić pracę dokonaną przez organizację w czasie wyborów, abyśmy dokładnie ocenić mogli wzrost naszych sił i na podstawie zebranych dotychczas doświadczeń i wyników, ustalić dalszy plan pracy organizacyjnej i walki - musimy przeprowadzić obszerną i dokładną akcję sprawozdawczą, do której wzywamy wszystkie Komitety Wyb. naszych członków i sympatyków i wogóle wszystkich chłopów i robotników, którzy w akcji wyborczej brali udział i mogą udzielić informacji.

W najkrótszym czasie należy nadsyłać na adres Ferdynand Tkaczów, Warszawa, ul. Ciepła 14 m.4 - szczegółowe sprawozdanie i korespondencje, informujące o przebiegu akcji wyborczej i wyniku wyborów. według załączonych wskazówek:

1. Ile powstało u Was Komitetów Wyborczych, - Okręgowych, Powiatowych, Gminnych, Wiejskich, gdzie one powstały - to znaczy w jakiej miejscowości. Kto wchodzi w skład /ilość osób, do jak i należeli partji/. Ile założono Trójek Wyborczych i gdzie, ilu ludzi agitowało za naszą listą. Ile i jakie kolportowaliście odezwy, ile rozdaliście numerków, co robiły w obrębie swoich wiosek Komitety i nasi działacze, czy obejmowali robotą dalsze wsie /czy współpracowali z innemi Komitetami, czy porozumiewali się z Komitetami Powiatowemi/.
2. Ile było naszych wieców, zebrań, konferencji, ile było osób obecnych i kto przemawiał, co mówił, co na to mówli słuchacze, jak przyjęli rezolucje, gdzie się odbyły te zebrania, wiece, narady?
3. Wiece, zebrania Be-Be i ugody. Ilość obecnych, przebieg, jak odnosili się do ich agitacji chłopi, kto z naszych zabierał głos, jak został przyjęty przez słuchaczy, jak się wiec skończył?
4. Kto został aresztowany, wśród jakich okoliczności, czy zatrzymany dotąd, czy policja biła? Ile zrobiono w Waszej okolicy rewizji, kiedy, gdzie, u kogo i w jakiej porze? /czy w nocy/. Czy pisano kary policyjne, czy odbierano numerki, czy aresztowano kandydatów i mężów zaufania, czy wydalono ich z lokali Komisji Wyborczej, przy ilu Komisjach Obwodowych byli nasi mężowie zaufania i czy byli przy obliczaniu głosów?
5. Jak odbiło się w masach wyborczych unieważnienie naszych list i teror, jakie wyniki dała akcja za głosowaniem na unieważnione nasze listy?
6. Jak odbywał się kolportaż numerków i literatury, jakie były kolportowane odezwy, ulotki, afisze, gazety? Ile sztuk przypuszczalnie dostaliście odezw, gazet i t.p. /Mowa o wydawnictwach naszych/.
7. Jakie wyniki dała zbiórka na fundusz wyborczy? /Ogólna suma, gdzie przysłane, ile zużyto w okręgu/.
8. Ogólne spostrzeżenia co do ilości /o ile można podajcie ile było w całym powiecie/. Ile padło na listę Centrolewu? Jakie braki organizacyjne i agitacyjne były w naszej akcji wyborczej, jakie ogólne wrażenie wywołał wynik wyborów? Co mówią chłopi o wyniku wyborów?

W zrozumieniu znaczenia, jakie posiada dla naszej organizacji ocena akcji wyborczej na podstawie dokładnych danych, wzywamy wszystkie nasze organizacje, działaczy, członków i sympatyków do masowego nadsyłania sprawozdań w jaknajkrótszym czasie.

Lublin, listopad 1930 r.

ZARZĄD GŁÓWNY
Zjednoczonej Lewicy Chłopskiej
"S a m o p o m o c".

m.p.

Zjednoczenie Lewicy Chłopskiej
Zarząd Główny
" S a m o p o m o c "

Proletarjusze wszystkich krajów, łączcie się!

Komunistyczna Partja Polski. Komunistyczna Partja Zachodniej Białorusi.

Sekcja Międzynarodówki Komunistycznej.

Walki przeciw faszyzmowi i socjal-faszyzmowi.

Towarzysze robotnicy i robotnice! Na niedzielę zwołać socjal-faszyści okręgową konferencję wszystkich związków zawodowych. Na tej konferencji powiększą oni swą "rewolucyjną" demagogję. Będą oni także mówili o dyktaturze Piłsudskiego, ale ani słowem nie wspomną o tem, że głosowali za głodowym i wojennym budżetem, który w całości na barkach klasy robotniczej i uciśnionego chłopstwa. Socjal-faszyści opowiedzą wam bajkę o terorze, który faszystowska dyktatura stosuje względem "opozycji" "Centrolewu", ale nie wspomną o straszliwych ciosach nad rewolucyjnemi robotnikami w defenzywie. Towarzysze robotnicy i robotnice! Położenie robotników w całej polsce, jak i w Białymstoku jest straszliwe. Armja głodujących zastraszająco wzrasta, codzień wyrzuca się włókienniczych robotników na bruk, fabryki dyktu stanęły, inne gałęzie przemysłu nie-czynne. Położenie klasy robotniczej jest katastrofalne, a socjal-faszyści mówią wam, że musicie wybawić burżuazję z kryzysu. Stosują w Rządzie, w Sejmie i w Radach Miejskich za podatkami, które wyssają ostatnią kroplę krwi, robotnikom, ubogim chłopom, nie pozwalają żadnych starań, aby was zorganizować do walki o polepszenie bytu., socjal-faszyści starają się wszelkiemi siłami dojść do tego by was niedopuścić do walki przeciw faszystowskiej dyktaturze. Towarzysze robotnicy! "Walka" która się toczy między faszyzmem a socjal-faszyzmem nie jest niczem więcej jak tarciem wewnętrznem w obozie faszystowskim. Są to tarcia o sposobach jak ratować burżuazję od zagłady. Fabrykanci robią z robotnikami co chcą. A robotnicy są rozbici, ponieważ socjal-faszyści prowadzą robotę tylko w interesie fabrykantów. Kaci klasy robotniczej prowadzą już konszachty o "międzynarodowy" Związek Robotników Włókienniczych. Ich "Międzynarodówka" będzie polegała jedynie na tem, że socjal-faszysta Fejgin "Bundu", będzie się całował z prowokatorem Bogdanem i wspólnie będą oni sprzedawali interesy klasy robotniczej. Do wyborów "Bund" nie szedł razem z PPS., ponieważ chciał pokazać robotnikom żydowskim, że jest on więcej rewolucyjnym od PPS., a teraz po wyborach sciskają się znowu. Socjal-faszyści podjęli ogromny harmider przeciw Związkowi Radzieckiemu. Wszystkie fakty, na które partja komunistyczna wskazywała, jako na świadectwo tego, że burżuazja przygotowuje wojnę przeciwko Związkowi Radzieckiemu, okazują się obecnie na procesie kontrrewolucjonistów prawdziwemi. Socjal-faszyści zamknęli gęby i ani jednem słowem nie wspominają, co zostało wykryty na procesie kontrrewolucji w Związku Radzieckim. Towarzysze robotnicy! na konferencji nie będzie się wybierać posłów, tylko socjal-faszyści będą ich mianowali, jakto czynię w Rządzie i krzyczeli, że demokracja w niebezpieczeństwie. Nie dajcie się oszukać, zwołajcie masówki, zebranie; wybierzcie rewolucyjnych delegatów robotniczych, którzy będą was organizować do walki przeciw obniżaniu płac robotników, przeciw łamaniu 8-godz.dnia pracy, za 7-godzinny dzień pracy. Przybądźcie na konferencję, wypowiedzcie walkę faszystom i socjal-faszystom i organizujcie się w jednolity międzynarodowy Związek Zawodowy Pracowników Włókienniczych, wzmacniajcie prof-opozycję w socjal faszystowskich związkach, do czego nawołuje was lewicowa prof - opozycja. Do walki przeciw bezrobociu, do walki przeciw przygotowaniom zbrojnego napadu na ZSRR. Precz z dyktatura faszystowska niech żyje polska republika radziecka. Za prawo samookreślenia się aż do oderwania i przyłączenia się Zachodniej Białorusi do białorusi radzieckiej. Niech żyje KomPartja Zach. Białorusi, jedyna organizacja bojowa wszystkich robotników Zach. Białorusi. Biał. MK. Kom.P.

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI

Nr.BB.I-4462/30.T.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.51. za czas od dnia 14 do dnia 20 grudnia 1930 r.

Białystok, dnia 20. grudnia 1930 roku

T A J N E - P I L N E !

Do

Ministerstwa Spraw Wewnętrznych
Pan Dyrektor Departamentu Politycznego
w W a r s z a w i e.

Przesyłam sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.51 za czas od dnia 14 do dnia 20 grudnia 1930 roku.-

Za Wojewodę:

/ M. S y s k a /
Naczelnik Wydziału Bezp.Publ.

Odpisy otrzymują:

1/ Pan Wojewoda w Wilnie,
" " w Nowogródku
" " w Brześciu nad Bugiem,
" " w Warszawie,
" " w Tarnopolu,
" " w Stanisławowie,
" " w Lublinie,
" " w Łodzi.
Pan Prokurator Sądu Apelacyjnego w Warszawie,
" " " " w Wilnie,
" " " Okręgowego w Białymstoku,
" " " " w Grodnie,
" " " " w Łomży,
" " " " w Suwałkach,
Sam.Ref.Informac. DOK III w Grodnie,
" " " DOK IX w Brześciu nad Bugiem,
" " " DOK I w Warszawie,
K.O.P. "Bragyda Grodno",
Wszyscy Panowie Starostowie Powiatowi Województwa Białostockiego,
Pan Starosta Grodzki w Białymstoku,
Pan Naczelnik Urzędu Śledczego w/m.

H.F.

99/100

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI
Nr.BB.I-4462/30.T.
Białystok, dnia 20 grudnia 1930 r

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.51
za czas od dnia 14 do dnia 20 grudnia 1930r.

I. Sytuacja ogólna.

Tydzień ubiegły specjalnych wydarzeń z dziedziny ruchu wywrotowego nie przyniósł. Nieliczne i nieznaczne przejawy zewnętrznej działalności elementów wywrotowych nosiły charakter sporadycznych wypadków, które w niczem nie zaważyły na stanie bezpieczeństwa publicznego. Zupełnie spokojnie przeminął dzień 16 grudnia, na który przypadły obchód dwunastej rocznicy powstania K.P.P./K.P.R.P./ i akcja protestacyjna P.P.S. Lewicy w związku z procesem sosnowieckim P.P.S. Lewicy w Sądzie Apelacyjnym w Warszawie. Konfidencjonalnie dostrzegane były poczynania organizacyjne K.C.K.P.Z.B. w partyjnych okręgach białostockim i grodzieńskim, zabiegi Komitetów Dzielnicowych K.P.ZB. w Białymstoku i Grodnie, oraz Komitetu Dzielnicowego K.P.P. w Łomży w kierunku organizowanie lewicy związkowej. Szczegóły tych zabiegów, dostrzegone zwłaszcza w Białymstoku potwierdzają dopatrywania, że K.P.Z.B. przestała liczyć poważniej na P.P.S. Lewicę nawet w ośrodkach przemysłowych. Świadczyć może o tem także fakt, że w Łomży, gdzie w latach poprzednich ciężar akcji wśród bezrobotnych w okresie zimowym podejmowała P.P.S. Lewica, obecnie akcję tę prowadzi K.P.P. bez maskowania się i oglądania na P.P.S. Lewicę.

Uzyskane w ciągu tygodnia informacje co do organizowania styczniowej kampanji "Trzech L" wskazują, że kampanji tej Komitety Centralne K.P.P. i K.P.Z.B. nadają duże znaczenie z uwagi na podkreślenie przez V Zjazd K.P.P. konieczności szerzenia wśród mas robotniczych i włościańskich kultu dla Lenina i leninizmu.

W ruchu zawodowym dominowało zainteresowanie się poszczególnych organizacyj zawodowych sprawami bezrobotnych. Na uwagę zasługuje w tym względzie stanowisko klasowych związków zawodowych z Centralnej Komisji Klasowych związków zawodowych, które, jak już dziś sądzić można, będą

się starały wykorzystać okres zimowy dla "rozszerzenia i organizacyjnego ujęcia" nastrojów przeciwrządowych wśród robotników w ważniejszych ośrodkach przemysłowych. Na rynku pracy zaznaczył się gwałtowniejszy wzrost bezrobocia. Wzrost ten, obejmujący w pierwszym rzędzie robotników sezonowych, przygotowanych każdorocznie na brak pracy w miesiącach zimowych i robotników przemysłu włókienniczego, którzy również w tych miesiącach każdorocznie przeżywają bezrobocie jako zjawisko normalne - wyraża się za ubiegły tydzień cyfrą -1100. Jest on w zasadzie o 50% niższy niż w przedostatnim tygodniu 1929 roku.

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI
Nr.BB.I-4462/30.T.
Dnia 20 grudnia 1930 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.51. 102/101

II. Ruch wywrotowy.

1/ Komunistyczna Partja Zachodniej Białorusi.

Białystok-Miasto.

Dnia 12 b.m. w Białymstoku zostali zatrzymani, a dnia następnego przekazani z materjałami oskarżenia władzom sądowym Włodzimierz Stankiewicz, sekretarz OK.KZMZB.Białystok i Jakób Gulko: sekretarz Komitetu Rejonowego KPZB. w Białowieży. Szczegóły w tej sprawie zostały uwzględnione w sprawozdaniu do Ministerstwa Nr.BB. II-4404/30.T. z dnia 15 b.m.-

Powiat Białostocki.

Dnia 16 b.m. Goniądzu przeprowadzono rewizję u poszlakowanych o należenie do organizacji komunistycznej Trochimowskiego Lejzora, Kuleskiego Mojżesza, Tukiela Mojżesza i Treszczańskiego Dawida, u których znaleziono różną korespondencję w żargonie. Korespondencję tę zakwestjonowano do przejrzenia .-

Powiat Grodzieński.

W związku z zamierzaniami elementów wywrotowych na dzień 16 b.m. w Grodnie zostały przeprowadzone rewizje u działaczy komunistycznych Jelina Abrama, Epsztejn Gitli, Chackielewicza Chackiela, Orłowicza Porucha, Feld Laufer-Mery, Koszewnika Judela i Skulczyka Dawida, u których znaleziono różnego rodzaju listy, książki i broszury treści antypaństwowej.-

Dnia 18 b.m. w Grodnie przy zbiegu ulic Bonifraterskiej i Bankowej znaleziono zwinięte w rolkę różne wydawnictwa komunistyczne, a wśród nich kartkę z napisem w języku rosyjskim " Proszę niezwłocznie osobiście doręczyć ten statut dla tow. Anastazji Charczenko i dowiedzieć się, jaki jest jej pseudonim, gdyż jest on bardzo potrzebny dla konspiracji, przecież

tak dłużej być nie może. Za KM. Fienia-Grodno".-

2/ Komunistyczna Partja Polski.

Powiat Łomżyński. Dnia 18 b.m. w Zambrowie na przewodach telefonicznych wywieszono transparent z napisem w języku polskim: "Cześć pamięci Lenina, Liebknechta i Róży Luksemburg. Precz z rządem faszystowskim, precz z uciskiem nadorowym na Ukrainie Zachodniej KZM.".-

3/ Zjednoczenie Lewicy Chłopskiej "Samopomoc".

Powiat Łomżyński. Dnia 14 b.m. na kilku domach w Zambrowie nalepiono egzemplarze wydanej w listopadzie roku bież. ulotki Europejskiego Komitetu Chłopskiego w Berlinie.-

Powiat Grodzieński. W ostatnich dniach pod adresem b.prenumeratorów "Samopomocy Chłopskiej" nadsyłany jest z Krakowa tygodnik "Chłopskie Życie".

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI

Nr.BB.I-4462/30.T.

Dnia 20 grudnia 1930 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.51.

III. Ruch zawpdowy.

a/ Klasowe Związki zawodowe.

W Białymstoku dnia 18 b.m. pod przewodnictwem Antoniego Jagłowskiego odbyło się zebranie członków oddziału Związku Zawodowego Robotników Budowlanych, na którem sekretarz Okręgowej Komisji Klasowych Związków Zawodowych, Kapitułko Tomasz oskarżał rządy pomajowy o wyrządzenie klasie robotniczej olbrzymich szkód, spowodowanie zubożenia mas robotniczych, zwiększenie bezrobocia i.t.p. i w konsekwencji tych oskarżeń podkreślał konieczność organizowania się robotników w klasowych związkach zawodowych dla obrony swych najistotniejszych interesów. Na wniosek tegoż Kapitułki wybrano delegację w składzie Kołosowskiego Ignacego, Kalinowskiego Ignacego, Prusa Michała, Dryla Eugenjusza, Kołomińskiego Henryka, Koleśnikowa Michała, Ostapczuka Józefa i Klepackiego Franciszka, której zlecono interwenjowanie u odpowiednich władz w sprawie wyjednania zasiłków państwowych dla bezrobotnych robotników sezonowych./100/

b/Centralne Zrzeszenie Klasowych Związków Zawodowych.

W Białymstoku dnia 19 b.m. odbyło się organizacyjne zebranie Związku Robotników Przemysłu Garbarskiego. Referat wygłosił prezes Okręgowej Rady Centralnego Zrzeszenia, Józef Przytuła, który wskazał na całkowity brak zainteresowania się warunkami bytowania i pracy garbarzy ze strony istniejącego już od lat kilku w Białymstoku enpeerowskiego Związku Garbarzy. /25/

Tegoż dnia Zarząd wspomnianej Rady złożył Wojewodzie memorjał, zawierający prośbę o wyjednanie u Pana Ministra Pracy i Opieki Społecznej przyznania bezrobotnym robotnikom sezonowym prawa do otrzymywania zasiłków z państwowego Funduszu bezrobocia na zasadach ogólnych.

./.

c/ Bezrobocie.

Według danych z dnia 19 b.m. na terenie Województwa Białostockiego pozostawało w tym dniu bez pracy 8434 osób, a mianowicie:

Powiat:	Ilość:	Bezrobocie dnia 13 b.m.	Zmniejsze nie.	Wzrost	Pobiera zą pomogi.
Augustowski:	338	338	-	-	47
Białystmk Miasto:	4026	3250	-	776	1170.
Białostocki:	1177	1121	-	56	292.
Grodzieński:	1535	1390	-	145	180.
Łomżyński:	343	318	-	25	162.
Bielski:	317	317	-	-	208.
Ostrowski:	267	216	-	51	267.
Ostrołęcki:	213	206	-	7	106.
Suwalski:	62	28	-	34	48.
Sokólski:	64	64	-	-	52.
Szczuczyński:	68	60	-	8	31.
Wołkowyski:	24	26	2	-	24.

Wzrost - 1100.

Białystok Miasto. W ciągu tygodnia została wstrzymana praca w pięciu fabrykach włókienniczych, zatrudniających ponad 400 robotników jedna fabryka przemysłu metalurgicznego, zatrudniająca 60 robotników i 7 drobnych zakładów przemysłowych zatrudniających około 200 robotników, uruchomiona zaś fabryka dykt braci Maliniak i Libermana, zatrudniająca 120 robotników. Pozatem bez pracy pozostało około 150 robotników sezonowych.

7

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI. Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr. 51.

Nr.BB.I.-4462/30.T

Dnia 20 grudnia 1930 r.

102
103

IV. Strajki.

W związku z trwającym od dwuch miesięcy zatargiem pomiędzy oddziałem Związku Zawodowego Robotników Przymsłu Garbarskiego i właścicielami garbarń w Krynkach, powiatu grodzieńskiego o obniżenie płac robotniczych o 25% 38 robotników w dniu 17 b.m. porzuciło pracę i wezwało innych do rozpoczęcia strajku. Dotychczas strajk nie rozszerzył się, gdyż nie ma on widoków powodzenia z uwagi na przeżywany dość ostry kryzys przez przemysł garbarski, szczególnie pracujący na rynek wewnętrzny.

WOJEWODA BIAŁOSTECKI. Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.51.

Nr.PB.I 4462/30.T

Dnia 20 grudnia 1930 r.

V Stan bezpieczeństwa publicznego.

a/Ważniejsze wydarzenia i przestępstwa.

Powiat Wołkowyski. Dnia 17 b.m. o godzinie 16-ej pomiędzy stacjami kolejowemi Wołkowysk-Centralny i Wołkowysk -miasto na przejeździe przez drogę Białystok -Baranowicze pociąg pasażerski t.zw."przewozówka",kursujący pomiędzy wspomnianemi stacjami, najechał na autobus pasażerski linji miejskiej, prowadzony przez kierowcę Włodzimierza Radomskiego, a należący do przedsiębiorcy Jurewicza.Autobus został uderzony przez lokomotywę w momencie, kiedy przednią częścią mijał już tor kolejowy. Lokomotywa uderzyła w tylną część karoserji samochodu,zaczepiła się o nią i pociągnęła samochod po torze na przestrzeni około 12 matrów, a następnie odrzucił go na ochraniającą tor barjerę, gdzie uległ kompletnemu rozbiciu.Z pośród 18 pasażerów autobusu dziewięciu zostało ciężko rannych a reszta odniosła lżejsze obrażenia. Ciężko ranni zostali:Piotr Żuk,sekretarz Sądu Okręgowego w Grodnie,Jakób Klejner,kupiec z Wirzbnika, Piotr Płuciennik, konduktor autobusu,Natalja Wybranowska, żona urzędnika Związku Ziemian w Wołkowysku,Zofja Lasota, żona ogrodnika w Wołkowysku,Chaja-Bejla Trojańska,mieszkanka Wołkowyska,Estera Tajnsztejn z Białegostoku,Teresa Koryszewska, żona urzędnika kolejowego i Marja Kuczerenko z Wołkowyska, z których Piotr Żuk zmarł w szpitalu w Wilnie, dokąd wraz z innymi został tego samego dnia odwieziony specjalnym pociągie Jak wynika z przeprowadzonych dotychczas dochodzeń,winę w tym wypadku ponoszą w głównej mierze władze kolejowe, gdyż lokomotywa "przewozówki" jechała bez światła, aczkolwiek był już zmrok i przejazd, na którym nastąpiła katastrofa, naogół

1049
103

bardzo ruchliwy nie był zaopatrzony w rampę, ani też w inny sposób, wykluczający możliwość podobnej katastrofy.

Naskutek polecenia władz prokuratorskich zostali aresztowani kierowca autobusu oraz mechanik Stanisław Walewski, który prowadził lokomotywę "przewozówki" i jego pomocnik.

Szczegółowe sprawozdanie z wyników dochodzeń zostanie przesłane Ministerstwu oddzielnie.

Powiat Grodzieński. Dnia 14b.m. we wsi Starzyna w gminie Jeziory umysłowo chory Ejsmont Bronisław, lat 43 po sprzeczce z żoną zabił siekierą półtoraroczne dziecko i zranił ciężko w głowę ośmioletnią córkę. Ejsmonta aresztowano.

b/Wypadki samochodowe.

W ubiegłym tygodniu zanotowano sześć wypadków samochodowych, które nie pociągnęły za sobą ofiar w ludziach.

c/Wypadki i przestępstwa mniejszej wagi:

W ubiegłym tygodniu zanotowano wypadków:

Fałszerstw - 2.
Kradzieży bez włamania - 8.
Oporu władzy - 3.
Dzieciobójstw - 2.

d/ Pożary.

Na terenie Województwa miało miejsce 10 pożarów , w tem 4- wskutek zbrodniczego podpalenia dla uzyskania stawki ebezpieczeniowej,4 - nieostrożnego obchodzenia się z ogniem i 2 z przyczyn narazie nieustalonych.Pożary te wyrządziły straty - 3 -do 2000 każdy,1 -5 tysięcy,1 - 7 tysięcy,2 -do 10 tysięcy każdy, 1 -12 tysięcy, 1 -16 tysięcy i 1 -50 tysięcy złotych.

Ogólna suma strat wynosi około 114 tysięcy złotych.
Dnia 13 b.m. we wsi Podbołocie, gminy Krzemienica w powiecie wołkowyskim wskutek nieostrożnego obchodzenia się z ogniem spłonęło 8 domów mieszkalnych, stodoła i 6 chlewów. Straty wynoszą około 50 tysięcy złotych.

e/ Ocena ogólna.

Stan bezpieczeństwa publicznego pod względem politycznym we wszystkich powiatach Województwa zmianom nie uległ, zaś pod względem kryminalnym poprawił się w powiatach bielskim i łomżyńskim. Ogólnie biorąc, stan bezpieczeństwa publicznego był dobry.

OJEWODA BIAŁOSTOCKI.

.BB.I-4462/30.T.

ia 20 grudnia 1930 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr. 51.

104
105

VI. Sprawy graniczne.

a/Przemyt.

Powiat Suwalski. Dnia 13 b.m.posterunek P.P. w Puńsku zatrzymał powracających z Litwy mieszkańców wsi Kompocie w gminie Sejwy Jana Czarnieckiego i Kazimierza Kalinowskiego,którzy usiłowali przemycić do Polski 2 kg. sacharyny, 31 kg. cukru,chusteczki jedwabne, scyzoryki i zapalniczki. Ponadto w domu wstrzymanych znaleziono podczas rewizji 42 k kg. liści tytoniowych, przemyconych z Litwy. Sprawę przekazano władzom celnym.

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI.

Nr.BB.I-4462/30.T.

Dnia 20 grudnia 1930 r.

Sytuacyjne sprawozdanie sytuacyjne Nr. 51.

VII. Szpiegostwo, dywersja, sabotaż.

Dnia 10 b.m. Sąd Okręgowy w Grodnie na sesji wyjazdowej w Wołkowysku rozpatrywał sprawę sprawę oskarżonego o szpiegostwe na rzecz Litwy Antoniego Dziski, mieszkańca wsi Rusaliszki, gminy i powiatu święciańskiego i skazał go na 6 lat ciężkiego więzienia.

Antoni Dzisko był aresztowany dnia 28 stycznia b.r. na stacji kolejowej w Wołkowysku z obciążającym go materjałem szpiegowskim.

13

OJEWODA BIAŁOSTOCKI.

r.BB.I-4462/30.T

nia 20 grudnia 1930 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.51.

~~105~~ 106

VIII VARIA.

owiat Łomżyński. W Zambrowie dnia 15 b.m. kupcy i przemysłowcy, zarówno chrześcijanie jako też żydzi na znak protestu przeciwko nadmiernemu ich zdaniem obciążeniu podatkami pozamykali sklepy i wstrzymali się od handlu do godziny 17-ej. Następnie złożyli ~~Sxxxxxxxx~~memorjał naczelnikowi urzędu skarbowego w Łomży, a dnia 17 b.m. zwrócili się pośrednio przez delegację do Starosty Powiatowego z prośbą o interwencję w kierunku zmniejszenia wymierzonych im podatków.

Powiat Białostocki. Sąd Powiatowy w Białymstoku dnia 16 b.m. skazał b. posła Dominika Łosia na 100 złotych grzywny z ewent. zamianą na 14 dni aresztu za przemówienie na wiecu w Juchnowcu i na 3 miesiące więzienia za przemówienie na wiecu w Mońkach, w pierwszym wypadku z art. 263 K.K., w drugim zaś z art. 154 i 263 K.K.

wiat Ostrowski. Sąd Powiatowy w Ostrowi Mazowieckiej dnia 16 b.m. skazał Romana Janowskiego, prezesa zarządu powiatowego P.S.L."Wyzwolenie" i b.kandydata na posła z listy Centrolewu w czwartym okręgu wyborczym na trzy miesiące więzienia za przekroczenia skarbowe i zarządził aresztowanie go do czasu złożenia kaucji w sumie 500 złotych:

106

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI

Nr.BB.I-4538/30.T.

Białystok, dnia 27.grudnia 1930 roku 107

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.52 za czas od dnia 21 do dnia 27 grudnia 1930 roku.-

T A J N E - P I L N E .
-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-

Do

Ministerstwa Spraw Wewnętrznych
Pan Dyrektor Departamentu Politycznego

w W a r s z a w i e .

Przesyłam sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.52 za czas od dnia 21 do dnia 27 grudnia 1930 roku.-

Za Wojewodę:

/ M. S y s k a /
Naczelnik Wydziału Bezp.Publ.

Odpisy otrzymują:

1/ Pan Wojewoda w Wilnie,
2/ " " w Nowogródku,
3/ " " w Brześciu nad Bugiem,
4/ " " w Warszawie,
5/ " " w Tarnopolu,
6/ " " w Stanisławowie,
7/ " " w Lublinie,
8/ " " w Łodzi,
9/ Pan Prokurator Sądu Apelacyjnego w Warszawie,
10/ " " " " w Wilnie,
11/ " " " Okręgowego w Białymstoku,
12/ " " " " w Grodnie,
13/ " " " " w Łomży,
14/ " " " " w Suwałkach,
15/ Sam.Ref.Informac.DOK.III. w Grodnie,
16/ " " " DOK. I. w Warszawie,
17/ " " " DOK. IX. w Brześciu nad Bugiem,
18/ K.C.P."Brygada Grodno",
19/ Wszyscy Panowie Starostowie Powiatowi Województwa Białostockiego,
20/ Pan Starosta Grodzki w Białymstoku,
21/ Pan Naczelnik Urzędu Śledczego w miejscu.-

H.F.

108
~~107~~

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI
Nr.BB.I-4538/30.T.
Białystok, dnia 27.XII.1930 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.52.
za czas od dnia 21 do dnia 27 grudnia 1930 r.

I. Sytuacja ogólna.

Tydzień ubiegły przemirał bez specjalnych wydarzeń z dziedziny ruchu wywrotowego. Konfidencjonalnie w dalszym ciągu dostrzegane były przejawy działalności elementów wywrotowych, stwierdzające, że KPP. i KPZB. główny nacisk kładą na zaostrzanie nastrojów wśród bezrobotnych i półbezrobotnych, oraz z-aktualizowanie t.zw.kampanji głodowej, prowadzonej każdorocznie w okresie zimowym.- Jakkolwiek kwestja bezrobocia na terenie Województwa przynajmniej dotychczas nie przedstawia się gorzej, niż w roku ubiegłym, to jednakże możliwość zaostrzenia nastrojów wśród bezrobotnych jest większa, niż w latach ubiegłych, a to przedewszystkiem z racji opozycyjnej działalności PPS.CKW. i Bundu na gruncie Związków Zawodowych. Jak już podkreślono w poprzednich sprawozdaniach, PPS.CKW. w płaszczyźnie ruchu zawodowego chce się odegrać w okresie najbliższych miesięcy po przegranej w wyborach do Sejmu. Już dotychczasowe poczynania lokalnych organizacyj PPS.w odniesieniu do bezrobocia i bezrobotnych pozwalają przypuszczać, że PPS. będzie się starała wzmacniać swe wpływy w związkach zawodowych, jak sama zaznacza " w ogniu walk o najistotniejsze potrzeby mas robotniczych, zapoznawane przez Rząd i stronnictwo rządowe, które zapomina o swych zobowiązaniach wyborczych względem robotników".- Tego rodzaju nastawienie działalności PPS.CKW. nie-wątpliwie będą starali się wykorzystać komuniści, co uwzględnione zostało w zarządzeniach Urzędu Wojewódzkiego.

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI

Nr.BB.I-4538/30.T.

Dnia 27 grudnia 1930 roku.-

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.52.

II. Ruch wywrotowy.

1/ Komunistyczna Partja Zachodniej Białorusi.

Białystok-Miasto. Uzyskano informacje, że na miejsce aresztowanej w Białymstoku Szapiro Lizy przydzielona ma być w najbliższych dniach instruktorka KC.KPZB., co do której zgrupowane już zostały dane rozpoznawcze.-

Dnia 23 b.m. bawiła w Białymstoku rozpoznana instruktorka KC.KPZB., która wspólnie z sekretarzem OK.KPZB.Białystok upatrzyła lokal dla techniki okręgowej i na składnicę okręgową literatury.

Dnia następnego wspomniana instruktorka zapoznała aparat techniczny OK.z upatrzonym lokalem.-

Dnia 24 b.m. w mieszkaniu Józefa Żywolewskiego z PPS. Lewicy odbyła się przy udziale Idźkowskiego Stanisława z PPS-Lewicy, oraz instruktorki KC.KPZB. i sekretarza OK.KPZB. Białystok konferencja w sprawie organizacji kampanji "Trzech L'

Powiat Białostocki. Według uzyskanych informacyj w dniach 30 listopada i 1 grudnia b.r. w Krynkach,powiatu grodzieńskiego odbyła się konferencja delegatów rejonu z grodzieńskiego okręgu KPZB. W konferencji tej brał udział z rejonu Zabłudowa w powiecie białostockim Wolf Lejzor, garbarz w Zabłudowie.

To samo źródło informuje, że zbiegły w lutym b.roku przed aresztowaniem za działalność komunistyczną mieszkaniec Zabłudowa, Bram Dawid został ostatnio aresztowany pod zarzutem działalności komunistycznej w Buenos-Aires i tamże osadzony w więzieniu. Opiekuje się nim przebywająca w Argentynie ko-

munistka z Bi łegostoku Kapłan Michla.-

Powiat Grodzieński. Funkcjonarjuszka KC.KPZB. ps."Jadźka", która w dniach 16 i 17 b.m. bawiła w Grodnie, nastawiła działalność OK.KPZB. Grodno na organizowanie komórek lewicy związkowej i frakcyj czerwonych w poszczególnych oddziałach związków zawodowych. Zadaniem lewicy związkowej i frakcyj czerwonych ma być rozszerzanie i organizacyjne umacnianie wpływów komunistycznych na gruncie ruchu zawodowego, prowadzenie w okresie zimowym kampanji wśród bezrobotnych [illegible] akcji głodowej, oraz tworzenie ogniw kierowniczych dla związków zawodowych na wypadek ich rozwiązania za działalność antypaństwową.

Jednym z przejawów realizowania przez OK.KPZB.Grodno wytycznych funkcjonarjuszki KC.KPZB. ps."Jadźka" było zebranie robotników fabryki zapałczanej "Marjos" w Grodnie dnia 21 b.m., na którem omawiano sprawę utworzenia lokalnego oddziału Klasowego Związku Zawodowego Robotników Przemysłu Chemicznego i pozyskanie dla tegoż Związku wszystkich robotników wspomnianej fabryki zapałczanej, których znaczna część należy dotąd do Chrześcijańskiego Związku Zawodowego. Organizatorzy zebrania zwalczali gwałtownie Związek Chrześcijański za jego bierność w sprawach zwalniania i przyjmowania robotników przez dykercję fabryki bez zasięgania opinji Związku. Organizowaniem omawianego oddziału związku zajął się komunizujący Raduński Jankiel robotnik fabryki "Marjos".

Dnia 19 b.m. w związku z komunistyczną akcją głodową w Grodnie w lokalu Państwowego Urzędu Pośrednictwa Pracy w czasie kontroli bezrobotnych rozrzucono kilkanaście egzemplarzy odbitej na szapirografie w języku polskim odezwy OK.KPZB.Grodno z grudnia b.r., oraz ulotki w języku białoruskim na paskach bibu[illegible] z hasł

mi:"40% budżetu Polski idzie na potrzeby wojenne, ani grosza rządowi faszystowskiemu - rządowi głodu,teroru i wojny. Organizu cie masowy opór faszystowskiemu terorowi, twórzcie masową samoob' nę".-

Dnia 18 b.m. w Grodnie /vide sytuacyjne sprawozdanie tygodni we Nr.51/ znaleziono zwinięte w rolkę następujące wydawnictwa komunistyczne: 1/"Program i statut międzynarodówki komunistycznej", wydawnictwo w języku polskim KC.KPZB., datowane w Wilnie 1929 r.; 2/"Rezolucja KC.KPZB. o piątym zjeździe KPP." w języku rosyjskim; 3/"Do prasowego biuletynu Nr.7 i 7-a podstawowe tezy i instrukcja do referatu na temat o walce przeciwko wojnie w związku z wykryci kontrrewolucyjnej szkodliwej organizacji w ZSSR.", wydawnictwo Agitpropu KC.KPZB. w języku rosyjskim; 4/ "Instrukcja KC.KPZB. o rozpracowaniu uchwał V.zjazdu KPP. i IVplenum KC.KPZB.", wydawnictwo w języku rosyjskim z datą 1.IX.1930 r.

W rolce ponadto znajdowała się kartka z notatką w języku rosyjskim:" Proszę niezwłocznie osobiście doręczyć ten statut tow. Anastazji Charczenko i dowiedzieć się, jaki jej jest pseudonim , potrzebny bardzo dla celów konspiracyjnych, gdyż tak dłużej być nie może. Za KMM. Fienia - Grodno ". Jak wynika z materjału przeprowadzonego dochodzenia, autorem napisu na kartce był prawdopodobnie Bieńko Konstanty, robotnik stolarski, zamieszkały w Grodnie przy ulicy Obozowej Nr.18, który przez pewien czas pozostawał w bliższych stosunkach z Anastazją Charczenko. Ponieważ ostatnio zerwała ona z Bieńko, przeto, chcąc się na niej zemścić, Bieńko umieścił jej nazwisko na kartce znalezionej z odezwami komunistycznemi. Bieńko w początku 1930 roku nawiązał kontakt ze Stowarzyszeniem Esperantystów i Związkiem Wolnomyślicieli Polskich w Warszawie i począł organizować oddziały tych stowarzyszeń w Grodnie, mające zgrupować elementy skrajnie radykalne. Bieńko, który niewątpliwie należał do KD.KPZB.Grodno,został zatrzymany i przekazany z materjałami oskarżenia władzom sądowym.

109
110

2/ Komunistyczna Partja Polski.

Powiat Łomżyński. Dnia 18 b.m. w Zambrowie wywieszono na przewodach telefonicznych transparent z hasłami:" Precz z rządem faszystowskim precz z uciskiem narodowościowym na Ukrainie Zachodniej, cześć pamięci Liebknechta, Lenina i Róży Luksemburg. ZMK."

W nocy z dnia 19 na 20 b.m. we wsi Modzele-Wygoda na drodze prowadzącej do stacji kolejowej Czerwony-Bór rozrzucono kilka egzemplarzy odezw KC.KPP. notowanych w poprzednich sprawozdaniach sytuacyjnych.

Dnia 20 b.m. w Łomży do skrzynki pocztowej została wrzucona zapieczętowana koperta z napisem:" W-ni P.Czytaj i oddaj drugiemu". W kopercie znajdowało się 12 egzemplarzy listopadowej odezwy KC.KPZB.

-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI

Nr.BB.I-4538/30.T.

Dnia 27 grudnia 1930 roku.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.52.

III. Ruch zawodowy.

a/ Klasowe Związki Zawodowe.

Dnia 20 b.m. w Białymstoku w lokalu OKR.PPS.CKW. odbyło się zebranie członków oddziału Związku Zawodowego Robotników Budowlanych, na którem po przemówieniu sekretarza Okręgowej Komusji Klasowych Związków Zawodowy. Kapitułki Tomasza postanowiono interwenjować pośrednio przez wyłonioną specjalnie delegację w Urzędzie Wojewódzkim w sprawie pomocy doraźnej dla bezrobotnych murarzy i brukarzy. Delegacja ta zgłosiła się w Urzędzi Wojewódzkim w dniach 22 i 23 b.m.,a następnie dnia 23 b.m. na ogólnem zebraniu złożyła sprawozdanie z wyników interwencyj w Urzędzie Wojewódzkim. Przewodniczący delegacji Prus Michał oświadczył m.in., że jeżeli po świętach Rząd nie przyjdzie z należytą pomocą bezrobotnym w Białymstoku, to bezrobotni ci znajdą sposób na zainteresowanie się ich losem przez władze rządowe. Uzupełniając sprawozdanie Prusa, Kapitułko podkreślił,że bezrobotni nie żądają jakiejkolwiek jałmużny,a domagają się jedynie pra

b/ Bezrobocie.

Według danych z dnia 27 b.m.na terenie Województwa Białostockiego pozostawało w tym dniu bez pracy 10.003 osób, a mianowicie:

Powiat:	Ilość:	Bezrobocie dn.19 bm.	Zmniejszenie.	Wzrost.	Pobier zapomo
Augustowski	389	338	-	51	224
Białystok-miasto	4.373	4.026	-	347	1369
Białostocki	1.190	1.177	-	13	304
Grodzieński	2.014	1.535	-	479	324
Łomżyński	361	343	-	18	156
Bielski	317	317	-	-	208
Ostrowski	243	267	24	-	243
Ostrołęcki	213	213	-	-	-
Suwalski	200	62	-	138	49
Sokólski	70	64	-	6	51
Szczuczyński	598	68	-	530	36
Wołkowyski	35	24	-	11	35

W z r o s t - 1.569

111
110

Białystok-Miasto. W ciągu tygodnia została wstrzymana praca w pięciu fabrykach włókienniczych, zatrudniających ponad 300 osób.

Powiat Grodzieński. Z dniem 20 b.m. fabryka dykty braci Braum w Grodnie zwolniła z pracy z powodu braku materjału do przeróbki 350 robotników.-

Powiat Szczuczyński. Bezrobotni z Grajewie i Szczuczynie /293 i 305/ gwałtownie domagają się u Starosty Powiatowego dania im możności zarobkowania, lub udzielania zapomóg w okresie zimowym.

Powiat Łomżyński. Dnia 22 b.m. do prezydenta m.Łomży zgłosiło się 80 bezrobotnych z żądaniem wypłacenia im zaliczek na poczet należnych zasiłków z funduszu bezrobocia, których nie mogą otrzymać z powodu t.zw.okresu martwego. Ponieważ zaliczki te zostały bezrobotnym z drobnych kwotach wypłacone przez Magistrat dnia następnego, przeto do podniecenia nastrojów bezrobotnych nie doszło.-

Powiat Suwalski. Dnia 20 b.m. do Starosty Powiatowego w Suwałkach zgłosiła się delegacja bezrobotnych robotników m.Suwałk z prośbą o wyjednanie im zapomóg na okres zimowy.-

-:-:-:-:-:-:-:-:-:-:-

WOJEWÓDA BIAŁOSTOCKI
Nr.BB.I-4538/30.T.
Dnia 27 grudnia 1930 roku.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.52.

IV. S t r a j k i .

- N e g a t y w n e . -

-:-:-:-:-:-:-:-

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI
Nr.BB.I-4538/30.T.
Dnia 27 grudnia 1930 roku.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.52.

111
112

V. Stan bezpieczeństwa publicznego.

a/ Ważniejsze wydarzenia i przestępstwa.

Powiat Augustowski. Dnia 23 b.m. dozorca jezior państwowych Maksimowicz Franciszek zamieszkały w Augustowie w stanie nietrzeźwym podczas kłótni ulicznej strzelił z rewolweru do Kozłowskiego Władysława właściciela bufetu na stacji kolejowej w Augustowie. Ciężko rannego Kozłowskiego umieszczono w szpitalu miejskim, zaś Maksimowicza aresztowano i przekazano władzom sądowym.-

Białystok-Miasto. Dnia 25 b.m. w mieszkaniu Jurowszczyka Wincentego na przedmieściu Pieczurki szeregowy 3 baonu telegraficznego w Grodnie Edward Jerzewski i szeregowy 1 dyonu samochodowego w Brześciu nad Bugiem Edward Ambrożejko pokaleczyli bagnetami wspomnianego Jurowszczyka. Żołnierzy rozbrojono i przekazano do dyspozycji władz wojskowych.-

Powiat Bielski. Dnia 23 b.m. do mieszkania Szulca Alfreda w Ciechanowcu wtargnęło dwuch osobników, którzy pod groźbą rewolweru zrabowali Szulcowi 700 złotych, 18 dolarów, 75 rubli w złocie i kilka weksli, poczem zbiegli w niewiadomym kierunku.

Powiat Łomżyński. Mieszkaniec osady Wizna Tomasz Nerkowski dnia 22 b.m. manipulując znalezionym pociskiem artyleryjskim spowodował wybuch tegoż pocisku, skutkiem czego doznał poszarpania rąk i poparzenia twarzy. Nerkowskiego w stanie ciężkim umieszczono w szpitalu w Łomży .-

b/ P o ż a r y .

Na terenie Województwa miało miejsce 7 pożarów , wszystkie - powstały wskutek nieostrożnego obchodzenia się z ogniem.- Pożary te wyrządziły straty - 6 do 3.000 złotych każdy i 1 - 17.000 złotych. Ogólna suma strat wynosi 34.000 złotych.-

c/ Wypadki samochodowe.

W ubiegłym tygodniu zanotowano 4 wypadki samochodowe, które niepociągnęły za sobą ofiar w ludziach.-

d/ Wypadki i przestępstwa mniejszej wagi.

W ubiegłym tygodniu zanotowano wypadków:

1/ Oporu władzy - - 4.
2/ Fałszerstw - - 2.
3/ Kradzieży - - 11.
4/ Dzieciobójstw - 2.

e/ Ocena ogólna.

We wszystkich powiatach Województwa stan bezpieczeństwa publicznego pod względem politycznym i kryminalnym był dobry.-

-:-:-:-:-:-:-:-:-

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI
Nr.BB.I-4538/30.T.
Dnia 27 grudnia 1930 r.

Sy uacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.52.

112
113

VI. Sprawy graniczne.

- N e g a t y w n e .-

-:-:-:-:-:-:-:-

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI
Nr.BB.I-4538/30.T.
Dnia 27 grudnia 1930 r.

Sytuacyjne sprawozdanie tygodniowe Nr.52.

VII. Szpiegostwo, dywersja, sabotaż.

- N e g a t y w n e . -

-:-:-:-:-:-:-:-:-:-

WOJEWODA BIAŁOSTOCKI
Nr.BB.I-4538/30.T.
Dnia 27 grudnia 1930 roku.

Sytuacyjn: sprawozdanie tygodniowe Nr.52.

113

114

VIII. V A R I A.

- A d m i n i s t r a t y w n e . -

-:-:-:-:-:-:-:-